LIVIU RADU

OPȚIUNEA

**Trufia este cel mai
mare păcat,
pentru că reprezintă
ignorarea naturii pieritoare
a omului.**

EDITURA PYGMALION
PLOIESTI

LIVIU RADU

OPȚIUNEA

Cyborg

LIVIU RADU

Pentru că omul nu-şi era stăpân pe deplin, probabil că soarta lui se hotăra în alte sfere, dar avea dreptul să aleagă, să opteze.

Hotărăre, opțiunea, se făcea în adăncul sufletului, acolo unde învățăturile respective se confruntau cu firea lui, cu convingerile sale profunde.

EDITURA PYGMALION
PLOIESTI

Grafica coperta: Walter Riess
Coperta: Adrian Grigore

LIVIU RADU - OPȚIUNEA
© 2004 Liviu Radu
copyright © 2004 - Editura Pygmalion Ploieşti
pentru ediţiile în limba română şi
pentru grafica colecţiei şi a coperţii

COLECȚIA yborg

NR. 31

LIVIU RADU

Opțiunea

Trufia este cel mai mare păcat, pentru că reprezintă ignorarea naturii pieritoare a omului.

Învățăturile lui Colb, 34,2

1.

Asupra Civisului se aşternuse bezna.

O întunecime smoloasă, aproape solidă. Bizară. Luna apăruse ca de obicei, stelele sticleau pe cerul îndepărtat, indiferent, insensibil, dar fără a lumina, fără a arunca umbră. Ornamente inutile, aruncate întâmplător pe un postav negru, care le potolea strălucirea...

Oraşul tăcea. De parcă ar fi murit subit. Megalopolisul zăcea de-a lungul văii dominată de colinele monumentale, aşezate parcă de-o mână uriaşă în mijlocul câmpiei, pentru a străjui cursul Imbrului. În beznă se bănuiau vag siluete albe, clădiri înalte - probabil palate şi temple - ce se ridicau impunătoare peste multitudinea de maghernițe înghesuite una în alta, pentru a cuprinde mulţimea strânsă de pe toată Glia pentru a trăi din pomana împăraţilor. Mulţime care, cândva, constituise forţa imperiului, izvorul nesecat al trupelor de elită, gata oricând de sacrificiu... devenită, cu timpul, o ceată de palavragii şi de amatori de chilipiruri, dispusă să aplaude cu entuziasm şi slugărnicie năzbâtiile conducătorului statului... până în clipa în care îşi amintea brusc de vechea-i mândrie... iar atunci cădeau tronuri şi capete... O mulţime bârfitoare, bombănitoare, bâzâitoare, al cărui zumzet umplea continuu valea... dar care acum tăcuse, aruncată pe neaşteptate într-o lume a amuţelii, complet nepotrivită metropolei plină de viaţă...

Oraşul zăcea mut, parcă zdrobit de remuşcare, copleşit subit de-o vină neconştientizată... Enor nu-i auzea respiraţia nocturnă, zgomotul acela cu care se obişnuise şi după care un veteran pricepea dacă lucrurile se desfăşurau ca de obicei sau dacă se pregătea ceva. Dar de data aceasta,

simţurile lui de oştean trecut prin ciur şi prin dârmon nu-i şopteau nimic. Îl lăsaseră într-o nesiguranţă totală. Pentru prima dată în douăzeci de ani de serviciu, îi era teamă. Nu ştia de ce... nu ştia de cine... Poate că se înşela. Poate că aşteptase ceva, iar această nemişcare totală, linişte mormântală, indiferenţă a firii, a divinităţii sau ce-o fi existând, îl şocase, îi zdruncinase logica lui simplă, bazată pe cauzalităţi clare. Probabil că, după o zi agitată în care, deşi nu jucase nici un rol deosebit, ba chiar nu făcuse nimic, mulţumindu-se să-şi îndeplinească fără crâcnire obligaţiile, tăcerea din jur era exagerată de remuşcări pe care nu le pricepea. Ce-ar fi trebuit să facă? Ar fi putut face ceva? Simţământul straniu de insatisfacţie de sine îl mira. Îşi făcuse datoria. Nimic mai mult.

Stătea de pază, la poalele Colinei Execuţiilor, rezemat în lance. Ca să se liniştească, ca să-şi potolească gândurile care o luaseră razna, întoarse capul spre înălţimea pe care se ridica palatul falnic, plin de strălucire şi lumină, singura pată pe umbra neagră a Civisului. Palatul Împăratului. Al Zeului. Privind izbucnirea scânteietoare, care părea şi ea înconjurată de o perdea neguroasă, ce permitea să vezi incandescenţa iluminării vrăjite a zeului ce devenise împărat, dar nu-i permitea să-şi împrăştie razele în jur, să străbată cu ele bezna ce se abătuse asupra megalopolisului, Enor se lăsă cuprins de meditaţii neobişnuite minţii lui neinstruite, de executant oarecare. Gândea, cu un strop de uimire şi resemnare, că sensul unei vieţi nu-i modificat de evenimentele din care-i compusă, evenimente care, pentru unul ca el, păreau mărunte, indiferent cât de importante vor fi fost ele pentru restul omenirii.

Fusese martor - implicat direct sau cunoscuse din surse sigure - la întâmplări deosebite care zguduiseră şi dărâmaseră o lume, clădind apoi alta, dar viaţa lui îşi urmase cursul lin, banal. Poate că sensul unei vieţi nu depinde de cele exterioare, care pot trece pe lângă tine fără să te atingă, ci de ceeea ce se află în interiorul tău, de gânduri şi aspiraţii care preiau şi transfigurează fenomenele exterioare după acele tipare ce-ţi sunt proprii... Ce şi cum viitorul fusese modelat din timp pentru fiecare şi nu-l mai putea influenţa nimic...

Îşi trăise existenţa simplă de oştean, luptase, colindase lumea,

cunoscuse iubiri trecătoare, dar nu realizase nimic deosebit... Nici măcar copii... Evenimentele se scurseseră pe lângă el, ca apa pe penele unei gâşte. Alţii făcuseră carieră, strânseseră bogăţii, cunoscuseră gloria - măcar pentru o clipă -, dar el rămăsese acelaşi individ banal, obişnuit, pe lângă care treci fără să-l bagi în seamă...

Fiecare îşi are soarta lui şi trebuie să folosească la maximum ceea ce-i fusese dat, zisese Colb.

Ce ciudată e viaţa, gândea Enor, cu oarecare melancolie, şi cum împleteşte coincidenţe stranii care au, poate, un înţeles ascuns, care ne scapă... sau care nu-s decât efecte întâmplătoare, ale hazardului...

Iată, el, un nimeni, îi cunoscuse, în aceeaşi zi, şi pe Madby şi pe Colb. În urmă cu zece ani... Atunci, nici unul dintre ei nu era ceva. Acum, fiecare ajunsese pe câte o culme, Atât de diferite, însă...

Poate se înşela. Poate că viaţa lui fusese marcată insesizabil, treptat, de acele întâmplări extraordinare la care asistase. Numai că modificarea fusese subtilă, n-o remarcase nimeni, nici măcar el... Pentru că soarta unui om se schimbă nu numai prin ranguri şi onoruri - de care nu avusese parte, rămânând până acum, în pragul lăsării la vatră, tot oştean simplu - ci şi prin modul de a gândi, de a vedea cele din jurul lui... Şi ce dovadă mai clară putea avea în această privinţă decât faptul că, în timp ce stătea rezemat în lance, se întreba dacă evenimentele petrecute nu numai în ziua aceea, ci în ultimii zece ani, aveau înţelesul pe care-l credea toată lumea... dacă nu cumva, în realitate, schimbarea lumii fusese alta, nebătătoare la ochi, puţin sesizabilă, dar deosebit de importantă...

Fiindcă în decada aceea se petrecuseră în imperiul latgan întâmplări atât de ciudate, care influenţaseră nu numai istoria Imperiului, ci şi pe cea a întregii Glii...

Şi, înconjurat de bezna de nepătruns, nemişcată, tăcută, Enor simţi nevoia să-şi amintească toate cele ce fuseseră, aşa cum le ştia el, cum le văzuse, cum auzise sau bănuise din frânturi de informaţii culese de ici, colo... Lucruri uimitoare, desigur, dar care aveau logica lor... fenomenele se înlănţuiau... iar mintea lui, obişnuită să gândească iute în

momente de cumpănă, apoi să lenevească, după ce trecea pericolul, începu să depene firul acelor întâmplări poate necunoscute multora... oricum, diferite de istoria oficială...

Ce iute poate funcţiona memoria, uneori... cu ce acuitate deosebită îşi amintea lucruri din vremuri şi locuri îndepărtate...

Şi Enor, aşteptând să-i vină schimbul - lucru care urma a se petrece abia la al treilea cântat al cocoşilor - începu, aşa cum se cuvenea, cu începutul...

Cu ziua aceea de demult când, aflându-se în Herihoon, intrase, din pură întâmplare - oare fusese o întâmplare? Dacă lucrurile aveau o logică ascunsă, pe care el n-o pricepea, atunci nimic nu fusese întâmplător... - în cârciuma prăpădită a lui Helibaal...

a.

Într-o zi, Colb stătea în grădina unui han, la o masă, alături de vameși și soldați. Mâncau și beau, iar Colb le vorbea. Și au trecut prin fața hanului preoți din templul lui Khator. S-au oprit și l-au întrebat pe Colb:

- Cum se împacă învățătura ta cu faptul că bei cu vameșii?

Iar Colb a răspuns printr-o întrebare:

- Ce vă supără: că stau cu vameșii sau că beau?

- Și una, și ala, au răspuns preoții.

Colb a zâmbit și a spus:

- Vă place să mergeți pe drumurile bine întreținute și bine păzite, ale împăratului! Vă place să dormiți liniștiți noaptea, fără teamă de furi, știind că gardienii veghează pe ulițe. Dar nu vă convine să plătiți taxele prin care se asigură liniștea somnului vostru și-i disprețuiți pe cei care le strâng. Pentru că așa sunteți și față de Domnul: ați vrea doar să primiți și să nu dați nimic. Atât despre vameși, căci va veni curând vremea când vă veți afla în fața vameșilor cerești, iar pe ei nu-i veți putea privi de sus. Cât despre băut, Dumnezeu a făcut lumea să ne bucurăm de ea. Dacă totul se face cu moderație, care-i răul? Sunteți ca niște copii care se îndoapă cu poame până-i apucă pântecăraia, apoi spun: "fructele sunt de vină!" Nu Domnul e vinovat că nu știm cum să ne bucurăm de darurile lui, ci lăcomia care-i în noi!

Timatheus: Întâmplări din viața lui Colb 4.17

2.

Serviciul în Calmeca era și nu era ușor.

Pe de o parte, nu existau dușmani puternici, care să amenințe securitatea provinciei. Din acest punct de vedere, legiunile erau liniștite. Pe de altă parte, obdinii aveau obiceiuri aparte și nu agreau de fel politica imperială de integrare. Se fereau de străini și-i disprețuiau. Se amăgeau că autonomia provincială le menținea vechea independență. Își respectau cu fervoare tradițiile și reușiseră să-și păstreze caracteristicile din străbuni. Credeau într-un zeu unic, invizibil, fără nume, atotputernic și atotnimicitor, care amenința continuu existența omenirii. Un zeu crud, răzbunător, pe care trebuia să-l respecți, să-l adori cu groază și admirație sinceră, pentru a-ți permite să trăiești. De aceea obdinii priveau cu scârbă legiunile imperiale, cu componența lor eterogenă, cu soldați recrutați din toate provinciile, care soldați adorau fiecare un zeu propriu, din orașul sau regiunea sa natală. Provincialii ăia încăpățânați nu pricepeau politica de toleranță religioasă a împăraților, care doreau ca supușii să-și plătească taxele, să furnizeze contingentele necesare armatei și să respecte legile, lăsându-i în schimb pe cetățeni să creadă în orice - sau în nimic - cu singura condiție ca acea credință să nu fie în contradicție cu ordinea imperiului.

Toate aceste diferențe creaseră o situație relativ încordată, care se manifesta prin suspiciuni reciproce, neîncredere și atenție deosebită acordată amănuntelor. Localnicii și reprezentanții autorităților (în majoritate din afara Calmeeii) se pândeau reciproc, așteptând ca partea cealaltă să facă un gest ce-ar fi putut fi considerat jignitor, pentru a dezlănțui de îndată un potop de jalbe și reclamații către împărat... Iar împăratul - indiferent care ar fi fost - dorea liniște în orice colț al statului

și pedepsea aspru orice greșeală...

De aceea, soldații preferau să rămână în cazărmi, să nu se amestece cu băștinașii, să nu riște vreun conflict care să le aducă năpasta pe cap. Iar un oștean care nu poate profita de permisii se simte prizonier, devine morocănos, își execută sarcinile în silă, iar nesupunerea începe să-și arate colții...

Noroc că în Herihoon, oraș mare - o oază de verdeață în câmpia stearpă, uscată, în care soarele se dezlănțuia cu înverșunare împotriva a tot ce viețuiește (poate de aceea obdinii își imaginaseră un zeu atât de aspru: ca să se potrivească naturii ostile) - apăruseră, ca în orice metropolă, negustori din toate neamurile, iar aceștia ne se simțeau legați de tradițiile rigide ale băștinașilor. Printre aceștia se afla Helibaal, cârciumar priceput, la care găseai oricând vin bun și mâncare ce nu respecta regulile alimentare, atât de stricte, ale localnicilor.

Așa că Enor, în ziua de permisie, se îndreptase direct spre grădina înverzită a hangiului, cu gândul să stea liniștit la umbră, să bea din licoarea rubinie, spumoasă, rece, răcoritoare și amețitoare. Și să uite de rutina de-o monotonie îngrozitoare. Să se mulțumească să privească trecătorii în halate pestrițe. Când se va înserа, iar arșița se va potoli, cât de cât, se va întoarce înapoi, în cazarma încinsă.

Trecuse în grabă pe lângă clădirea albă, înaltă, strălucitoare, a zeului fără nume, fără înfățișare și invizibil. În Templu nu se afla nici o statuie sau pictură (după spusele băștinașilor, pentru că străinii nu aveau acces în sanctuar). Apoi pătrunsese în umbrarul lui Helibaal. Negustorul își făcuse cârciumă cu bani puțini, fără să se sinchisească de aspect, știind că, într-un oraș cu garnizoană și templu ce era obiect de pelerinaj, se vor găsi întotdeauna clienți fără moșturi.

Enor căutase cu privirea o masă liberă, într-un colț izolat, pentru că n-avea chef nici de companie, nici de vorbă. O găsise și se așezase, gemând satisfăcut. De îndată se ivise o slujnică frigiană, cu sâni și șolduri mari, care-i zâmbise timid, îi pusese în față bărdaca aburită și se retrăsese, făcând temenele respectuoase, de parcă ar fi servit un prinț al deșertului...

Acum, după atâta vreme, Enor își amintea cu surprindere

amănunte pe care atunci nu le remarcase. Se pomenea făcând legături bizare între lucruri: cu două nopți înainte, pe cerul Herihoonului se ivise o stea, mai strălucitoare decât aștrii obișnuiți, mai joasă... care se mișcase încet de-a lungul cerului... după vro oră, se îndepărtase spre deșert și dispăruse, de parcă s-ar fi prăbușit pe pietrele încinse ale pustiei... Oamenii o priviseră cu uimire și groază, ca pe orice se abate de la legile firii sau de la ordinea obișnuită a lucrurilor. Credeau că steaua vestea evenimente uluitoare, teribile, înfricoșătoare... Poate și pentru că, după credința obdinilor, orice manifestare a zeului lor fără nume însemna că acesta s-a mâniat, din cine știe ce motiv, și pregătea represalii înspăimântătoare împotriva celor ce-i încălcaseră poruncile...

Iar acum, stând de pază, Enor se întreba dacă acel semn, acea stea plimbătoare, vestise cumva sosirea cuiva... Dar a cui? A lui Madby sau a lui Colb?

Oricum, în momentul acela nu-și închipuise nimic. Remarcase fenomenul și atât. Căile zeilor, atât de nepământești, nu-l interesau. Pentru el era mai important vinul rece, aromat, pe care urma să-l bea în grădina umbroasă, plină de verdeață...

Deci se dusese în grădină. Ținuse minte data, pentru că-l șocase prin bizareria ei: ziua a treia a decadei a treia a lunii a treia din al treilea an al domniei lui Severus. Adică anul 666 de la întemeierea Civisului.

Sorbise din licoarea înmiresmată și se adâncise în gânduri, privind bulele spumegânde ce se iveau din străfundul balercii, plesnind când atingeau suprafața...

Cât drum bătuse din Ariteea natală... Cum îi răsturnase soarta speranțele și iluziile... Din tânărul dornic să ajungă un mare învățat, ajunsese un oștean blazat, care-și îndeplinea datoria fără tragere de inimă. Corect, dar fără inițiativă. Superiorii simțeau asta și nu-l aveau în vedere pentru avansări. Iar timpul trecea, trecea... și el rămânea în continuare soldat simplu, glotaș de rând, fără perspective și ambiții... Când și când, în momentele în care legiunea se afla în Civis sau în alt oraș mare, dădea fuga la biblioteca municipală, răsfoind grăbit pergamente și papirusuri, pe care solda nu i-ar fi permis să le cumpere. Dar se părea că

mintea îi amorțise, înțelegea tot mai greu demonstrațiile subtile cu care se jucase în tinerețe. înainte de căderea Aritecii... Poate ar fi fost mai bine dacă ar fi ajuns sclav bibliotecar în casa vreunui demnitar... dar cine poate cunoaște viitorul schimbător al unui rob? Așa măcar era liber, cetățean cu drepturi depline al imperiului... Iar dacă șansa îi va surâde, dacă va participa la o campanie victorioasă, poate va reuși, peste doisprezece ani, când va fi lăsat la vatră (spera să fie încă în putere) și împropietărit, poate că-și va încropi o gospodărie în care să-și găsească loc și cărțile de care nu avea timp și chef acum...

Din gândurile acestea, pline de-un sentiment puternic de ratare și zădărnicie (sentiment care nu-l cuprindea decât rareori) fusese trezit de discuția de la masa alăturată. Un tânăr blond, cu păr lung, ce-i curgea pe umeri, și cu barba ca firele de grâu copt, se uita, oarecum stingher, la cârciumarul negricios, care-l întrebase bănuitor:

- Ce vrei?

- De mâncare și de băut... Orice. Sunt ostenit și flămând.

- Trei bronzuri! Ai bani?

Străinul scoase din brâul lat, ce-i strângea roba albă, lungă până la glezne, o pungă din piele tăbăcită, și-i răsturnase conținutul pe masă. O mână de monede mari, din bronz, printre care sclipeau și câțiva arginți. Nici un aureu. Nimic de mirare. Dimpotrivă, ar fi fost ceva uluitor ca un sărăntoc din deșert - după cum arăta individul - să aibe aur. Mâna albă, fină, a tânărului trăsese de-o parte trei discuri grele, arămii, le împinsese spre marginea mesei, strânsese restul banilor, îi vârâse în pungă, înnodase cu grijă baierele acesteia, o ascunsese iar în brâu...

Helibaal înhățase monedele și, asigurat în privința plății, devenise vorbăreț. Chiar amabil.

- Cum te cheamă, străine? Nu pari din locurile astea...

- Mă numesc Colb. Vin din deșert, de dincolo de muntele Saber.

- Colb... Ce nume ciudat...

- Din praf suntem făcuți, în pulbere ne vom întoarce, citase tânărul, privindu-l calm. Mie mi se pare un nume obișnuit... chiar potrivit pentru ființa pieritoare care sunt.

- Aaaa! exclamase hangiul. Un frate din pustiu!

- Încă nu. Dar am de gând să mă îndrept către dânșii... după ce voi vedea orașul.

Străinul (care părea a avea vreo douăzeci de ani) vorbise fără mult chef, iar cârciumarul, care păruse dornic să-l mai descoasă, se lămurise că nu-și găsise partener de pălăvrăgeală. Așa că profitase de apariția altor mușterii, ca să-l părăsească.

Enor rămăsese cu ochii ațintiți asupra lui Colb. Acesta își îndreptase atenția asupra blidului cu mâncare, pe care i-l pusese în față servitoarea cea trupeșă. Avea ceva în privire, în gesturi... o nesiguranță... o bizarerie... o uimire... De parcă s-ar fi trezit într-o lume necunoscută, într-un trup a cărui funcționare n-o știa perfect... Experimenta... testa... învăța... Iar în jurul lui plutea o aureolă de liniște, de încredere care se transmitea în jur...

Ce chestie stranie, gândise Enor. Nesiguranță și încredere... Ca și cum ar fi fost convins că, într-un timp scurt, va depăși momentul de îndoială, de nepricepere, și va stăpâni pe deplin ceea ce-i era străin în clipa aceea...

Apoi blondul începuse să mănânce. Sorbea, din când în când, din bărdaca brumată, plină cu lichid înspumat, rubiniu. Gesturile îi erau perfect normale, îndemânatice...

Privindu-l, Enor se întrebase, uimit, de unde-i veniseră ideile acelea ciudate despre lipsa de normalitate a tânărului. Probabil că-l bătuse soarele în cap, apoi băuse însetat din vinul tare, aromat... Ar trebui s-o lase mai moale. Venise să se recreeze, să se odihnească, nu să se îmbete.

Își întorsese privirea spre un grup ce se așezase la o masă întinsă. Oamenii mâncau preocupați, cu figuri îngrijorate... cu gesturi mecanice, care dovedeau că nu-i interesa ce le fusese pus în față. Se hrăneau pentru că așa trebuie... fără nici o plăcere... Țărani avuți, după îmbrăcăminte, dar amărâți, obosiți... Cine știe ce necazuri îi adusese în capitala provinciei...

După aceea, nu îi mai băgase în seamă. În poarta grădinii se ivise un legionar înalt, roșcat, plin de praf. Părea a fi de fel din ținuturile

goltilor, din nordul îndepărtat, de la marginea friguroasă a imperiului... pe atât de friguroasă pe cât de călduroasă era cea constituită de Calmeea... Soldatul își rotise privirea peste grădină, căutând un loc potrivit. Îl zărise pe Enor și se îndreptase spre el, zăngănind din arme. Se oprise lângă masă și salutase scurt:

- Waldar, din legiunea Armorika. Pot să mă așez lângă tine, camarade?

- Enor, din legiunea Brita, răspunsese el, ridicându-se politicos. Ești binevenit, camarade! Mai schimbăm și noi o vorbă, ca între ai noștri... Străinii de pe aici nu-s prea primitori.

Roșcovanul zâmbise strâmb, obosit, apoi se prăbușise pe scaun.

- Întâi să mănânc și să beau, că-s lihnit... După aceea, discutăm.

Enor, care cunoștea rosturile locului, făcuse semn slujnicei dolofane, iar femeia venise în grabă. În următoarele minute, Waldar golise lacom trei blide de tocană, uscase cinci căni cu vin, apoi făcuse semn că vrea doar băutură.

În timpul acesta, Enor se uitase în altă parte, din politețe, pentru ca soldatul ce hăpăia hulpav să nu se simtă stânjenit.

Privise din nou grupul de țărani și observase ceva neobișnuit. Se întreba cum de nu-i sărise în ochi din prima clipă... Unul dintre ei era legat cu funii groase. Se bălăngănea pe scaun, cu trupul cuprins de-un tremur continuu. Din gura căscată îi curgeau bale scârboase, ce-i alunecau pe bărbie, pe gât, ca niște dâre lăsate de melci. Ochii i se roteau în orbite, se opreau, se răsuceau în sus sau în jos, de li se vedea doar albul... Avea momente în care înceta să respire, înțepenea ca o stană de piatră, mușchii îi înlemneau, încordați la maximum... apoi se relaxa brusc, trăgând aer în piept, bombându-și torsul... Mișca degetele de la mâini în mod bizar, unul câte unul, de parcă n-ar fi fost sigur că le poate controla... Întindea picioarele, apoi le strângea iute... Femeia de lângă el îl mângâia încet pe spate, murmurând cuvinte de alinare, cu o voce lipsită de speranță...

Enor îl privise fascinat, incapabil să-și desprindă privirea de pe făptura monstruoasă care arăta teribil de mult a om. În chinul și

incapacitatea ei de a pricepe părea mult mai umană decât atât de banalul (în aparență) Colb. Tresărise, dându-și seama de bizareria ideilor ce i se strecurau în minte...

Se întorsese spre Waldar. Uriașul oftase satisfăcut, sorbise încă o gură de vin, apoi spusese, cu o voce încântată:

- Pe Klomar! De mult n-am mâncat atât de bine! Iar vinu-i deosebit de parfumat! Adevărul este că n-am pus nimic în gură de trei zile... Cred că și pietrele mi-ar fi părut gustoase!

- Dacă nu-i secret, ce caută un camarad din legiunea Armorika tocmai în Calmeea? După câte știu, garnizoana voastră-i în Thora...

- Nu-i nici un secret, oftase - de data asta amărât - roșcovanul. Sau, chiar dacă este, curând nu va mai fi... Am adus un mesaj urgent către guvernator. Chiar din partea slăvitului Severus.

- Război? întrebase scurt Enor.

- Da... Și, după cum se pare, unul pe care-l vom pierde...

- Cu cine? se uimise Enor. Katerul polnilor stă liniștit în palatul lui, printre femei... Avem tratat de pace pentru o sută de ani... sau până va muri actualul kater... A murit cumva? se interesase el, cuprins de-o bănuială sumbră.

- Nici vorbă, oftase iar Waldar. Din câmpiile necunoscute de la răsărit s-a ivit un popor de care n-a auzit nimeni până acum. Vestrogții... Bărbați înalți, cu pielea măslinie. Călăreți neîntrecuți și fără teamă de moarte. Sunt cât frunza și cât iarba. Orizontul s-a întunecat de mulțimea lor... Au venit cu tot neamul, cu femei, cu copii... Ăștia n-au de gând să se întoarcă, nu poți încheia pace cu ei... Nu știu să lucreze pământul, n-au auzit de negoț... se pricep doar să lupte. Împăratul le-a propus să le cedeze un teritoriu, la marginea imperiului. Nici n-au vrut să audă. Vor Civisul... bogățiile strânse în sute de ani... Pe unde trec, fac prăpăd! Jefuiesc, ucid, dau foc la ceea ce nu pot lua cu ei... Animale! exclamase cu dispreț legionarul roșcat. Dincolo de granță le-a ieșit în cale legiunea Dures. Acum două săptămâni. N-a scăpat nici un om... Vestrogții i-au trimis lui Severus capul generalului Longin. Cu mesajul că asta-i așteaptă pe toți latganii... că vor rade de pe fața pământului imperiul nostru...

Împăratul vrea să-i aştepte în trecătoarea Tellus. Strânge trupe din toate provinciile... dacă vor ajunge la timp, pentru că barbarii se mişcă iute... Au zăbovit un timp lângă Koltus... După ce-au terminat cu cei de acolo, au năvălit mai departe...

- A căzut Koltusul? exclamase, neîncrezător, Enor. Imposibil! Fortificaţiile acelea nu puteau fi cucerite!

- Aşa am crezut şi noi... Severus a sperat că sălbaticii vor ocoli cetatea şi că-i vom prinde la mijloc. Numai că barbarii au urcat pe ziduri, pierind ca muştele, dar până la urmă au răzbit dincolo de forturi... Au lăsat în urmă doar cenuşă şi cadavre... Şi-s mulţi... Nu cred că imperiul a mai trecut printr-un asemenea pericol, de pe vremea lui Costar...

Enor îşi simţise gura amară. Mai simţise nevoie să bea. O nevoie fizică de a simţi tăria vinului. Sorbise îndelung din ulcica de lut. Vinul avusese gust de fiere. Lăsase bărdaca pe masă. În clipa aceea, din întâmplare, privirea îi alunecase pe figura idiotului înfăşurat în funii. Îi văzuse ochii. Atenţi, alerţi, inteligenţi. Individul îşi aplecase trupul înainte, de parcă ar fi ascultat ce povestise Waldar. De parcă înţelesese. De parcă-l interesase istorisirea acestuia. Pe Artema cea cu arc, ce se întâmpla cu el? Se îmbătase atât de repede şi de tare, că acum avea vedenii?

Uriaşul de lângă el oftase iarăşi şi mormăise:

- Dacă zeii ne mai pot ajuta, oamenii n-o pot face! Am gonit trei zile până-n Herihoon. Au pierit cinci cai sub mine. Nu m-am oprit o clipă, n-am mâncat, n-am băut... Şi cine ştie dacă efortul meu a avut vreun rost... Severus a trimis ştafete în toate colţurile imperiului. Dar până se vor strânge oştile... vor trece luni... iar acum e vorba de zile... de ore... poate că acum, când discutăm, s-a terminat deja totul, iar slăvitul Severus a trecut în rândul zeilor...

Mai oftase o dată, apoi privise în jur. Îl văzuse pe individul înlănţuit şi întrebase, uimit:

- Ce-i cu ăsta? Ce-a făcut?

Îl răspunsese un bărbat cu părul alb şi cu faţa plină de riduri:

- E fiul meu. Caloon. De ieri, parcă a intrat un duh necurat în el. Nu mai e normal... nu mai gândeşte, nu te înţelege, nu mănâncă...

Nici măcar nu mai știe să se miște ca oamenii... Până de curând se tăvălea prin praf, urlând... Acum s-a potolit. Pentru cât timp? L-am adus așa, legat, să nu facă rău cuiva... Vrem să mergem la Templu. Poate preoții cei înțelepți cunosc vreo rugăciune...

Soldații se priviseră cu înțeles: lumea se prăbușea, dar oamenii își vedeau de durerile și suferințele lor...

- Pot să mă uit un pic la el? se auzise vocea calmă, liniștitoare, a tânărului ce spusese că se numește Colb.

- N-ai decât, mormăise bătrânul. Rău n-ai cum să-i faci. Iar bine, nici atât...

Blondul se apropiase, apucase bărbia pînă de scuipat a individului și îi ridicase capul, ca să-l poată privi în ochi.

Apoi spusese câteva cuvinte - dacă vor fi fost cuvinte, pentru că semănau mai degrabă a șuier, a vibrație a aerului ce nu putea fi percepută de urechile omenești.

Iar Enor avusese impresia bizară că înțelegea ce spunea flăcăul acela ce nu părea a fi în întregime om... Se întrebase cum de pricepea, pentru că oamenii din jur nu arătau a-și da seama că în fața lor se purta o discuție. Își amintise de senzația ciudată pe care o avusese cândva, în adolescență, când simțise că înțelege vorbele rostite de marinarii ce acostau în porturile Ariteeii, în limbi pe care nu avea de unde să le cunoască. Vorbe ce păreau a-i suna direct în minte, nu în urechi...

Deci Colb spusese:

- Te cunosc. Ești Madby. N-ai ce căuta aici. Ai tăi te caută. Știi prea bine pentru ce.

- *Tu* n-ai de unde să știi, șuierase înlănțuitul, în același mod neinteligibil pentru cei din jur.

- Iată că știu. Poate că știu mai multe decât îți închipui. Crimă, trădare, fără a mai pomeni de furtul navei cu care ai venit aici, într-o parte a universului necunoscută alor tăi.

- Cine ești? întrebase cel numit Madby, iar Enor deslușise în gândul acestuia o teamă uimită.

- Sunt cel ce-a fost și va fi. Sau o parte a lui, care a luat o

anumită formă, pentru un scop pe care tu nu-l poți înțelege... Dar eu mi-am construit singur forma, n-am furat-o pe a altuia. Acum, și tu îi cunoști alcătuirea. Știu că poți să-ți faci singur una asemănătoare. Lasă ființa asta în pace. Iar eu te voi lăsa să-ți urmezi destinul.

- Nici gând! urlase Madby și îndreptase un deget amenințător spre flăcăiandrul zvelt, ce-i stătea în față.

Acesta zâmbise liniștit, compătimitor, și înălțase palma spre el, ca și cum ar fi vrut să oprească o lovitură... sau altceva...

- Nu. Nu de data asta, Madby. Va veni și rândul tău. Atunci când va sosi timpul... când vor trebui să se împlinească toate cele ce-s scrise...

Omul legat se crispase, se concentrase. Ochii îi sclipiseră, plini de o furie nebună.

Apoi, din degetul întins țâșnise o rază nevăzută... un izvor de fierbințeală rece... ceva din altă lume... Se frânsese de palma întinsă, lucise verde (de data aceasta o văzuseră toți și izbucniseră în urlete îngrozite) și se stinsese.

Colb zâmbise, dar zâmbetul lui nu mai avea nimic din blândețea de până atunci.

- Cum rămâne? Pleci de bună voie sau trebuie să te alung?

Dinții omenești ai celui legat scrâșniseră puternic. Unul se spărsese și pe buzele încleștate începuse să se scurgă un firișor stacojiu. Iar gândul perceput de Enor șuierase:

- Mă voi duce în trecătoarea Tellus. Ne vom întâlni iarăși, Colb! Nu știu cine ești... de data asta ești mai tare... dar ai spus că va veni și timpul meu!

- Fii fără grijă. Ce-i scris e scris. Iar *tu* trebuia cu adevărat să ajungi în trecătoarea Tellus... Aici a fost doar o zăbavă... nu tocmai inutilă... ai învățat câte ceva... sau ai dat dovadă că nu poți pricepe orice...

Omul legat se cutremurase, se zgâlțâise. Mușchii i se încordaseră. Funiile groase plesniseră. Cei din jur, din toată grădina hanului, urlaseră, cuprinși de o groază indescriptibilă. Enor rămăsese înlemnit, uluit. Fără a pricepe ce se petrecea. Își dăduse însă seama că auzise ceva ce-i depășea

înțelegerea. Privise zbaterea ciudată a individului din fața lui... Prin gura larg deschisă țâșnise un urlet înfiorător, cutremurător. Sunetul căpătase formă, imagine, se transformase într-un glob strălucitor, sclipind verde și galben, care se îndepărtase de buzele omului, făcuse o mișcare ezitantă spre Colb, care rămăsese liniștit... se răzgândise, se înălțase, apoi se descompusese în mii de luciri mărunte, aurii și verzi, care dispăruseră în aerul fierbinte...

În cârciumă se așternuse tăcerea...

Apoi se auzise o voce obosită, nedumerită:

- Unde sunt? Ce caut aici? Ce-i cu voi? De ce te uiți așa la mine, tată? Nevastă, mi-e foame...

Bărbatul din fața lor arăta a țăran obișnuit, obosit și speriat. Firul de sânge de pe buze i se uscase.

Înainte ca bucuria și ușurarea celor din jur să capete glas, din turnul garnizoanei răsunase pătrunzător, ascuțit, trâmbița alarmei.

Enor se trezise brusc, ca dintr-un vis, și-l bătuse pe umăr pe Waldar. Uriașul tresărise, speriat.

- Trebuie să mergem. Ne cheamă...

- Da, răspunsese acesta, cu voce ciudată. Ne cheamă... Totul e să pricepem cine...

Și se uitase mirat la el, de parcă s-ar fi întrebat de unde-i veniseră în gură cuvintele acelea ciudate... Apoi dăduse din umăr, aruncase un argint pe masă și se îndreptase spre ieșire. Enor zvârlise și el un pumn de monede grele, din bronz, lângă discul strălucitor, și se grăbise după vlăjganul roșcovan.

În poartă, întorsese capul. Țăranii plângeau și-și îmbrățișau rubedenia. Colb dispăruse. Când? Unde?

Waldar îi făcuse semn, zorindu-l. Alergase spre cazarmă, făgăduindu-și să se gândească altădată la cele pe care le văzuse în grădina hanului lui Helibaal...

b.

Cândva, demult, a trăit un sculptor, numit Pygmalion. Talentul lui era nemăsurat, iar lucrările lui păreau mai vii decât modelele din care se inspirase... Dară Pygmalion cârtea fără încetare către Domnul: "De ce lumea este așa cum este? De ce oamenii nu-s perfecți? Ce fel de creație este asta, incompletă, nefinisată? Oare Dumnezeu n-are suflet de artist?"

Iar Domnul, care-i înțelegea zbuciumul, l-a lăsat în voia lui.

Și sculptorul a făurit, într-o zi, o femeie atât de frumoasă, încât întregea orice fecioară de pe Glia... Pygmalion uitase de toate și nu mai lucra nimic, privindu-și îndrăgostit opera...

Iar Domnul s-a îndurat de el și a însuflețit statuia.

Mare a fost bucuria lui Pygmalion! A numit fecioara - care avea trupul ca fildeșul din care fusese cioplită - Galateea. A dus-o în oraș, să cunoască lumea. Iar fata a zărit un tânăr și l-a îndrăgit. Pygmalion a văzut aceastea, iar sufletul i s-a înnegurat. Dar dragostea pentru Galateea a fost mai mare decât dorința. A înțeles că aceasta nu putea fi fericită decât alături de cel pe care-l iubea... că dreptul său de creator nu-i asigura stăpânirea asupra ei.

Și, în aceeași seară, a condus-o, cu alai de nuntă, în casa alesului ei.

Apoi, singur în noapte, a înălțat ochii către cer și a spus: "Îți mulțumesc, Doamne, pentru lecția ce mi-ai dat! Acum înțeleg ce simți. Îmi dau seama de bunătatea cu care, după ce ne-ai creat, ne-ai dat dreptul de a fi noi înșine, nu statui însuflețite, dar lipsite de voință"..

Învățăturile lui Colb, 7, 12

3.

În aceeași zi, spre seară, îndată ce s-a făcut mai răcoare, legiunea Brita a pornit în marș forțat spre Apoldo. Acolo urma să fie îmbarcată pe galere și transportată până la Galarium. După încă trei zile de mers, ar fi ajuns în trecătoarea Tellus.

În timp ce înaintau de-a lungul drumului pietruit, Enor își făcea socoteala că, oricât s-ar grăbi, n-aveau cum să ajungă la locul bătăliei mai devreme de două săptămâni. Va reuși oare Severus să țină piept vestrogților până soseau ajutoarele? Iar trupele, după alergătura înnebunitoare, cu tot echipamentul în spate, vor fi în stare să lupte? Avea senzația vagă că face un lucru zadarnic. Un gest eroic, dar inutil. Legiune după legiune, epuizată și dezorientată, va apare în fața hoardei dezlănțuite, va fi exterminată și va lăsa cale liberă barbarilor... Singura motivație a acestui sacrificiu ar fi fost ca, prin strădaniile lor, să ducă împreună cu ei în mormânt cât mai mulți dintre năvălitori și să le încetinească înaintarea, pentru ca imperiul uriaș, prea uriaș chiar, să-și mobilizeze ultimele resurse și, într-o bătălie decisivă, să înlăture amenințarea ce părea fatală...

Era o strategie pe care o înțelegea și o aproba. Soarta soldatului era să lupte, să moară dacă-i nevoie, să scape dacă poate, dar fără a-și întina onoarea.

Soarele apusese, scufundându-se în marea ce se întindea dincolo de pustiul pietros, sterp. Însă căldura înăbușitoare rămăsese, iar oștenii se străduiau cu greu să păstreze ritmul. Armele și sacii cu provizii atârnau tot mai greu în spate... iar comandanții îi tot zoreau...

Când bezna s-a întins ca funinginea în aerul din jur, însoțitorii stegarilor au aprins făclii. Iar șirul de oameni înainta în tăcere, urmând

flăcările galbene, fumegânde, ca niște lumânări de înmormântare... ca niște lumânări aprinse prematur pentru propria lor înmormântare...

Abia când soarele s-a înălțat mult pe cer, iar arșița devenise insuportabilă, comandanții au ordonat oprirea. Soldații s-au prăbușit pe pietre, dar decurionii i-au izbit cu picioarele și tecile săbiilor până i-au ridicat și au înjghebat tabăra. Nu exista nici un pericol, dar regulamentul e regulament, trebuie respectat până devine o parte a subconștientului, până se aplică automat, în orice condiții. După aceea s-au culcat și-au adormit imediat, plini de praf și transpirație ...

După trei ore, aceiași decurioni i-au trezit, folosind aceleași mijloace. Trompetele sunau din răsputeri, intonând semnalul de adunare. Oștenii au alungat oboseala din mușchii amorțiți, din mințile buimace, și-au aranjat în grabă ținuta și s-au aliniat. Legiunea arăta încă rezonabil, a armată, nu a gloată epuizată, descurajată.

Au continuat marșul disperat până în zorii următori. Nu mâncaseră aproape nimic... erau prea obosiți ca să simtă foamea... Enor și alți soldați mai vârstnici, cu experiență în drumuri lungi, dormeau în timp ce mergeau, cu ochii deschiși, mișcând automat picioarele... Praful ce se ridica mereu, dinspre pustiu, la orice mișcare a aerului, le acoperise fețele, le pătrundea pe gât, pe nas... O armată întreagă cenușie... armele, curățate înainte de plecare, își pierduseră strălucirea... Printre rânduri circulau boluri mari, cu oțet diluat amestecat cu zeamă de ceapă. Oștenii sorbeau însetați, își curățau gurile uscate, iar oțetul îi înviora un pic...

În a treia zi spre seară, dacă păstrau ritmul, urmau să ajungă la Apoldo. Abia parcuseseră câteva mile de la plecarea din tabără, când dinspre port a apărut, gonind nebunește, un călăreț. Generalul Ulpon, care mergea în fruntea coloanei, a dat semnalul de oprire, iar soldații s-au prăbușit pe lespezile drumului. Din depărtare venea miros de sare, aer umed...

Călărețul s-a oprit lângă general, a sărit din șa, a salutat... A urmat un schimb iute de cuvinte. Curierul a întins un sul sigilat... Ulpon a sărutat respectuos pecetea... Un mesaj de la împărat! A tăiat șnurul, a desfăcut pergamentul...

Enor a descoperit că, fără să-și dea seama, părăsise alinierea, se îngrămădise, împreună cu mulțimea de legionari, pe câmpul nisipos, privind cu ochi avizi fiecare gest al generalului... Ce conținea mesajul? Viață sau moarte? Speranță sau disperare?

Figura lui Ulpon s-a luminat. A privit în jur, a văzut cercul de oșteni, s-a încruntat (dar Enor a văzut, dincolo de furia aparentă a bătrânului ofițer călit în bătălii, înțelegere și simpatie) apoi a răcnit:

- Ce-i dezordinea asta? Sunteți soldați imperiali sau o gloată de barbari? Alinierea în careu!

Simțind că vestea nu poate fi decât bună, mulțimea s-a împrăștiat grăbită. Fiecare om își știa locul și, în câteva minute, șirurile de militari se așezaseră pe trei laturi ale unui dreptunghi. Pe cea de-a patra stătea generalul, însoțit de mesager și centurioni.

- Legionari! a răcnit Ulpon. Scrisoarea primită ne vestește că imperiul a fost salvat! Prin intervenția directă a zeilor! A avut loc o minune! Vestrogții au fost nimiciți în întregime! Slavă zeilor!

- Slavă zeilor! a tunat corul oștenilor, reverberând puternic peste dunele de nisip, risipind sunetele către zările îndepărtate.

În strigătul lor se împletise bucurie, ușurare, speranță.

- Pe lângă veștile bune, trebuie să vă comunic și una întristătoare, a continuat, ceva mai încet, bătrânul general, iar peste rânduri s-a așternut o tăcere atentă. Slăvitul Severus, împăratul nostru, a trecut în rândul zeilor ca un erou, în lupta cu barbarii. Gorniști, onorul pentru eroi!

Sunetele grave ale bucinelor din bronz s-au înălțat trist, solemn... Soldații înțepeniseră... Când imnul străvechi, de cinstire a celor căzuți, s-a terminat, mulți dintre ei aveau lacrimi în ochi. Severus fusese un general talentat și un administrator priceput... Mulți luptaseră sub comanda lui, îl cunoscuseră personal. Un om extraordinar... N-avea urmași... Bucuriei anterioare i-a luat locul îngrijorarea. Cine va fi noul împărat? Vor începe iar războaie civile? Dacă Severus murise, cine conducea trupele la victorie? Cine trimisese mesajul? Ce urmau să facă? Răspunzând întrebărilor nerostite, generalul și-a continuat discursul, îndată ce instrumentele au tăcut.

- Mesajul a fost întocmit de generalul Sabrin, șeful statului major imperial. O parte din legiune va rămâne aici, pentru a asigura paza provinciei. Cinci centurii vor merge în Civis, pentru a asista la încoronarea împăratului. Ordinul nu conține alte informații. Soldați! Vom merge în Apoldo. Acolo ne vom odihni, vom sărbători victoria și vom trage la sorți centuriile care vor merge în capitală. Alinierea în formație de marș!

Soldații s-au mișcat iute, vioi. Știrile le înlăturaseră oboseala. Scăpaseră de grija bătăliilor nemiloase cu barbarii... De fapt, dacă judecau bine, majoritatea n-ar fi preferat să părăsească provincia. Încoronarea împăratului nenumit putea fi, de fapt, o încăierarea sălbatică între diferiții pretendenți... Iar bucuria de a vedea megalopolisul, Orașul Orașelor, de a participa la sărbători și de a beneficia de cadouri substanțiale se putea transforma oricând într-o lovitură de spadă... Mai bine lipsă...

Coloana a pornit mai departe. În ritmul de dinainte. Deși ofițerii ar fi permis legionarilor să meargă mai relaxat, curiozitatea, dorința de a ști ce se întâmplase, ce-i aștepta, speranța că în port vor afla noutăți le dădea aripi, îi făcea să gonească așa cum n-o făcuseră până atunci.

Șoseaua urma calea soarelui, îndreptându-se spre vest. Iar când au ajuns pe un deal, au văzut de pe înălțime Apoldo, scăldat în razele roșii reflectate de apa verde, ce se ondula lent... Portul se întindea de-a lungul golfului ce pătrundea adânc în mijlocul orașului, iar de pe culme zăreau catarge printre turnuri și clădiri din piatră albă, ce sclipeau purpuriu în săgețile apusului...

La marginea orașului i-au așteptat ofițeri ai garnizoanei locale, care i-au condus spre locurile de cantonament, pregătite în grabă.

După mulțumirile aduse zeilor și sacrificiile cuvenite, efectuate de preoții lui Khator, a urmat banchetul... Ofițerii au fost invitați în casa pretorului local. Soldații au rămas între ei, doar cu decurionii. Pe mesele încropite din scânduri proptite pe butuci, se aflau tăvi mari, din bronz sau alamă, pline cu cărnuri fierte sau fripte; pești de tot felul, moluște, caracatițe, crustacee, că doar se aflau într-un port; păsări fripte, împodobite cu pene; limbi de vită în saramură și păstrămuri fragede, afumate proaspăt; pâini mari, rotunde, moi de nu le puteai tăia cu cuțitul

și mai bine rupeai din ele; prăjituri din aluaturi și miere; pepeni, struguri, portocale și tot soiul de fructe, care de care mai înmiresmate; amfore cu vin gros, parfumat; ulcioare imense cu zeamă fermentată de orz, pentru oștenii din nordul imperiului; vinuri chihlimbarii, în cupe largi, din bronz, în care se adăugase rășină, să nu se acrească la căldura verii; blide imense cu tocănuri, tocături și ciorbe acre, să înlăture gustul grăsimilor... Un amestec de mirosuri, arome,parfumuri... Oștenii s-au înșirat pe bănci, fără a ține seama de cohorte sau centurii, după prietenii sau la întâmplare. Și-au amintit brusc că nu mâncaseră ca lumea de trei zile și, când gongul, ce vestea începutul ospățului, a bubuit răsunător, vibrant, s-au repezit hulpavi, lacomi, asupra bunătăților. Au ras totul într-o viteză înspăimântătoare, hăpăind la nimereală, fără a respecta ordinea tradițională a felurilor, împingând bucăturile pe gât cu sorbituri zdravene din cupe, amestecând băuturile...

Iar când au terminat tot ce fusese pe scânduri, din marginea împrejmuirii au sosit localnici cu coșuri pline; marinari și soldați din garnizoana portului, cu butelci pântecoase. Și au luat-o de la început...

Enor se mulțumise cu puțin. Nu era lacom din fire, iar viața spartană din garnizoană îl învățase să nu exagereze. Băuse, după ce crezuse că a mâncat cât se cuvine, alegând bucăți de soi sau feluri pe care nu le gustase niciodată (mai mult din curiozitate), dintr-o amforă mică, pe care o ascunsese lângă picioare, sub bancă, turnându-și pe furiș în cupă, fără să-l vadă ceilalți. În vasul acela mic, elegant, ce nimerise prin cine știe ce întâmplare la masa soldaților, se afla vin de Faletto, dens și parfumat, ce-ți ungea gâtlejul și-ți aroma răsuflarea... Vin tare, puternic, de băut după ce-ai mâncat bine... I se urcase la cap, îi înmuiase picioarele, îl moleșise ca izbitura puternică a soarelui în deșert... Căzuse în starea lui obișnuită de meditație, gândind cât de schimbătoare e viața... cu câteva ore înainte goniseră, disperați, spre moarte, și ajunseseră la un ospăț sardanapalic, de-un belșug cum nu visase...

A simțit banca vibrând lângă el, sub prăvălirea greoaie a cuiva și o bătaie puternică pe umăr.

- Sănătate, Enor! Se putea să nu dau peste tine? Ești ca piperul

în plăcintele cu țipari! Apari peste tot, când se așteptă omul mai puțin!

S-a întors încet, molatic, toropit de băutură.

- Servius! a mormăit, cu limba împleticită. Pe toți zeii adâncurilor, ce cauți aici?

Serviua nebunul! Individul care nu stătea o clipă locului, care trecuse prin toate garnizoanele imperiului, prin toate legiunile... Nu reușise să depășească gradul de soldat, deși primise de trei ori cununa de argint și chiar, o dată, pe cea de aur... și care scăpase de execuție de nenumărate ori. Dacă Enor nu făcuse carieră din pricina lipsei de zel, mulțumindu-se doar să-și facă datoria, sârguincios, însă fără a exagera, Servius nu reușise să avanseze tocmai datorită neastâmpărului, excesului de zel. Se vâra singur în încurcături atât de mari, pe care le rezolva ca prin minune, încât generalii, după ce-l decorau, îl vârau imediat la arest pe perioade îndelungate. Iar unul îi spusese, furios: „Dacă ai putea lupta de unul singur, ai fi o comoară a armatei! Dacă aș putea să te scot din carceră doar în clipa în care începe bătălia, aș fi fericit! Ce să fac cu tine în vreme de pace? Ești în stare, prin simpla ta prezență, să dezlănțui un război între cei mai fideli aliați!", În trecerile lui prin diferite orașe, prin diferite armate, se întâlnise de multe ori cu Enor, iar firile lor atât de diferite îi apropiaseră. Se împrieteniseră, se completaseră.

- Ce să caut? Am venit să petrec și eu! Merit, oricum, mai mult ca voi, rânjise individul brunet, înalt, cu o cicatrice ușoară pe pometul stâng (cu care se alesese nu în luptă, avea un talent deosebit de a scăpa nevătămat din cele mai crunte încăierări, ci în patul unei târfe, de ale cărei servicii se declarase nemulțumit, iar individa, ca să-l satisfacă, încercase să-i taie gâtul). Pentru că, băiete, eu am participat la lupta de la Tellus... și la cea de la Termosty... deși cea de la Termosty tot la Tellus a avut loc, numai că noi am pornit din Termosty. Am fost trimis aici cu mesaje către guvernatori și comandanți de legiuni, direct de pe câmpul de bătălie. Le-am predat comandantului portului, că eram mort de oboseală... a trimis ștafete... iar eu am dormit o zi întreagă, neîntors... Seara, m-au invitat la petrecerea de la pretor. M-am învârtit un timp printre mărimi... nu m-am simțit în largul meu, așa că am venit aici.

Cred că au fost încântați să scape de mine. Tot timpul șușoteau prin colțuri și se întrebau cine va fi împărat.

- Și când a avut loc lupta? Cum a fost? Ce-i cu minunea de care se vorbește? au început să curgă întrebările din jur.

Servius a rânjit, a apucat o cupă mare, a golit-o, a arătat-o cu degetul. Unul din cei din jur s-a grăbit s-o umple. A sorbit, a oftat mulțumit și a început să povestească. Din când în când trăgea câte o dușcă zdravănă din potir (pe care ascultătorii aveau grijă să-l țină mereu plin).

- Bătălia a început în a doua zi a decadei a treia. Acum patru zile. Și s-a terminat în seara zilei a treia. ("Atunci când noi abia porniserăm la drum!" a exclamat uluit careva). La început, vestrogoții au înaintat lent. Măritul Severus ridicase o baricadă la intrarea în trecătoare. Și încă șapte, la câteva sute de pași una în spatele celeilalte, pe tot cuprinsul ei, blocând valea dintr-un capăt în celălalt. Urcase pe culmi o mulțime de arcași și prăștiași. Capcana părea perfectă. Nu ținuse seama de un singur lucru: mulțimea dușmanilor. Barbarii au venit, au tot venit... Au umplut câmpul larg din fața defileului. Eram la baricada din gura văii. I-am văzut cum se desfășoară, stăpânindu-și caii, studiind terenul.

Un grup de călăreți a trecut în goană prin fața noastră, a dat ocol. Purtau mantii lungi, din piei scumpe, și sclipeau de atât aur și bijuterii îngrămădite pe ei. Unul ducea o lance lungă, de care atârna un mănunchi de cozi de vulpe. Vântul le fâlfâia, ca pe un drapel. Am înțeles că erau șefii lor, care stabileau ce aveau de făcut. S-au întors, s-au grupat pe o movilă, au împărțit ordine. Cât vedeai cu ochii, doar îngrămădeală de oameni și animale. Bărbați înalți, măslinii, cu armuri din plăci de bronz cusute pe haine din piele groasă, de vită... Cu arcuri... lănci... securi mari, cu două tăișuri... săbii lungi, drepte, din oțel... Apoi drapelul din cozi de vulpe s-a înclinat de trei ori... Și-n clipa următoare a început urgia... Mi se spune Servius nebunul, dar nu-s nici pe sfert atât de nebun cum era toată hoarda aia! Nu le păsa de moarte, camarade! Puhoiul ce năvălea peste noi s-a rupt în trei: o parte s-a năpustit direct spre baricadă.

în goana cailor; celelalte două s-au ramificat spre dreapta și spre stânga, au ajuns la poalele munților (și știți ce abrupte-s stâncile din trecătoarea Tellus...) și au început să se cațăre... ca niște maimuțe, veverițe sau orice animal vreți, nu ca niște oameni. Ai noștri, de sus, îi doborau cu săgețile, rostogoleau stânci peste ei... barbarii piereau cu sutele, cu miile... dar câțiva au reușit să ajungă... au ținut piept legionarilor... iar alții urcau în urma lor. În timpul ăsta, mulțimea ce năvălise spre baricadă a fost întâmpinată cu săgeți, cu lănci... am făcut prăpăd în rândurile lor... dar în locul fiecăruia căzut răsăreau alți doi... își ridicau caii în două picioare, iar lăncile se înfigeau în animale... dușmanii săreau din șa, se cățărau pe baricadă... veneau atât de mulți, atât de iute, că n-apucai să-i omori pe toți. Au reușit să treacă dincolo de de stâncile grămădite... au pătruns între noi... învălmășeala era groaznică, abia aveai loc să te miști... te sufocau prin mulțimea lor... am tăiat în stânga și în dreapta, mi-am făcut loc printre ei, am fugit la baricada din spate... Pe deasupra capului meu șuierau săgețile camarazilor care doborau barbari... Talazul de călăreți s-a cățărat pe stânci (ce fel de cai or fi avut? N-am văzut niciodată așa ceva...), s-a năpustit spre a doua baricadă. Sus, pe culmi, lupta continua la fel de înverșunată. S-a lăsat noaptea. Am sperat că bătălia va înceta. Abia mai țineam sabia în mână. Brațul stâng îmi amorțise de atâtea lovituri parate cu scutul, iar ei veneau, veneau și cred că-și înlocuiau luptătorii obosiți cu alții, odihniți, că nu stăteau o clipă locului. Sus se auzeau gemetele muribunzilor, ne trezeam cu cadavre decapitate peste noi. La lumina lunii, ar fi părut o luptă între fantome, dacă n-ar fi fost zăngănitul armelor ce se izbeau și urletele îndurerate. Și am fost împinși, din baricadă în baricadă, până la ieșirea din trecătoare. Se iviseră zorile... iar când a răsărit soarele, am văzut întinderea prăpădului. Din cele cinci legiuni care apăraseră defileul, rămăseseră câteva sute de oameni. Obosiți, răniți... Doar eu, a rânjit încântat Servius, scăpasem nevătămat. Rupsesem patru săbii, lovind în plăcile armurilor lor de aramă. Noroc că erau destule pe jos... Deci, când s-a făcut dimineață, fuseserăm zvârliți afară din trecătoare, iar barbarii înlăturau baricadele, dădeau lespezile la o parte, făcând loc puhoiului ce urma să curgă peste noi.

Atunci am văzut, la câteva sute de paşi de noi, legiunea Victris, neînfrânta... legiunea de gardă imperială... în uniforme roşii... pentru ca soldaţii să nu-şi vadă sângele ce s-ar fi scurs din răni. În fruntea ei, însuşi slăvitul Severus. Noi, mâna de supravieţuitori am fugit să ne alăturăm ei.

Legiunea ne-a primit în rânduri şi a strâns scuturile. Şirurile din faţă au întins lănci lungi, cele din mijloc au înălţat spade şi suliţe între scuturile ţinute deasupra capetelor. S-a transformat într-un arici uriaş, care a pornit în pas cadenţat spre intrarea în defileu, să astupe, ca un dop din metal, calea prin care urma să se reverse torentul de călăreţi.

Iar barbarii au năvălit, s-au repezit cu o viteză înspăimântătoare spre falangă, şi-au înfipt cu putere caii în suliţele întinse, încât nu mai puteau fi scoase, lăsând ariciul de fier şi bronz fără ţepi. Au sărit cu caii lor neobişnuit de sprinteni pe acoperişul de scuturi, strivind oştenii de dedesubt. Falanga s-a sfărâmat, lupta s-a transformat într-o încăierare sălbatică, individuală. L-am văzut pe împărat. Lupta din răsputeri, doborând barbar după barbar... ştiţi ce bărbat puternic era! Apoi o lance l-a nimerit în gât... a şovăit o clipă... suficient cât să tabere pe el vreo patru indivizi cu cojoace de piele netăbăcită, să-l toace cu săbiile şi securile grele. Atunci, dragii mei, a oftat Servius, mi-a fost frică pentru prima oară în viaţa mea, cât sunt eu de nebun. Împăratul murise. I-am văzut capul, retezat, în vârful lăncii cu cozi de vulpi. M-a cuprins o groază teribilă, am urlat, am zbierat, am lovit în toate părţile, mi-am croit drum printre barbari şi am fugit. Am fugit cât am putut mai iute. Am uitat de oboseală, de faptul că luptasem o zi şi-o noapte... goneam disperat, părându-mi-se mereu că aud în urmă tropot de copite, dar eram prea înspăimântat ca să întorc capul şi să privesc. Am simţit că mă sufoc, că nu mai puteam să-mi mişc picioarele. M-am întors, hotărât să mor cu faţa la duşman, pentru că nu mai credeam că scap. În spatele meu, doar fugari, câteva sute, din ceea ce fusese o armată de şase legiuni, cele mai bune, cele mai curajoase ale imperiului. Barbarii se opriseră undeva, în urmă. Măcelăreau supravieţuitorii, jefuiau cadavrele, sau poate, tabăra împăratului. Acolo trebuia să fi fost bogăţie, nu glumă...

Am privit în jur. Mă aflam lângă stâncile de lângă Termosty. Fugiserm vreo șase mile. Atunci am auzit o voce. Un glas puternic de bărbat, ce venea din înaltul pereților de rocă neagră:

- Unde fugiți, lașilor? Așa vă faceți datoria?

Am ridicat capul, dornic să-i zic ceva despre maică-sa și am înlemnit!

Pe stâncă stătea un bărbat înalt de vreo zece picioare, îmbrăcat în haine ce luceau metalic, dar metalul acela era moale, se mula pe trupul lui imens.

Îl auziseră toți fugarii. Încremeniseră și ei. Iar uriașul a strigat la noi, cu glas tunător:

- În formație, ticăloșilor! Ați merita să fiți decimați!

Bărbatul acela nu era om. Arăta a om, dar nu putea să fie om. Doar zeu... Sau închipuirea minților noastre obosite. Ne-am supus fără să crâcnim. Majoritatea nu avea arme. Le aruncaseră, să fugă mai ușor.

Zeul a sărit de pe stâncă, de parcă nu s-ar fi aflat la o sută de picioare de sol. S-a oprit lângă noi, ne-a privit, a descoperit un ofițer, l-a privit în ochi. Am văzut o ceață aurie alunecând din fruntea lui spre cea a bărbatului în uniformă scumpă, acum zdrențuită. Gigantul s-a uitat la rănile de pe brațele și de pe pieptul celui din fața lui și a zis:

- Te iert, generale Sabrin. Ai luptat vitejește... și ai avut un moment de slăbiciune când ți-ai văzut împăratul murind... Te numesc comandantul armatei mele!

Generalul a căzut în genunchi, cu capul plecat. Când l-a ridicat, în ochii lui se citea un devotament orb.

Uriașul a adăugat:

- Rămâneți aici. Priviți. Să vedeți ce pățesc cei care mi se împotrivesc.

Dinspre locul ultimei bătălii se apropia o ceată de călăreți. Vreo sută. Zeul a întins mâna spre ei. Din degetele lui a țâșnit o flacără lungă, violetă, care s-a extins spre gloata care venea în galop. Când a ajuns lângă barbari, focul s-a lărgit, i-a acoperit, a fâlfâit o clipă și-a dispărut. Nu mai existau nici cai, nici călăreți. Doar un morman negru. Am simțit

miros de carne arsă...

Zeul a săltat pe stânci, în locul din care ne vorbise. Am auzit un şuier uşor, un bâzâit subţire, ca de ţânţar singur într-o cameră tăcută. Deasupra rocilor negre s-a ivit... nu ştiu cum să-i zic... ceva rotund, dar nu sferic. Uite, arăta cam aşa, a spus Servius, apucând de pe masă două farfurii adânci, punându-le una peste alta, astfel încât cavităţile să fie înlăuntru. Dar de o mie de ori mai mare. Lucea ca argintul proaspăt lustruit. Iar dedesubt curgeau flăcări roşii şi verzi. S-a înălţat brusc, la peste o mie de picioare şi s-a transformat într-o sferă de pălălaie albă. M-au durut ochii privind-o, atât de puternică era incandescenţa... Apoi globul de foc a gonit spre trecătoare, mai repede decât cel mai iute cal de curse. Când a ajuns deasupra barbarilor care începuseră să iasă în câmp, scurgându-se din defileu, din sferă au curs boabe negre, iar când acestea atingeau solul, bubuiau puternic, ca un tunet în plină vară, se întindeau în fulgere galbene şi aruncau flăcări şi cioburi aurii în toate părţile. Măcelul a fost cumplit. Într-un minut, mii de călăreţi au fost sfârtecaţi în bucăţi, tocaţi, măcinaţi. Câmpia se acoperise de fum, sânge şi bucăţi de carne... nu puteai să-ţi dai seama care era de om şi care de animal.

După aceea globul a gonit prin trecătoare... nu se vedea... îl ascundea munţii... bubuiturile, ca tunetele pe timp de aversă, continuau. dintre stânci se ridicau valuri de fum şi am înţeles că prăpădul continua în strâmtoare.

A urmat un moment de linişte, adică sumedenia de bubuituri încetase, nu mă mai dureau urechile... vântul aducea din defileu miros de carne arsă, vaiete... zgomot normal, obişnuit de câmp de bătălie... Din depărtare, dincolo de munţi, s-a auzit un sunet surd, zarvă uluită, îngrozită, a unei mulţimi imense... Bănuiam că sfera incandescentă ajunsese deasupra hoardei.

Şi deodată, fără nici un semn premergător, pământul s-a cutremurat, s-a zvârcolit sub picioarele noastre... ne-a aruncat în sus ca pe nişte popice lovite de bilă... am căzut şi ne-am prins de glia care tremura... Iar dincolo de lanţul muntos s-a ridicat o flacără imensă, stacojie... ce se întindea pe multe mile. După aceea, dinspre defileu a

năvălit o arşiţă cumplită, un val de aer fierbinte... ca şi cum mii de cuptoare încinse şi-ar fi deschis brusc gurile spre noi... Apoi un tunet înfiorător, de parcă toate tunetele din lume ar fi fost împletite într-un bici, cu care un uriaş ar fi plesnit deasupra noastră... Am simţit o apăsare puternică în urechi, am fost asurzit de bubuitura infernală... Aerul m-a aruncat cât colo, ca pe o frunză moartă... Am zăcut un timp, ameţit... Apoi m-am ridicat în genunchi, am privit în jur...

Ceilalţi începeau şi ei să-şi revină. Pământul, Mama Glia, se liniştise. Nu mai tremura. Generalul Sabrin a încercat să-şi stăpânească teama. Ne-a făcut semn să ne apropiem de el.

- Zeul ne-a spus să-l aşteptăm. Alinierea în formaţie!

Oricât dispreţuiam ofiţerii de stat major, indivizi care stăteau, de obicei, în spatele frontului şi aruncau în luptă mulţimi, sacrificând oamenii ca pe nişte piese într-un joc, nu m-am putut abţine să nu-l admir, în clipa aceea, pe general. Se vedea că-i îngrozit, ca noi toţi, dar se domina, încerca să fie demn de încrederea acordată de zeu...

Să fii demn de încrederea acordată de un zeu... Care muritor nu-şi doreşte acest lucru? Şi cine nu se îndoieşte de capacitatea lui de a face faţă unei asemenea sarcini supraomeneşti?

Ne-am aliniat... Ce mai armată! Nouăzeci şi şapte de indivizi (generalul ne numărase), majoritatea răniţi, epuizaţi, fără arme...

N-am avut mult de aşteptat. De dincolo de culmi a apărut sfera de foc alb. S-a apropiat iute ca fulgerul, s-a răsucit în loc, într-un vârtej de sclipiri albastre, şi s-a transformat iar în discul de metal strălucitor... Luminile roşii şi verzi au pâlpâit iar... forma turtită s-a aşezat pe platoul stâncos de la poalele stâncilor de lângă Termosty... Acum, când era aproape de noi, mi-am dat seama de mărimea ei. Peste o mie de paşi în diametru... Stătea pe nişte stâlpi de metal, ce ieşiseră din interiorul ei şi se proptiseră pe pământ... Razele roşii şi verzi ce ieşiseră de la baza ei pârjoliseră solul, arseseră vegetaţia... Un disc imens, sclipind argintiu, într-un cerc înnegrit...

Apoi în peretele neted s-a ivit o deschizatură... s-a deschis o uşă... prin ea a alunecat o scară, din acelaşi metal lucitor... s-a întins până la pământul pârjolit... Iar pe trepte a coborât zeul...

Am îngenunchiat toți.

S-a apropiat de noi cu pași mari, grei, care făceau să se zguduie solul... Bubuiau ca bătăile unei inimi gigantice... S-a oprit... Am îndrăznit să ridic ochii...

Era imens... De două, trei ori cât un bărbat normal... Avea părul și barba lungi, de-un auriu strălucitor... ca o aură ce-i învăluia figura... Sub veșmintele metalice se distingea un trup armonios, bine proporționat... Figură frumoasă, chiar prea frumoasă... ochii cenușii, ca oțelul... cu duritatea acestuia lucind în privire... Ne-a examinat în grabă, apoi a zis, cu vocea-i puternică, asurzitoare:

- Ridicați-vă! Duceți-vă și căutați arme! Peste o oră să fiți la intrarea în defileu!

S-a întors și s-a îndreptat spre carul lui ciudat, zburător...

Am alergat grăbiți spre trecătoare. Ne-am oprit în locul în care fusese măcelărită legiunea Victris... Am despuiat cadavrele de armuri, am ales coifuri și spade... ocolind cu grijă grămezile carbonizate de călăreți vestrogoți... Arătam din nou a soldați... nu eram o armată, de fapt o centurie... și nici aceea întreagă... În valea îngustă dintre munți se zăreau flăcări... ce-o fi ars acolo?... mă întreb și acum... în trecătoare nu erau decât pietre...

Am privit cu durere trupurile mutilate ale camarazilor noștri... cu scârbă pe cele carbonizate ale dușmanilor... măcar știam că fuseseră răzbunați...

Abia ajunserăm la intrarea în defileu, când zeul a apărut lângă noi. Călare pe un cal ciudat... N-avea cap, nici picioare... Doar un trunchi din metal în care fusese încastrată o șa comodă... cu niște rezemătoare pentru tălpile-i uriașe... Făptura aceea din metal, sau ce-o fi fost, plutea deasupra solului, la vreo trei coți... Zeul s-a oprit, iar bidiviul lui ciudat s-a lăsat pe pământ...

- Urmați-mă! a răsunat vocea de tunet. Vreau să fiu sigur că nu scapă nici un dușman!

S-a înălțat iar și a intrat în trecătoare. La început a păstrat pasul

cu noi. În valea îngustă nu mai vieţuia nimeni. Peste tot, flăcări mocninde, care lingeau pietrele... Cadavrele, indiferent că erau alor noştri sau ale barbarilor, arătau cenuşii, carbonizate, şi se spulberau într-o pulbere fină la cea mai mică atingere... chiar la o simplă adiere...

Am trecut repede prin locul acela al morţii, care ne înfiora... Cred că aşa arată infernul... un morman de pietre fumegânde, cu flăcări ce ardeau, nelumânte de nimic... Şi mirosul înfiorător de carne arsă... M-am oprit şi am vomat îndelung... doar fiere... nu mâncasem nimic de două zile... Oboseala şi emoţiile mă tulburaseră puternic... mergeam ca în vis... cuprins de o senzaţie zdrobitoare de irealitate...

Am ajuns în câmpie... şi mi-am dat seama că tot ce văzusem până atunci fusese nimic... o bagatelă. În defileu totul murise, în afară de flăcări... Câmpia era un iad viu. În depărtare, spre orizont, un arc de cerc din jăratec... ce se ridica vreo zece picioare de la sol... pornea de la poalele munţilor şi înconjura ceea ce trebuie să fi fost tabăra vestrogţilor... În interiorul lui, vâlvătăi de foc care mistuiau cadavre, corturi, care... Pretutindeni, trupuri sfârtecate, zdrobite, arse... Dar nu în totalitate... nu deveniseră statui fragile de cenuşă... unele, cu răni înfiorătoare sau plăgi imense, se târau, gemeau, strigau în necunoscută a barbarilor...

- Ucideţi-i! Nu lăsaţi nici unul în viaţă! a tunat vocea zeului.

Am început să-i lovim cu săbiile, cu lăncile... Vedeam în ochii celor pe care-i omoram recunştinţă... îi scuteam de chinuri...

Zeul imens, de pe calul lui de metal, făcea acelaşi lucru, cu o sabie de foc, ce spinteca trupurile dintr-o parte în alta fără efort, doar atingându-le...

Pe măsură ce înaintam spre zidul de jăratec, descopeream tot mai mulţi supravieţuitori. În centru rămăsese doar un cerc de cenuşă, pe care o spulbera vântul... Spre margini, răniţi. Dar şi războinici neatinşi, care încercau să opună rezistenţă. Se avântau, plini de curaj, spre silueta gigantică şi cădeau despicaţi de flacăra albă.

Într-un loc, câţiva călăreţi, văzând că ne apropiem şi dându-şi seama că n-au nici o şansă, pentru că priviseră măcelul conaţionalilor lor, s-au năpustit cu caii lor iuţi, capabili de salturi nemaipomenite, spre

peretele incandescent. Au fost prinşi, în mijlocul saltului, de limbi de foc aurii, care i-au anihilat.

Spre seară, în interiorul cercului nu mai existau decât cadavre. Zeul ne-a făcut semn să-l urmăm. Am pătruns în defileu. Înainte de a intra în valea îngustă, am întors capul. Cercul de flăcări se strângea, pârjolea totul. L-am văzut cum se apropia, i-am simţit dogoarea... şi duhoarea de hoit ars. Un rug gigantic care consuma ceea ce fusese, cu câteva ore mai înainte, poporul înfricoşător al vestrogţilor, războinici pricepuţi, dar numai oameni... ce nu puteau lupta cu zeii...

Când am ieşit din trecătoare, zeul l-a chemat pe general, i-a dat câteva ordine cu voce joasă. Sabrin s-a aplecat până la pământ iar divinitatea uriaşă a urcat în casa lui zburătoare, argintie. O izbucnire de flăcări galbene şi verzi... apoi roşii... iar discul imens s-a înălţat spre cer, a dispărut în înalturi...

Ne-am târât, chinuindu-ne, spre Termosty.

Oraşul era aproape pustiu. Locuitorii fugiseră, îngroziţi de năvala barbarilor... Rămăseseră câţiva bătrâni, care ne-au privit surprinşi. Au început să plângă, auzind că ameninţarea dispăruse. Ne-au găsit adăpost în casele părăsite, au scos la iveală ceva de mâncare şi băutură... Am îmbucat ceva... eram prea obosiţi ca să ne hrănim ca lumea... Nu doream decât să dorm... să dorm şi să uit... să-mi iasă din nări mirosul de carne arsă... să închid ochii şi să nu văd flăcările iscate de nicăieri lingând stâncile trecătorii... L-am auzit pe general întrebând dacă exista pe acolo vreun scrib sau instrumente de scris.

Apoi m-am prăvălit într-o prăpastie neagră, adâncă, fără fund...

Când m-am trezit, se făcuse dimineaţă. Mă scosese din întunecimea somnului sunetul trompetei, ce intona adunarea. Am ieşit grăbit şi m-am îndreptat spre piaţa oraşelului. Mă simţeam ciudat de odihnit.

Generalul ne-a examinat pe toţi, a ales vreo zece dintre noi, mai zdraveni, mai puţin răniţi. Ne-a înmânat pergamente sigilate, pe care aplicase pecetea împăratului. Abia atunci mi-am dat seama c-o purtase tot timpul la gât, atârnată de un lanţ de aur.

Bătrânii ne-au dat niște cai amărâți, pe care stăpânii nu se îngrijiseră să-i ia cu ei, în graba fugii... Suficient de buni cât să ne ducă până la cel mai apropiat oraș. Sabrin ne-a explicat la fiecare, în parte, unde trebuie să ajungem, cui să înmânăm documentele. Ne-a întocmit foi de liberă trecere și de rechiziționare a tot ce aveam nevoie ca să ne îndeplinim misiunea.

Apoi ne-am risipit. Noi, cei zece, spre colțurile imperiului, generalul cu restul "armatei" spre Civis.

Asta a fost tot, camarade... Mai dați-mi să beau! Iar după ce-o să mă îmbăt ca un porc, să mă ducă vreunul din voi la cazarmă... Să dorm și să uit... Pentru că-i înfricoșător să lupți alături de un zeu... chiar pentru un nebun ca mine... nu mai pomenesc cum ar fi fost de-aș fi făcut parte din tabăra adversă...

După aceea n-a mai scos o vorbă. A băut doar, de parcă în pântec ar fi avut jăratecul acela despre care povestise și pe care se chinuia să-l stingă.

Iar ceilalți, care-l ascultaseră, făceau același lucru, cuprinși de-o temere pe care nu și-o puteau explica...

c.

"Să nu ucizi... Depinde de împrejurări. Ucizi animale ca să te hrănești, ucizi dușmanii care-ți amenință existența... Uciderea e un gest definitiv, care trebuie să aibă o justificare serioasă. Altfel, nu-i decât un act gratuit, răutate și mișelie."

"Mila e un sentiment al demnității. Dacă o manifești față de cei care au nevoie, cu înțelegere și dorință sinceră de a ajuta. Altfel, devine trufie și fățărnicie."

Învățăturile lui Colb 5, 12

A.

Eu sunt puterea.
Eu sunt viaţa.
În mâna mea stă soarta tuturor.
Pot zdrobi pe oricine, ca pe o muscă.
Viaţa curge din mine, fluviu năvalnic
Ce se hrăneşte cu sânge.
Oare nu zeul v-a creat?
Nu sunteţi jucăriile lui?
Bunul lui plac vă poate şterge de pe faţa Glici
Iar mâinile lui, roşii de sânge,
Pot clădi orice.
Eu sunt viaţa
Sunt torentul ce năvăleşte urlând.
Bucuria mea este singurul lucru important din univers.

Imnurile lui Madby 2,22

4.

A doua zi, în sunetele bucinelor, legionarii s-au adunat mahmuri pe plaja de lângă port. Generalul a chemat centurionii și, împreună, au procedat la tragerea la sorți. Dorința lui Enor s-a îndeplinit: centuria lui nu făcea parte dintre cele desemnate a participa la ceremonia încoronării.

Peste câțiva ani, când legiunea Brita a ajuns în Civis, Enor a avut ocazia să afle ce se întâmplase. De la un martor ocular demn de încredere: decurionul Capiter, din corpul de pază al Senatului.

Cum se împrieteniseră cei doi, cum de ajunsese Capiter să-i facă destăinuiri, e o poveste banală, de cazarmă, ce nu merită amintită. Trebuie reținut doar că Enor a aflat lucruri ce nu ajunseseră la cunoștința publicului și, probabil, nici nu urmau să ajungă vreodată...

Iar în noaptea aceea a amintirilor, Enor potrivise, ca o piatră într-un mozaic, istorisirea decurionului printre cele văzute de el însuși, reconstituind desfășurarea evenimentelor...

Deci, în ziua stabilită pentru sosirea zeului în Civis, legiunile se strânseseră, iar grupuri înarmate de soldați patrulau pe străzi, păstrând ordinea. Generalul Sabrin se îndreptase, însoțit de un batalion important, alcătuit din supraviețuitori de la Termosty și din oameni de încredere ai săi, spre amfiteatru. Fusese extrem de laconic în comunicarea făcută Senatului și refuzase cu încăpățânare să dea amănunte asupra bătăliei și despre intențiile zeului. Anunțase doar că acesta va sosi în prima zi a decadei a doua a lunii a patra. Și că atunci va avea loc încoronarea noului împărat. Pretinsese că zeul nu-i împărtășise planurile sale și afirmase că datoria lui de comandant al oștirii divinității îl împiedică să

comenteze ordinele primite.

Senatul se întrunise dis-de-dimineaţă, să delibereze. Senatorii discutaseră şi până atunci, dar opiniile părinţilor patriei fuseseră împărţite. Unii susţinuseră că ar trebui să aştepte, să afle opiniile zeului; alţii că trebuie să formuleze unele propuneri, pe care să le supună aprobării Divinului. Necunoaşterea situaţiei reale, comportarea ciudată a lui Sabrin şi ştirile senzaţionale, incredibile, aduse de acesta, îi făcuseră pe mulţi să se îndoiască de spusele generalului. Exista posibilitatea ca povestea acestuia - confirmată doar de mâna de supravieţuitori ai bătăliei (cei care apucaseră să scape vreo vorbă, pentru că majoritatea lor tăceau, ca muţii...) - şi scrisorile trimise în toate colţurile imperiului, solicitând o concentrare nejustificată de trupe, să ascundă, de fapt, intenţia lui Sabrin de a pune mâna pe tronul vacant...

Aşadar, senatorii se adunaseră cu toţii, ca niciodată, iar discuţiile începuseră furtunos, printr-o declaraţie a lui Mangus Superbus:

- Iubiţi colegi, am primit azi noapte o scrisoare de la un... prieten al meu, din tabăra de la Philippy. Generalul Scod a strâns trupele, a anunţat moartea divinului Severus şi s-a proclamat împărat. A declarat că scrisoarea lui Sabrin este o înşiruire de minciuni; că, bineînţeles, zeii ne-au dăruit victoria, ca de obicei, dar pierderile uriaşe suferite de imperiu dovedesc sacrificiul oştenilor, în frunte cu împăratul, nu intervenţia directă a divinităţii. Pentru că, a zis el, dacă zeul voia să câştigăm, putea să facă să nu pierdem nici măcar un singur om. Şi, de fapt, ce zeu a intervenit de partea noastră? Sabrin n-a spus nimic clar... După acest discurs, Scod şi-a adunat legiunile, a părăsit tabăra din Philippy, lăsând Borbena fără apărare în faţa spinzilor - care pot cuceri sau jefui provincia în voie - şi a pornit spre Civis. Mâine, cel mai târziu poimâine, ajunge aici...

Urmase o tăcere îngrozită. Gestul lui Scod, de-o inconştienţă evidentă, însemna declanşarea războiului civil... Nu numai că individul era un incapabil, care nu se remarcase prin nimic şi făcuse o carieră conjuncturală, dar firea lui violentă, lacomă, hulpavă, dorinţa de putere şi de bogăţie, precum şi aroganţa înnăscută îl făcuseră antipatic celorlalţi generali. Puţini ar fi fost de partea lui. Pe de altă parte, Sabrin, ca fost

om de încredere al răposatului împărat, cunoștea multe despre administrația complicată a imperiului, iar talentul lui militar nu putea fi negat. Heliogabal, învingătorul polnilor și autorul tratatului de pace cu katerul, reprezenta un alt candidat potențial cu șanse de izbândă. Avea la îndemână o armată puternică, bine pregătită, călită în războiul greu cu imperiul din răsărit. Ar fi zdrobit cu ușurință legiunile lui Scod. Mai erau Klonz, din îndepărtata Bitnie, cu trupele lui de barbari, care-i juraseră credință lui personal; Claudius, ce guverna Esca; Topaz, amiralul flotei; Cornos Terbis și Mangus Superbus, senatori cu averi imense și cu relații politice folositoare...

Capiter făcuse parte din garda Senatului, în ziua aceea, iar postul lui se aflase lângă o fereastră deschisă din cauza căldurii. Auzea totul și, când voia, putea chiar să arunce o privire în sala nu prea mare, în care discutau cei cincizeci de părinți ai patrici. Astfel se întâmpase că avusese ocazia să afle ceea ce puțini au știut...

Când auzise despre isprava lui Scod, înghețase. Război civil... Trecuseră mai bine de o sută de ani de la ultimul... Dinastia Saberilor stăpânise cu fermitate și menținuse pacea internă. Împărații ei îi ținuseră în frâu pe cei ambițioși, știuseră să se facă iubiți de soldați și să dejoace intrigile. O succesiune de buni administratori care fuseseră, în același timp, militari pricepuți (sau care avuseseră grijă să se înconjoare de oameni credincioși, care aveau talentele ce le lipseau lor), făcuseră uitate ororile încăierărilor lipsite de scrupule, măcelurile, intrigile și teroarea care subminaseră imperiul timp de cincizeci și trei de ani, perioadă în care se perindaseră pe tron o sută treisprezece împărați... dintre care doar unul sfârșise în patul lui, de moarte naturală. Gravitatea crizei era provocată și de faptul că Severus, care împlinise doar douăzeci și șapte de ani, nu avea copii și nu apucase să desemneze un succesor.

Gândurile lui Capiter fuseseră întrerupte de zarva care se iscase în încăperea pe care o păzea. După un scurt moment de consternare, uimire și perplexitate, senatorii izbucniseră în proteste zgomotoase. Peste care se ridicase vocea puternică a lui Cornos Terbis:

- Să-l declarăm pe Scod dușman al poporului și imperiului!

Liniștea se așternuse brusc, ca o mantie de piatră.

O asemenea hotărâre însemna declararea oficială a războiului...

- În numele cui? întrebase sec Mangus Superbus, al cărui glas se auzise limpede în tăcerea ce învăluise sala.

Un moment, nu răspunsese nimeni. Toți meditau la implicațiile propunerii și ale întrebării ce-i urmase.

Apoi se auzise un murmur slab, stins... Moder Astore, îl identificase Capiter. Decanul de vârstă... Un tip înțelept, dar care nu se implica, care prefera să stea de-o parte... să găsească motive să nu acționeze... Din cauza vârstei, nu avea nici un fel de ambiții.

- Chiar, în numele cui? Avem de ales între două soluții: fie senatul desemnează un împărat, căruia îi jurăm credință și noi, și armata, iar acest împărat va trebui să-l înfrunte pe Scod... dacă va fi acceptat și de alți generali... fie să ne asumăm conducerea imperiului. Ca în vremea republicii... dinainte de Camilus Victor... Acest lucru poate fi temporar, până se lămurește situația și vedem care dintre pretendenți e mai puternic... sau permanent. Dar, în acest din urmă caz, pe cine ne putem bizui? Avem trupe care să ne accepte? Nu uitați că în oraș sunt o grămadă de soldați... din legiuni diferite... Ne vor asculta? Se vor supune ordinelor noastre? Sau vor rămâne credincioși generalilor lor? Războiul poate izbucni imediat, chiar aici... Pe de altă parte, dacă rămânem în expectativă, nu ne va reproșa învingătorul că n-am fost alături de el de la început?

Îi replicase iute vocea ironică, batjocoritoare, disprețuitoare, arogantă, a lui Peterus Arbiter. Celebru prin desfrâurile sale, prin indiferența față de opinia publică, prin nerușinarea cu care își făcea de cap. Avea însă o minte analitică, rapidă, pe care răposatul împărat o respecta. Pentru că hedonistul era în stare să dea sfaturi bune, să scoată la iveală idei îndrăznețe... când se ostenea să-și piardă timpul cu lucruri serioase.

- Dacă-mi aduc bine aminte, respectabili părinți și colegi, ne-am adunat astăzi să întâmpinăm zeul necunoscut, care ne-a transmis prin Sabrin că va instala un nou împărat. De ce să ne batem capul? Va

rezolva el problema...

- Vorbești prostii! se înfuriase Mangus Superbus. Care zeu? L-a văzut cineva? Știe cineva ceva? Sabrin poate susține orice. Poate că lupta a fost câștigată chiar de răposatul împărat, fără nici un ajutor divin... Poate că ajutorul a sosit din partea unui om... Poate că totul e o înscenare a lui Sabrin, ca să se urce pe tron! Stăm și pălăvrăgim, iar alții, precum Scod, acționează!

- Și dacă este, totuși, zeu? întrebase, amuzat, Peterus.

- Zeu! Cine mai crede în zei? se enervase Mangus. Poate plebea incultă! Vorbim de divinul Severus, pe care l-am trecut ieri în rândul zeilor oficiali... Dar știm cu toții cât de zeu a fost! Ați pomenit vreo divinitate care să moară? Să fim serioși! Auzi, zeu!

- Mangus, vezi că poți fi condamnat pentru blasfemie! zâmbise Peterus.

- Oricum, încercase să potolească lucrurile Cornos Terbis, a trecut mult timp de când zeii n-au intervenit în treburile oamenilor... Dacă a apărut un zeu nou, o să-i înălțăm un templu, o să-i aducem sacrificii și cu asta, basta! E drept că-i bine să ai de partea ta o divinitate care să-ți distrugă dușmanii... Să revenim la problemele noastre. Să nu așteptăm să ni le rezolve zeii, că până acum n-au făcut-o! Tot noi va trebui să ne batem capul... Deci, care-i opinia voastră? Îl declarăm pe Scod dușman al imperiului? Da sau nu?

Nu primise răspuns. Nu apucase să primească răspuns. Pentru că peste oraș se răspândise un zgomot puternic, un bubuit asurzitor, urmat de strigăte puternice, țipete îngrozite, urale, exclamații uimite...

Capiter se întorsese în direcția sunetelor. Senatorii se îngrămădiseră la fereastră, lângă el, dornici să afle ce se întâmpla.

Deasupra Civisului, la o înălțime de câteva mii de picioare, apăruse un disc imens, lucind a metal lustruit. Argintiu. Din partea lui inferioară țâșneau flăcări roșii, galbene, verzi. Discul ocolise de câteva ori megalopolisul, parcă dorind a fi zărit de toți locuitorii. Apoi se oprise și rămăsese suspendat deasupra amfiteatrului. Stătuse acolo, sclipind și răspândind jeturi de incandescență colorată, timp de câteva minute. După

accea, coborâse lin, dispărând dincolo de tribunele ovalului uriaș al circului.

- Ce zici, colega Mangus? auzise Capiter vocea batjocoritoare a lui Peterus. Există zei? Sau poate am eu vedenii... Pentru că eu, care nu cred în nimic, am senzația că am văzut ceva ce nu-i omenesc...

Mangus Superbus nu răspunsese. Soldatul întorsese capul și-l privise pe senator. Pe chipul acestuia se citea groaza. Și disperarea... dezilizia... un sentiment de zădărnicie... Cine știe ce planuri clădise senatorul, convins că Sabrin mințise... Iar acum socotelile lui se dovediseră greșite... vorbele spuse într-o clipă de enervare puteau să-i aducă pedepse cumplite... chinuri veșnice...

- Să-i ieșim în întâmpinare, propusese, cu vocea lui abia auzită, Moder Astore. Se ne închinăm lui și să-i cerem sfatul.

- De data asta ai dreptate, rânjise Peterus. Se pară că zeii și-au adus aminte de oameni. E cazul ca și oamenii să-și amintească de zei. O fi bine? O fi rău? Nu știu! Dar măcar o să ne distrăm. Adică eu, că voi... nu vă duce mintea!

Îi răspunseseră voci mâniate care, într-o manieră puțin senatorială, exprimaseră păreri nu tocmai binevoitoare despre mama lui și despre maniera în care fusese conceput. Peterus râsese și concluzionase:

- S-a terminat cu viața liniștită, băieți! Un zeu adevărat... ăsta e în stare de mai multe decât vă închipuiți... poate citi gândurile... așa că s-a zis cu intrigile, cu lingușelile... Cine știe, poate deveniți oameni cinstiți, adevărați părinți ai poporului!

Apoi fugise, hohotind, de la fereastră, urmat de blestemele furioase ale colegilor săi. Întrerupte de vocea calmă, bătrânească, a lui Moder Astore:

- Derbedeul ăsta a avut întotdeauna dreptate. Pun pariu că are și de data asta...

Curieri care-și făcuseră loc cu greu pe străzile ce gemeau de oameni, aduseseră știrea că nava zeului se așezase pe nisipul din centrul amfiteatrului, acoperind aproape întreaga arenă. Grăunțele galbene se topiseră, se transformaseră într-o sticlă cenușie la căldura puhoiului de

flăcări colorate ce țâșniseră din disc. Probabil că lucrurile fuseseră stabilite din timp, pentru că soldații lui Sabrin (care alcătuiau, după spusele lor, Legiunea Divină), ocupaseră cu mult înainte poziții la intrarea în circ și interziseseră accesul oricui. După ce corabia zeului se așezase pe pământ, generalul intrase singur în arenă.

Senatorii continuaseră să se certe pe treptele monumentale care duceau în clădirea în care își țineau ședințele. Unii propuneau să aștepte sosirea divinității, alții, mai fricoși, considerau că un asemenea gest ar fi fost o impolitețe, o insultă... că era de datoria lor să iasă în întâmpinarea zeului și să-și declare supunerea. În timp ce se târguiau ca niște precupețe, pe străzile învecinate se auziseră urale, țipete isterice de bucurie, adorație și groază. Dinspre clădirea ovală a jocurilor se apropiase un grup restrâns de soldați, făcându-și loc prin mulțime.

În urma lor, silueta imensă a zeului.

Un bărbat uriaș, de două ori mai mare decât un om obișnuit.

Capiter se simțise copleșit de groază, căzuse în genunchi, scăpând lancea. Auzise clănțănitul dinților celor de pe trepte, gâfâitul lui Moder Astore, care abia mai putea respira... Senatorii în robe purpurii se prăbușiseră pe lespedele late din marmură albă, prosternându-se...

Iar zeul se tot apropiase...

Soldatul privise trupul uriaș, călare pe un fel de butoi din metal roșu, lucitor, care plutea la câteva palme deasupra solului.

Cei care-l însoțeau împinseseră în lături nobilii trântiți pe trepte, îi făcuseră loc...

Ușa fusese construită pentru oameni obișnuiți și, deși era destul de înaltă și de lată, nu lăsase suficient loc trupului zeului, ca să pătrundă înăuntru.

Silueta gigantică se pogorâse de pe bidiviul ciudat (sau car, ca va fi fost), se oprise în prag, întinsese mâinile și apucase lespedea de marmură de deasupra intrării. Zăbovise o clipă, apoi se întorsese spre Sabrin, care mersese tot timpul în urma lui și spusese:

- E prea frumoasă... e păcat s-o stric...

Își dusese mâinile la piept... în jurul lui se răspândise o ceață

verde, străbătută de vine roşii, care-l acoperise ca o manta, îl ascunsese privirii celor din jur... se strânsese, pătrunzând în trupul zeului... În faţa uşii rămăsese un bărbat identic celui de dinainte, dar micşorat... doar cu un cap mai înalt decât cei din jur... Se întorsese spre cei întinşi pe trepte şi spusese sec, cu o voce ce transmitea un ordin căruia nu puteai să nu te supui:

- Veniţi în sală! Avem de discutat!

Apoi intrase.

Capiter se întorsese, fără să-şi dea seama, la postul lui, şi privise pe fereastră zeul care se îndreptase spre tronul gol de pe estrada din faţa băncilor şi se aşezase... Văzuse mulţimea senatorilor furişându-se spre locurile lor, rămânând încă în picioare, neîndrăznind să se aşeze...

Cel de pe tron le făcuse semn, iar ei se prăbuşiseră pe scaune.

Zeul bombănise, arătând tronul:

- E cam mic... Să faceţi unul potrivit.

Apoi continuase, privind calm bărbaţii îngroziţi:

- De aici înainte, eu voi fi împăratul vostru!

Hototise, iar pereţii se cutremuraseră:

- Pe mine nu mă puteţi detrona, nici n-aveţi de ce să-mi aşteptaţi moartea! Aşa că alegeţi: sau mă slujiţi cu credinţă sau mă lipsesc de voi!

Urmase o tăcere îndelungată. Senatorii nu îndrăzniseră nici să respire... Zeul îi privise batjocoritor şi zâmbise:

- Nu vă bucuraţi? Nu-mi uraţi domnie îndelungată?

Bărbaţii în purpură se cutremuraseră. Înainte ca vreunul dintre ei să apuce să scoată un cuvânt, se auzise o voce calmă, calculată, cu o urmă de nepăsare ironică:

- Prea divinule, pentru a ne striga urările ne trebuie un nume. Neştiinţa noastră în cele dumnezeeşti e mare... n-am reuşit să ne dăm seama care zeu ne-a onorat cu dorinţa de a participa la cele lumeşti... Eşti oare Jo. Stăpânul Tunetelor? Sau Ara, Călăreţul Soarelui? Cum să-ţi spunem? Şi iartă-ne pentru prostia noastră...

Zeul zâmbise din nou.

- Îmi placi, Peterus. Cred că ne vom împrieteni... dacă n-o să te

obrăzniceşti prea mult.

Apoi tunase:

- Eu sunt Madby! Singurul, unicul zeu!

Peterus Arbiter pălise, însă îşi recâştigase repede aplombul şi strigase:

- Trăiască slăvitul, divinul Madby!

Iar corul senatorilor repetase, cu voci tremurătoare:

- Trăiască slăvitul, divinul Madby!

Peterus se gândise o clipă şi, cu o expresie de sfidare, adăugase expresia de avertisment, ce figura în protocol:

- Cave cadas!

Madby îi rânjise batjocoritor, dar cu o urmă de simpatie:

- Fii fără grijă... vor cădea alţii!

Apoi se ridicase şi, în timp ce se îndrepta spre uşă, spuse către bărbaţii copleşiţi de teamă:

- Mă duc să văd palatul. Treburile imperiului pot aştepta până mâine. Sabrin va fi purtătorul vorbelor mele. Să-l ascultaţi ca şi cum aş fi de faţă! Trimiteţi scrisori în provincii şi anunţaţi ştirea. Îi mai las lui Scod... şi altora... încă o zi!

Ieşise, se urcase pe vehicolul lui plutitor şi traversase, însoţit de soldaţi, piaţa uriaşă, îndreptându-se către coloanele albe, strălucitoare, ale reşedinţei oficiale a împăratului.

Sabrin rămăsese lângă estradă.

Începuse deja să împartă ordine, să dicteze scrisori secretarilor. Senatorii nu scoteau o vorbă. Îngroziţi, încruntaţi, cufundaţi parcă într-un coşmar... Doar Peterus zâmbea din când în când...

Dar în aroganţa lui se strecurase teama...

d.

Singura certitudine a omului e moartea. Nu știe când și cum va veni, dar o așteaptă. Și pentru ca nu cumva disperarea produsă de această așteptare, uneori îndelungată, să-l facă să-și ia singur viața, Dumnezeu l-a înzestrat cu dorința de a trăi, de a se agăța cu orice preț de existența pe acest tărâm. Și i-a mai dăruit nesiguranța într-o altă viață.

Căci oare, dacă am ști că această trecere prin valea plângerii este doar o etapă spre fericirea veșnică, am avea puterea să răbdăm nenorociri, dezamăgiri și truda zilnică? N-am arunca în grabă acest învelis pieritor, în schimbul eternității?

De aceea vă spun că Dumnezeu a făcut totul cu socoteală. Credeți că i-ar fi fost greu să se înfățișeze oamenilor și să spună: "Nu există moarte! Viața e veșnică, iar după chin urmează răsplata!"? Dar atunci, cine ar avea tăria să îndure traiul pe pământ? Un strop de îndoială valorează mai mult decât credința orbească, prostească. Iar adevăratul har e dăruit doar celor ce-l pot înțelege...

Învățăturile lui Colb 13,2

B.

Eu am puterea.
Eu **sunt** puterea.
Pot făptui orice.
Nimeni nu mi se poate împotrivi.
Lumea e un bazar din care aleg
Lucrurile care-mi plac
Fără a plăti,
Pentru că totul e al meu,
Totul mi se cuvine.
Viermi târâtori, fiţi fericiţi
Că zeul binevoieşte să vă strivească!
Trăitori inutili în această lume,
Singura care există,
Pentru că doar pe aceasta am făurit-o,
Unde veţi găsi alta care să vă accepte nimicnicia?
Sunteţi jucăriile mele,
Eu v-am dat viaţă, eu v-o iau.
Eu sunt puterea
Eu sunt bucuria puterii
Eu sunt plăcerea puterii,
Iar voi, nimicul fără rost.

5.

Zeul nu zăbovise în palatul imperial. Îl vizitase, îi admirase mobilierul elegant, picturile măiastre, podoabele împrăștiate peste tot, apoi se dusese pe nava lui și rămăsese peste noapte acolo. Dacă rămăsese, pentru că legionarii de pază avuseseră impresia că văzuseră, prin întuneric, o umbră ce se ridicase din discul uriaș...

Senatorii se adunaseră dis-de-dimineață, îngrijorați și speriați. Madby era cu adevărat zeu, văzuseră cu toții transformarea... Iar legionarii lui Sabrin își mai descususeră gurile și povestiseră câte ceva din isprăvile de la Termosty și Tellus... Părinții patriei fuseseră obișnuiți cu intrigi, cu lupte pentru putere, cu împărați mai slabi sau mai puternici. Dar poți să înfrunți o divinitate? Mulți dintre senatori nici nu crezuseră în zei. Iar acum, un întreg sistem de valori, o anumită experiență a vieții, o rețea de relații, tot ce constituise baza existenței lor, toate se dovedeau inutile...

După un timp, venise și zeul. Madby își luase o statură mai puțin impozantă decât prima oară. Intrase pe ușile înalte, plecând ușor capul, și se îndreptase spre tron. Fusese plăcut impresionat văzând că fusese deja înlocuit cu altul, mai mare, mai comod.

Se așezase și făcuse semn senatorilor prosternați, să se ridice.

- Scod a ajuns la Pelipe. Îl voi întâmpina și voi încheia socotelile cu el. Heliogabal a rămas liniștit la postul lui. Voi ține minte. Klonz pornise la drum, dar a primit scrisoarea în timpul nopții și s-a întors. Dintre toți șefii militari și guvernatorii de provincii, doar Topaz pare a nu fi convins de adevărul spuselor mele. A trimis câteva galere spre Civis-Port, să afle cât mai multe. Și a adunat toată flota lângă Parand. Probabil că, după ce va cunoaște adevărul, se va supune. În țările din jur e liniște. Deocamdată. Katerul e grav bolnav, iar Chalid, urmașul lui, a pus în vedere ambasadorului latgan să părăsească imperiul poln imediat

după moartea unchiului său. Dar până atunci mai avem timp... În nord a apărut o hoardă nouă, care i-a atacat pe vecinii noştri, morulii... În ţinuturile din sud e secetă. Recolta e compromisă. Au început deja tulburări. Trebuie să trimitem grâne şi bani. Cam asta ar fi tot. Alte probleme?

Părinţii patriei îngheţaseră. Dacă ştirile erau adevărate... Dacă Madby putea să afle peste noapte ştiri ce ajungeau în Civis, în mod obişnuit, abia după câteva săptămâni, întregul sistem de guvernare se schimba... Birocraţia rutinieră a imperiului, care făcuse totul fără grabă, trebuia dinamizată. Altfel, îşi pierdeau toţi capetele... Pe de altă parte, raţiunea îi obliga să recunoască eficienţa unor asemenea informaţii... Să combaţi tulburările înainte de a începe cu adevărat... să mobilizezi trupele înainte de sosirea duşmanului... s-ar putea să vină iar zile de glorie...

În cele din urmă, Moder Astore se ridicase, tremurând. Pe figură i se citea o spaimă neţărmurită. Dar şi încăpăţânare. Precum şi convingerea că trebuie să facă un anumit lucru, indiferent ce s-ar întâmpla.

Madby se întorsese spre el cu bunăvoinţă, îi zâmbise şi-i făcuse semn să vorbească.

- Preslăvitule... divinule... se bâlbâise bătrânul. Ai făcut ieri o afirmaţie... pe care mintea mea n-a înţeles-o... n-o poate pricepe... nu se potriveşte cu ce ştiu... nici cu tradiţia imperiului...

- La ce te referi, prea bunule? îl încurajase Madby.

- Ai susţinut că eşti zeu... am văzut şi am priceput... Dar că eşti singurul zeu... asta depăşeşte puterea mea de înţelegere...

Bătrânul îşi strânsese apoi tot curajul şi începuse să vorbească iute, coerent, cuprins de-o indiferenţă totală faţă de ce-ar fi putut să-l aştepte:

- Există un întreg pantheon. Există un zeu al fulgerelor şi războiului, unul al soarelui, altul al muzicii, o zeiţă a dragostei... Politica imperiului a fost să-i lase pe fiecare să creadă în zeii lui. Pentru că am fost convinşi că există o mulţime de divinităţi, că fiecare fenomen este dirijat de altă putere. Iar acum aflăm că totul este minciună, că nu există decât o singură divinitate! Unii se vor lăsa convinşi, dar există o mulţime

de oameni sinceri în credința lor. Nu-ți vor nega divinitatea, dar nu-ți vor accepta unicitatea. Mulți vor prefera să moară, decât să suporte o schimbare atât de fundamentală! Divinule, învață-ne ce să facem! Aici nu-i vorba de Scod și de o legiune răsculată, ci de învățăturile a mii de ani, pe care trebuie să le uităm într-o zi! Fiindcă e greu să afli că tot ce-am făcut, sute de ani, s-a bizuit pe minciună!

- Mai e o problemă, se vârâse în vorbă, fără să ceară permisiunea, Mangus Superbus. Templele. Reprezintă o putere. Au multă bogăție, preoți fanatici și credincioși din tot sufletul zeului lor. După cum spunea onoratul coleg, nu-ți vor nega divinitatea, dar nu vor recunoaște că ești singurul zeu... Se vor produce tulburări. Va trebui să ucizi multă lume... mai ales în provinciile abia adăugate imperiului, în care zeii locali sunt respectați în mod deosebit. Înțelepciunea ta e mare. Avem nevoie de sfatul tău, încheiase senatorul, care părea sincer îngrijorat atât de criza pe care o întrevedea, cât și de posibila reacție a lui Madby.

Acesta hohotise, iar râsul lui zguduise pereții.

- Peterus, tu ce ai de spus?

Hedonistul se ridicase încet, preocupat. Răspunsese calm:

- Cer iertare colegilor mei că m-am îndoit de inteligența lor. Problema ridicată este foarte gravă. Nu mă pricep la teologie și teogonie, dar au dreptate. A schimba, peste noapte, o credință de milenii... Să nu mai vorbim de interesele materiale. Ce se va întâmpla cu averile templelor? Dar cu veniturile din jertfe și donații? Poate că ar trebui să acționăm treptat... Să introducem peste tot cultul adevăratului zeu, Madby, și să slăbim, încetul cu încetul, credința în alți zei... Iar când lumea va începe să-i uite, să instaurăm cultul zeului unic...

Zeul de pe tron hohotise din nou.

Estrada fusese înconjurată de un nor cenușiu-verzui, în care sclipeau puncte aurii... Și care se risipise brusc:

Pe tron stătea un bătrân voinic, cu păr lung, alb, cu barbă zburlită, colilie. În mână ținea, ca pe o lance în zig-zag, un fulger din incandescență galbenă.

- Eu sunt Madby! Eu sunt Jo, Stăpânul Tunetelor!

Din nou, ceața cenușie... Iar când dispăruse, în fața senatorilor uimiți se afla un tânăr atletic, cu păr blond și figură imberbă. Purta pe umăr o tolbă cu săgeți aurii, iar la picioarele lui zăcea un arc imens, sclipind în toate culorile curcubeului. Lângă el fremăta un cal din flăcări galbene.

- Eu sunt Madby! Eu sunt Ara, Călărețul Soarelui!

Apoi iar negura fumurie... urmată de-o lumină blândă, albastră... din care se strecurase afară o femeie de-o frumusețe desăvârșită, perfectă... cu pielea ca floarea de măr, cu părul ca macii sub soare...

- Eu sunt Madby! Eu sunt Atera, Dăruitoarea de Săruturi!

Strălucirea trecuse din azuriu în sidefiu... Din razele selenare se ivise o femeie la fel de perfectă, la fel de frumoasă... cu pielea de fildeș, cu părul tors din beznă... iar în el, prinsă o semilună argintie.

- Eu sunt Madby! Eu sunt Luna, Stăpâna Nopții!

Sala se întunecase brusc. Negura acoperise totul. Iar pe tron apăruse o siluetă gârbovită, cu capul lipsit de carne... o țeastă uscată, cu orbitele goale...

- Eu sunt Madby! Eu sunt Moartea!

O strălucire bruscă, izbăvitoare, triumfătoare. Pe estradă, rânjind încântat, Madby privea senatorii încremeniți.

- Ați priceput ceva?

Moder Astore ieșise din rândurile de bănci, îngenunchiase și sărutase mâna zeului, care stătea rezemată pe brațul tronului.

- Iertare, stăpâne! Prostia oamenilor e atât de mare! Pe cât de mare e înțelepciunea divină! N-am fost în stare să pricepem un adevăr esențial, dar atât de evident: nu există decât un zeu, care a luat o mulțime de înfățișări pentru ca noi, nătărăii, să pricepem mai bine! Tu ești totul, tu ești întregul... iar noi n-am văzut decât câte o față din infinitatea aspectelor tale! Iartă-ne, divinule! Am greșit din neștiință, nu din rea voință!

- N-am de ce să iert. N-am ce să iert, spusese, cu generozitate, Madby. Iar pentru credința ta sinceră, pentru înțelegerea ta, te numesc mare preot al cultului meu în întreagul imperiu! Toate templele, din

toate localităţile, mari sau mici, trec în subordinea ta! Şi-ţi vei păstra şi locul în Senat! Am zis!

În sală se răspândise o uimire şocată... un început de uşurare... Se părea că lucrurile nu stăteau chiar atât de rău... iar explicaţia avea o logică impecabilă... Sigur, nu puteai accepta cu uşurinţă o schimbare atât de importantă, dar, în fond, treaba era destul de subtilă, putea să meargă...

Ca o manifestare a opiniei generale, Peterus Arbiter îndrăznise să sugereze:

- Ţinând seama de cele văzute, aş propune următoarea tactică în privinţa templelor şi preoţilor. Comunicatul oficial să menţioneze trecerea imperiului la cultul zeului-împărat Madby... dar cu un amendament: enoriaşii îşi pot păstra credinţa în zeii lor personali, templele vor rămâne dedicate, în continuare, aceloraşi divinităţi ca în trecut... cu o mică modificare - de fapt, de-o importanţă extraordinară. În fiecare templu, ceremoniile se vor desfăşura ca şi până acum... dar, de fiecare dată când va fi pomenit numele zeului, se va menţiona, în mod explicit, că acesta reprezintă o întruchipare a lui Madby... iar ritualul va fi completat cu rugăciuni şi imnuri de slavă aduse zeului unic. Pe statuile divinităţilor se va adăuga, după numele celui pe care-l reprezintă, un text scurt... ceva în genul: unul dintre chipurile lui Madby... Iar templele vor trece în subordinea colegului nostru Moder, dar bucurându-se de o largă autonomie, plătind doar o taxă simbolică. În aparenţă, nu se va schimba nimic. În fapt, lucrurile devin cu totul altceva...

Madby a zâmbit, încântat:

- Ştiam că pot să mă bizui pe inteligenţa ta, Peterus! Mai are cineva vreo idee? Sau sunteţi de acord cu cele propuse?

Senatorii se mulţumiseră să aprobe. Ce să adauge? Cât despre osanale... teama că zeul le-ar simţi lipsa de sinceritate îi împiedica să riște.

Madby se ridicase:

- Rămâneţi să redactaţi hotărârile, conform celor discutate. Să le difuzaţi în provincii. Sabrin va conduce şedinţa, în lipsa mea. Să i se

aşeze un scaun, alături de tron! Eu mă duc să lămuresc situaţia lui Scod...

Continuarea şedinţei fusese doar o chestie de rutină. Capiter nu mai fusese atent. Se întrebase ce s-o întâmpla la Pelipe...

Aflase peste două zile, de la un negustor care povestea, în gura mare, în piaţa de peşte, minunile la care asistase:

"Legiunea Corbus năvălise în oraş pe înserate. Soldaţii au ocupat clădirile oficiale, iar Scod a pretins să i se acorde onorurile imperiale. Am fost dus în faţa lui, împreună cu ceilalţi... sunt un amărât de consilier municipal... Ne-am prosternat, i-am făcut urările cuvenite... Ce să facem? Să ne punem cu nebunul? Şi atunci a apărut un bătrân... gârbovit, cocârjat... să nu dai un bronz pe el. Legionarii l-au lăsat să treacă, or fi crezut că-i un cerşetor, sau cine ştie ce-o fi fost în capul lor... A ajuns în faţa lui Scod şi, în loc să se prosterneze, ca noi toţi, l-a privit pe general în faţă şi i-a zis:

- N-ai primit scrisoarea Senatului? Nu ştii că există un împărat? Ce cauţi aici, cu armata?

Scod l-a privit uimit, neştiind dacă să se înfurie sau să râdă. Apoi, plictisit, făcuse semn unui soldat din garda personală:

- Înfige lancea în el!

Ostaşul a lovit, dar suliţa s-a oprit în aer, ca şi cum s-ar fi izbit de un zid invizibil. Vârful de metal s-a frânt şi a căzut zăngănind pe lespezi...

Iar bătrânul a început să crească... Şi a tot crescut, măi oameni buni, până a ajuns la tavan! Scod a căzut în genunchi, atât de îngrozit, că nu reuşea să scoată o vorbă! Doar băiguieli fără noimă...

Iar zeul, care acum se înfăţişa în toată slava sa, a scos de la brâu o sabie de foc şi l-a despicat în două! După care s-a întors furios spre soldaţi. Aceştia se prăvăliseră cu feţele la pământ, ca loviţi de trăznet. Şi zeul a răcnit la ei:

- Aţi merita să vă fac bucăţi! Marş înapoi la garnizoana voastră! Şi să nu îndrăzniţi să-mi încălcaţi vreodată poruncile!

Şi aşa s-a terminat răzmeriţa lui Scod... Legionarii au strâns imediat tabăra şi au dispărut în goană, cu centurioni cu tot..."

Probabil că informația ajunsese iute și la Topaz, pentru că amiralul a împrăștiat imediat flota în porturile de bază, apoi a trimis o scrisoare linguşitoare împăratului...

Iar după aceea s-au întâmplat altele, dar nimeni n-a îndrăznit să se opună guvernării lui Madby...

e.

Stăpânul a încredințat robului un ogor. Robul l-a însămânțat, iar după aceea și-a văzut de treburile lui. Iar când a venit vremea secerișului, mare lucru n-a fost de strâns, căci bălăria crescuse mai mare decât grâul.

Stăpânul s-a înfuriat și a spus: "Unde este câștigul meu? Însă dacă eu, având și alte pământuri, cu lucrători mai harnici, pot suporta pierderea, tu ce vei face, om nesocotit? Ce vei mânca la iarnă?"

Și vă întreb, în numele Domnului: "Ce-ați făcut cu sufletele voastre? De ce le-ați lăsat în paragină? Ce veți face când va veni vremea socotelilor?"

Învățăturile lui Colb

4,21

6.

Enor își reluase viața pașnică din garnizoana Herihoon. În oraș era liniște. După panica de la început, vestea victoriei adusese o bucurie exagerată. Sigur, întrebările privind viitorul împărat năşteau oarecare temeri, dar pentru o provincie periferică, orice conducător părea la fel de bun (sau de rău).

Se discuta mai mult despre tulburările din Templu, pentru că obdinii aveau o înclinație naturală spre speculații teologice și obișnuiau să despice firul în patru cu orice ocazie.

Eroul întâmplării fusese un individ necunoscut, despre care unii susțineau că s-ar numi Colb. Tânărul venise în clădire ca orice credincios, respectând ritualul de purificare, apoi se rugase îndelung în sala goală, întunecoasă, în care sălășluia zeul fără chip și nume. La plecare fusese oprit de unul dintre preoți, care-l întrebase, pe un ton jignitor, de ce nu aduce jertfe Celui Atotputernic. Străinul îl privise uimit, părând a nu înțelege despre ce-i vorba, apoi răspunsese nedumerit, exprimându-și îndoiala că zeul ar avea nevoie de așa ceva. Discuția strânsese în jurul celor doi o mulțime de prelați și de credincioși care-și văzuseră, până atunci, de rugăciunile și de treburile lor. Un preot mai în vârstă îl dăduse la o parte pe subalternul insolent și încercase să lămurească lucrurile.

- Nu știi că trebuie să aduci jertfe Celui fără nume? (De fapt, traducerea exactă era, după cum aflase între timp Enor, *Cel al cărui nume nu poate fi rostit*).

- Atunci când Domnul a vorbit cu Anar și i-a transmis cele zece

porunci, n-a pomenit nimic de sacrificii.

- Ai dreptate, acceptase bătrânul. Dar învățăturile lui Core...

- Core n-a afirmat niciodată că a vorbit cu Dumnezeu. Iar ritualurile stabilite de el seamănă teribil de mult cu cele ale stăpânitorilor noștri de atunci, mamadeii...

Afirmația stârnise rumoare. Teorii de acel fel alcătuiau erezia fraților din pustiu, eremiții... O doctrină care făcuse destul de mulți prozeliți printre credincioși, cu toate eforturile preoților de a o combate.

Prelatul se enervase, dar își stăpânise mânia. Nu se cuvenea să ridice vocea în Casa Domnului...

- Asta-i blasfemie! Pui la îndoială rânduielile Templului?

- Tot ce-i omenesc este îndoielnic. Doar Dumnezeu cunoaște adevărul, îl înfruntase Colb.

- Jertfa e hrana divinității...

- Un Dumnezeu atotputernic se hrănește oare cu fumul unor cărnuri arse? Oare, în atotputernicia sa, nu-i în stare să-și pregătească o hrană mai de soi? Iar dacă n-are trup și chip, de ce trebuie să mănânce? Cu ce s-a hrănit înainte de a crea lumea și toate cele ce-s în ea? Jertfa e trufie și prostie! Trufie, pentru că oamenii își închipuie că pot cumpăra bunăvoința Domnului, judecându-l după meschinăria lor. Prostie, pentru că nu se ostenesc să înțeleagă adevărata esență a divinității.

Între cei prezenți se stârnise discordie. Unii, îndeosebi cei amărâți, pentru care jertfele însemnau o cheltuială greu de suportat, se bucurau auzind argumente ce le sprijineau nemulțumirile pe care nu îndrăzniseră să le exprime. Alții, credincioși la fel de sinceri ca și ceilalți, dar care nu puneau la îndoială dogma, fuseseră șocați de blasfemie.

Preotul încercase să răspundă prin justificări logice, de bun simț, văzând reacția necunoscutului:

- Jertfa este un simbol... un sacrificiu mărunt din partea oamenilor, care-și manifestă astfel credința. Un omagiu umil adus zeului...

- Singurul omagiu care face plăcere Celui de sus este gândul curat și fapta bună! Jertfa înseamnă simbolul supunerii față de Templu!

V-ați învățat la trai bun și luxos, vă împodobiți hainele sacerdotale cu aur și bijuterii, ca niște curtezane! Ați devenit o clică hulpavă, nesătulă, lacomă de putere, în loc să rămâneți slujitorii Domnului! Ați îndepărtat regii unși de Dumnezeu și v-ați instalat în locul lor, îmbinând puterea spirituală cu cea lumească! Dar va veni vremea judecății! Și vom vedea atunci la ce vă vor folosi cărmurile arse și fumul de tămâie! Ați transformat Casa Domnului într-o afacere, iar preoțimea într-o castă închisă, în care se intră prin rudenii și relații, nu prin pioșenie și credință!

Apoi, profitând de momentul acela de zăpăceală, în care prelații rămaseseră cu gura căscată, incapabili să reacționeze, Colb își făcuse loc prin mulțime și dispăruse. Probabil că plecase din oraș, la frații din deșert, pentru că n-a fost găsit, deși soldații Templului îl căutaseră îndelung.

Spusele lui au fost comentate, tălmăcite și răstălmăcite, iar mulți îi dădeau dreptate. Chiar unii preoți, a căror credință nu putea fi pusă la îndoială. Templul se vârâse prea mult în politică, iar guvernatorul latgan trebuia să țină seama, în hotărârile sale, de opinia consiliului bisericesc.

În întreaga Calmee, nu numai în Herihoon, s-a răspândit zvonul că apăruse, în sfârșit, un profet. După secole în care Domnul păruse că-și uitase poporul iubit.

Apoi s-au ivit alte știri, mai importante... și lumea a uitat de Colb...

Pentru că sosiseră mesajele Senatului. Întâi cel care vestea desemnarea noului împărat, zeul numit Madby, care binevoise a prelua conducerea statului. Apoi informații amănunțite despre luptele de la Tellus și Termosty... despre uciderea lui Scod... despre afirmația zeului-împărat că-i unica divinitate care lua, după voie, înfățișarea oricărui zeu... că adorarea unui zeu însemna, în fapt, credință în Madby...

Enor fusese șocat, aflând noutățile.

Îl uimise, în primul rând, numele Divinului. Nu uitase întâmplarea din cârciuma lui Helibaal și înfruntarea dintre străinul blond și demonul (căci altceva ce-ar fi putut fi?) care pusese stăpânire pe țăran... Madby... Numele acela îi răsunase în minte, datorită talentului său despre care nu pomenise nimănui și care-i folosea să se înțeleagă cu târgoveții

şi barbarii din oraşele mărginaşe ale imperiului... fără a avea vreo garanţie că nu fusese doar o închipuire...

Corelând datele, povestea avea logică...

Colb alungase demonul din trupul în care-şi găsise adăpost, afirmând că Madby era în stare să-şi construiască unul propriu... Iar în cârciumă, Waldar îi povestise despre bătălia ce urma să aibă loc... despre situaţia gravă în care se găsea Severus... îşi amintea atenţia bizară cu care-l urmărise posedatul... şi, după câteva ore, la multe mii de mile, apăruse un zeu care purta numele demonului izgonit. Ce însemnau mii de mile pentru un demon?

În joc se afla o miză deosebit de importantă.

Demonul preluase puterea în imperiu. Cine să-l înfrunte? Ce le pasă zeilor de soarta oamenilor? Ce importanţă avea că imperiul era condus de un demon adevărat sau de un descreierat mai rău decât un demon?

Dar demonul (pentru că Enor avea convingerea profundă că Madby nu putea fi zeu) susţinea că-i divinitatea supremă, unică... Înlăturase cultul tuturor celorlalte divinităţi, le declarase încarnări ale sale... Zeii nu puteau suporta un asemenea afront... trebuiau să reacţioneze... iar asupra imperiului urmau să se abată nenorociri cumplite...

Frământările lui Enor nu erau singulare.

Întregul Herihoon fierbea.

Obdinii se aflau în faţa unei dileme ce părea irezolvabilă.

Religia lor susţinea că nu există decât un zeu. Din acest punct de vedere, pretenţia lui Madby nu contrazicea dogma. Dar numele zeului lor nu putea fi rostit... iar zeul cel nou pretindea să i se amintească numele în rugăciuni...

Pe de altă parte, afirmaţia Divinului că toţi ceilalţi zei erau forme de manifestare ale sale ataca însăşi esenţa credinţei obdine, care considera că toate celelalte zeităţi nu existau, erau idoli falşi şi fără putere, erau creaţii ale minţilor bolnave ale popoarelor îndărătnice care refuzau adevărata şi singura religie...

Sigur că divinitatea putea lua orice chip dorea. Dar din moment ce interzisese, în poruncile transmise lui Anar, reprezentarea zeului sub formă de chip cioplit sau zugrăvit, şi menţionase că-i singura divinitate, iar celelalte erau false, cum putea să afirme acum că, de fapt, acei zei falşi, pe care-i dispreţuiseră la porunca Dumnezeului cel adevărat, erau întruchipări ale sale?

Exista aici o contradicţie profundă, care putea zdruncina din temelii credinţa strămoşească. Pentru că un enoriaş putea susţine că-şi respectă religia adorând cine ştie ce zeitate barbară, formă a Celui de nenumit... Iar puterea credinţei, care ţinuse poporul unit în vremuri de restriște, s-ar fi diminuat, populaţia ar fi fost asimilată de latgani, ca multe alte neamuri, iar poporul ales ar fi dispărut.

Dar acestea erau probleme ale viitorului, probleme care trebuiau gândite bine, înainte de a se decide rezolvarea lor. Pentru moment, trebuia răspuns la cererea zeului de a-i pomeni numele în timpul ceremoniilor...

Discuţii îndelungate, ţinute în secret, noaptea, în casa marelui preot Anar (prelatul îşi alesese, la instalarea în funcţie, numele anticului întemeietor al religiei obdine) duseseră la o soluţie de compromis. Iar Templul transmisese lui Moder Astore, responsabilul Senatului cu problemele religioase, o petiţie în care ruga ca, ţinându-se seama de specificul credinţei, să se permită o anumită abatere de la ordinul imperial. Căci zeul lor neputând a fi numit, menţionarea lui Madby în rugăciuni l-ar ofensa, chiar dacă aceasta ar fi fost denumirea sa adevărată. Se propunea, în schimb, să adauge ritualului o frază care proslăvea zeul-împărat. (Subtilitatea, pe care preoţii sperau să n-o remarce nimeni, consta în ambiguitatea traducerii. Formula sugerată însemna, de fapt, *zeul care guvernează întreaga lume*, una dintre formulările folosite uneori pentru a face referire la Cel de nenumit. Anar şi grupul lui doreau, în realitate, să nu schimbe nimic din cele ce fuseseră).

În contradicţie totală cu frământările lui Enor şi ale obdinilor, latganii şi ceilalţi locuitori ai Herihoonului, care proveneau din provincii învecinate Calmeeii, erau încântaţi de desfăşurarea evenimentelor. Înfrângerea miraculoasă a unui duşman ce păruse invincibil, înlăturarea

grabnică a pericolului războiului civil, ideea în sine de a fi conduşi de un zeu, toate acestea le păreau semne bune, vestitoare a unei epoci de prosperitate şi bunăstare. Iar faptul că multitudinea de divinităţi în care credeau se dovedise a fi compusă dintr-un singur element, dar protean, multiform, nu-i deranjase cu nimic. Îşi puteau continua liniştiţi ritualurile cu care fuseseră obişnuiţi. Până acum, zeul de dovedise aducător de noroc. Sperau să fie aşa şi în continuare.

Obdinii, potoliţi într-un fel de vicleşugul lui Anar - care fusese acceptat de naivul Astore -, începuseră să studieze problema mai atent. Se mulţumiseră, în prima fază, să înlăture pericolul imediat, dar rămăseseră cu convingerea că dogma se afla în pericol. Cu talentul lor de a despica firul în patru, discutau pretutindeni, aproape fără să se ferească de străini, dacă apariţia lui Madby se potrivea cu poruncile divine, dacă n-ar trebui să-şi revizuiască părerile, dacă nu sosise timpul unei reforme religioase... Sectele mărunte căpătau glas, iar curentele favorabile integrării în imperiu se ciocneau, deocamdată verbal, cu partizanii rezistenţei cu orice preţ.

Colb apăruse din nou în Herihoon... iar grupuri eterogene, alcătuite din simpli târgoveţi, ţărani veniţi cu treburi la oraş, funcţionari, ba chiar şi preoţi mărunţi, de obicei tineri, înclinaţi spre schimbare, se strângeau în jurul lui şi-l năpădeau cu întrebări.

Într-o zi, Enor a nimerit la o asemenea discuţie. S-a oprit şi a ascultat, stând de-o parte, încercând să-şi lămurească propriile-i îndoieli.

- Învăţătorule, se grăbise un bărbat rotofei, rumen în obraji, cu barba neagră, creaţă. Dacă Zeul nenumit este şi divinitatea celorlalte popoare, atunci ce mai rămâne din doctrina lui Anar? Adică am suferit mii de ani, am îndurat robii şi exiluri, pentru ceva ce ne-ar fi revenit fără nici un sacrificiu? Păgânii au acelaşi cuvânt ca şi noi, în faţa Domnului?

Colb a închis ochii şi a rămas pe gânduri, un timp. A început să vorbească încet, aproape şoptit, în liniştea atentă a mulţimii:

- A fost, cândva, un om bogat şi înţelept. Domnul îl fericise cu o mulţime de copii, oile lui fătau câte doi miei, iar grâul său dădea rod

de o sută de ori cât semănase. Își iubea toți copii la fel și avea grijă de ei. Dar fiul cel mare, moștenitorul, cârtea văzând ceea ce considera a fi risipa părintelui său și i-a spus, într-o zi: *Părinte al meu, ai de unde dărui, dar dacă vei arunca spre frații și surorile mele averea ta, mie ce-mi va rămâne? Căci eu trudesc alături de robi pe câmpuri, eu țin socotelile gospodăriei, mă scol în zori și mă culc mult după asfințit... iar munca mea va fi zadarnică, pentru că, după cât ești de generos, mare lucru nu voi moșteni. Și e drept ca eu, care sunt fiul tău dintâi, urmașul care-ți va duce neamul mai departe, care lucrez mai mult decât cel de pe urmă sclav, să capăt la fel ca și ceilalți, care nici prin drept, nici prin trudă, nu merită mila ta?* Iar tatăl i-a răspuns: *Dacă ne luăm după aparențe, ai dreptate, fiu al meu. Dar cei de care mă îngrijesc nu-s frații tăi de sânge? Nu trebuie să aibă și ei rostul lor pe lume? Se cuvine ca fii unui om bogat să trăiască în sărăcie? Surorile tale nu trebuie să capete zestrea cuvenită neamului din care se trag? Bogăția lor va fi prilej de mândrie și pentru tine, căci nu-ți va fi rușine de neamurile tale. Iar ce-i al tău, e pus deoparte și nimeni nu va irosi ce ți se cuvine. Și un părinte trebuie trebuie să se îngrijească din timp de toate vlăstarele sale, mai ales de cele fără drepturi. Căci, neștiind ce va hotărî soarta, nu pot să mă bizui doar pe tine. Oricând Domnul te poate chema în fața lui, iar altul mă va moșteni. Și dacă nu-mi voi trata toții fii cu înțelepciune și iubire, la cine voi găsi sprijin la bătrânețe, dacă tu vei pieri? Dar astea-s doar vorbe și justificări. Adevărul este că sufletul meu simte în oricare dintre odraslele mele chemarea sângelui, și-mi sunt dragi toate, indiferent de lipsurile și păcatele lor. Pe tine te iubesc pentru truda și sârguința ta. Pe ei îi iubesc în amintirea zilelor fericite în care i-am zămislit. Și, fiind ai mei, n-am obligații și față de ei? Până și un animal își îngrijește puii, darămite un om... Așa că încearcă să înțelegi, o fiu al meu, pentru că vei deveni și tu părinte, iar judecata ți se va schimba...*

Apoi Colb a tăcut și a deschis ochii, privind cu albastrul lor luminos spre cei din jur. Și a adăugat, de data asta pe un ton aspru:

- Oare nu toate popoarele se trag din perechea făurită de Domnul, la începuturi? Nu-s toate copii lui? Nu merită toate mila și îndurarea lui?

Dreptul moştenirii e asigurat, dar unde-i iubirea frăţească? N-are Dumnezeu de unde să dea tuturor? Milostivirea lui e limitată, de vi-e frică să n-o iroseasc㠄ruind şi altora? Sunteţi singurii care aţi suferit? V-aţi pierdut vremea în gospodăria tatălui, îngrijind vitele, şi sunteţi geloşi pe fraţii care au colindat lumea, învăţând şi folosindu-şi darurile cu care i-a înzestrat Cel de sus... Anar n-a făcut nici o înţelegere prin care să rezulte că voi sunteţi mai presus de alţii. Aţi fost poporul ales doar prin faptul că Domnul v-a vorbit înaintea altora. Numai că i-aţi transformat învăţătura într-o doctrină sterilă. E timpul să vă căiţi, să vă deschideţi inimile spre dragoste şi înţelegere. Să lăsaţi trufia şi credinţa că moştenirea vi se cuvine de drept. Stăpânul poate face ce vrea cu averea sa şi nu are a vă da socoteală vouă!

Mulţimea a mârâit, nemulţumită. Dar profeţii mustraseră întotdeauna poporul... Vorbele lui trebuiau cumpănite, interpretate, lăsând dojana - poate meritată - de-o parte.

Însă un preot tinerel, cu câteva fire de barbă pe figura-i copilăroasă, a întrebat, oarecum timid, dar ferm în convingerea lui:

- Dar zeul acesta, Madby, nu seamănă de loc cu ceea ce ştiam noi despre divinitate! Este sau nu este Dumnezeu, Cel al cărui nume nu poate fi rostit?

Colb a oftat şi a zâmbit trist:

- N-are importanţă cine-i Madby... Credinţa oamenilor a fost încercată de atâtea ori... Însă, după părerea voastră, cum ar trebui să arate Domnul? Dacă se va ivi aici, în faţa voastră, îl veţi recunoaşte? Căci El poate lua orice chip, poate veni între voi cu înfăţişarea unui om obişnuit, pentru a vă cunoaşte chinul şi nevoile. Dar voi doriţi minuni şi semne, nu înţelepciune... Şi poate, pentru voi, Madby se apropie mai mult de imaginea divinităţii... Sufletele voastre ce vă spun? Sămânţa sădită de Dumnezeu în voi, când v-a creat, ce roade a dat? Căci Domnul poate fi simţit în spirit, nu văzut cu ochii, auzit cu urechile sau pipăit cu mâinile... Dacă sufletul vostru e gol, orice vorbă amăgitoare îl poate umple... Domnul v-a dăruit înţelegere. La ce-o folosiţi?

Iar Colb şi-a luat toiagul lung şi a plecat din mijlocul mulţimii.

f.

Doar Dumnezeu ar avea dreptul să fie trufaș. Pentru că el e veșnic, atotputernic și atoateștiutor. Dar El este umil, pentru că știe că universul pe care L-a creat nu-i perfect. Și nu-i perfect nu pentru că n-ar fi putut să-L făurească perfect, ci pentru că a lăsat oamenilor libertatea de a-și decide singuri soarta. Iar umilința îl împinge să ia deseori chip de om, pentru a înțelege mai bine ce-i în sufletul creaturilor sale. Pentru că nu poți da sfaturi decât în privința lucrurilor pe care le cunoști bine...

Învățăturile lui Colb, 6, 16

7.

Speculațiile teologice ale obdinilor continuaseră cu înverşunarea specifică neamului. Aveau o îndelungată tradiție în domeniu şi nu era prima oară când religia trecea printr-o asemenea criză.

Dar Enor nu le mai urmărea dezbaterile. Avea alte preocupări, alte griji...

Începuse să se îndoiască de propriile-i opinii. Ştirile sosite din Civis dovedeau că Madby îşi luase rolul în serios.

Întreprinsese, de unul singur, un raid în nord, printre triburile a căror vânzoleală dădea bătaie de cap continuă guvernatorilor provinciilor de margine. Se zvonea că năvălise, cu arca lui de metal lucitor, asupra hoardelor pornite în bejenie, le nimicise sau le îngrozise în asemenea hal, încât migrația îşi schimbase cursul spre est, către împărăția fabuloasă a kitilor, cei de dincolo de marele pustiu... Triburile de la graniță se grăbiseră să-şi reînoiască jurămintele de credință, oferiseră ostatici şi plătiseră tributul restant, arătându-se dispuse la orice concesii, numai să nu cunoască mânia îngrozitoare a zeului...

Apăruse şi în provinciile insulare din vest, acolo unde stăpânirea latgană nu se consolidase încă. Barbarii fuseseră cuprinşi de panică. O parte din bandele nesupuse din munți trecuseră marea, spre insulițele sărace şi pustii, pe care imperiul nu se ostenise să le anexeze. Celelalte depuseseră armele şi ceruseră îndurare, oferindu-se să slujească în provincii îndepărtate, pentru a-şi dovedi buna credință...

Klonz şi Claudius întâmpinaseră cu bucurie sosirea lui Madby.

recunoscând meritele acestuia în instaurarea păcii în zonă. Admirația lor era sinceră și, ca toți militarii care adorau zei războinici, nu le fusese greu să-l accepte ca divinitate. Mai ales că acea divinitate corespundea întru totul ideii lor despre un adevărat zeu. Și despre un împărat așa cum trebuia imperiului...

Deci nordul și vestul statului latgan fuseseră pacificate. Era evident că, pentru multă vreme, barbarii superstițioși și îngroziți nu vor îndrăzni să se răzvrătească.

Sudul imperiului, păzit de întinderile de nisipuri fierbinți, dincolo de care nu știa nimeni că ar exista ceva, pentru că nu reușise nimeni să le străbată, constituise întotdeauna singura graniță sigură. Doar guvernatorii locali mai unelteau din când în când, iar unul dintre ei reușise, cu secole în urmă, să instaureze dinastia vrednică, dar de scurtă durată, a Trebizonilor.

Deocamdată, măsurile luate de Madby de a aduce grâne din provinciile mai roditoare înlăturaseră orice motive de tulburări.

Mai mult decât atât: zeul zăbovise acolo patru zile, plimbându-se pe cer cu carul lui zburător și trimițând fulgere azurii spre cerul fierbinte. Încetul cu încetul, apăruseră nori albi, pufoși, pe care alte izbucniri de incandescență îi storseseră de apă. Iar peste câmpiile uscate ale Sabizului plouase... cum nu se întâmplase de ani de zile.

Enor se întreba dacă un demon ar fi făcut atâtea pentru binele imperiului... La urma urmei, ce dovezi avea că discuția din cârciuma lui Helibaal existase cu adevărat, că nu fusese doar o închipuire a lui? Sau poate înțelesese greșit numele...

De fapt, ce era un demon? Tot un zeu, dar unul minor. Iar în istoria imperiului, ierarhia zeilor se schimbase de atâtea ori, încât Enor se gândea că, poate, așa cum în lumea oamenilor se produc răsturnări, probabil că și în lumea zeilor unul dintre ei căpăta, peste noapte, puteri neobișnuite, care-l ridicau deasupra celorlalți...

Era clar: căldura ce-i toropise mintea, ambianța de speculații teologice din Herihoon, importanța evenimentelor, toate acestea îl molipsiseră de dorința de a răstălmăci faptele, o dorință nepotrivită cu

slujba sa de ostaș.

Noroc de întâmplările din imperiul polnilor, care-i abătuseră gândurile de la înclinația aceea periculoasă, care - mai mult ca sigur - îl ducea spre nebunie.

Sosise vestea că bătrânul kater își dăduse obștescul sfârșit, iar Chalid, nepotul și urmașul lui la tron, se instalase de îndată la conducerea statului, osândind la moarte toate rudele care i-ar fi putut amenința poziția.

După cum făgăduise, trimisese vorbă ambasadorului latgan să părăsească grabnic teritoriul poln pentru că, decretase el, tratatul de pace încheiat de răposatul kater nu mai era valabil.

Caravana diplomaților imperiali pornise spre casă, fiindcă zăbava însemna moarte. Dar Alber, senatorul care condusese ambasada, trimisese în grabă un curier către Heliogabal, anunțându-l de cele întâmplate, să se pregătească din timp. Pentru că, de îndată ce trimișii latgani ar fi ieșit din teritoriul poln, se declanșa războiul.

Heliogabal își mobilizase legiunile, vestind Senatul de pericol și ceruse tuturor provinciilor de graniță să fie gata de luptă.

Menționase însă în scrisoarea către Senat că singura lui speranță rămăsese intervenția directă a împăratului, deoarece garnizoanele din est fuseseră reduse considerabil după încheierea păcii, iar forțele de care dispunea i-ar fi permis, în cazul cel mai bun, să țină în loc ofensiva dușmanului, pentru un timp.

Ca urmare, guvernatorul din Calmeea strânsese toate trupele disponibile și le expediase generalului. Pe lângă legiunea Brita, care avea garnizoana în Herihoon, mai adunase cohortele răzlețe din porturi și alcătuise din ele încă două legiuni. Iar obdinii, conform obligațiilor față de imperiu, mobilizaseră formații de voluntari, care urmau a servi ca trupe auxiliare. Spre surprinderea guvernatorului, băștinașii se înrolaseră în număr mai mare ca altădată. Spionii imperiali raportaseră că făcuseră acest lucru din mai multe motive: teama ca polnii, care nu uitaseră sprijinul acordat de Calmeea latganilor, în războiul trecut, puteau să se răzbune groaznic, în caz de victorie; amintirea jugului îndurat cu

mai multe secole în urmă, când provincia (pe atunci stat independent) fusese cotropită de vecinul de la răsărit; dar motivul cel mai important era dorința de a-l vedea pe împăratul-zeu, de a-i cunoaște puterile. Obdinii voiau să-și lămurească, o dată pentru totdeauna, îndoielile privind divinitatea lui Madby. Iar în funcție de asta, să-și revizuiască sau nu credința.

Oricum, guvernatorul din Calmeca strânsese toți oamenii disponibili și-i pusese la dispoziția generalului. De îndată ce Aber trecuse granița, o ștafetă polnă înmânase comandantului unui fort de frontieră plicul cu pecete roșie, care vestea declanșarea ostilităților.

Scrisoarea lui Chalid, o înșiruire de obscenități și insulte, afirma fățiș intenția acestuia de a duce războiul până la zdrobirea completă a latganilor. Cât despre presupusa divinitate a lui Madby, noul kater declara că nu există decât doi zei în univers: Bazor al focului și Halor al apei. Restul erau doar invenții și scorneli ale unor înapoiați mintali. De aceea, îl va jupui de viu pe Madby, pentru a dovedi că-i un impostor.

Heliogabal, îngrozit de blasfemie, trimisese urgent pergamentul cu pecete roșie senatorilor, implorând intervenția zeului. În realitate, generelul se liniștise, văzând puhoiul de trupe ce soseau din provincii. Se străduise să pună în mișcare mecanismul administrativ necesar cazării și aprovizionării. Sperase ca zeul să se mânie citind mesajul insultător.

Spre norocul lui Heliogabal și spre ghinionul lui Chalid, Madby își terminase periplul glorios prin provincii. Se întorsese în Civis, dar rămăsese retras, petrecându-și majoritatea timpului în nava sa, pe care o așezase, ca și rândul trecut, în arena amfiteatrului.

Reacția lui, la aflarea conținutului scrisorii katerului, fusese de-o violență ce-i înspăimântase pe senatori. Flăcări argintii îi țâșniseră din degete, transformând pergamentul în scrum. Făgăduise, urlând de se zguduiseră pereții, că aceeași soartă o va avea întregul imperiu poln.

În aceeași zi părăsise capitala latgană, în arca lui zburătoare. Sosise (după cum se dovedise ulterior) în Apoolnya cam într-o oră. Heliogabal îl întâmpinase în grabă, cu teamă și respect. Madby fusese plăcut impresionat de adorația bătrânului general și se sfătuise îndelung

cu al în privința celor ce urmau a fi făcute.

A doua zi, în văzul întregii armate, discul de metal se înălțase spre cer și se făcuse nevăzut. Aghiotanții aflaseră de la general că zeul intenționa să vadă unde se află armata polnă, pentru a-și pregăti lovitura.

Madby se întorsese repede. Strânsese statul major (îl adusese cu el și pe Sabrin, vechi prieten al guvernatorului din est) și arătase militarilor uimiți hărți pe foițe lucioase, elastice, de-o calitate și claritate ce depășea puterea de închipuire a acestora. Stabiliseră imediat planul de campanie, iar spre seară trupele se puseseră în mișcare.

Enor mărșăluia și el, în rândurile legiunii Brita.

Toată ziua trupele clocotiseră. Dacă la început priviseră înfruntarea ce-i aștepta cu resemnarea soldatului ce știe că poate pieri oricând, după sosirea zeului fuseseră cuprinse de-un entuziasm de nestăvilit. Credeau cu fermitate în victorie. Iar Enor renunțase la îndoielile lui. O divinitate care aducea binele imperiului nu putea fi rea! Înțelesese el greșit sau încurcase ceva...

În zori, trecuseră granița. Fortificațiile mărunte, simple posturi de control și vămuire, fuseseră părăsite, iar oștenii din cele două tabere retrași spre corpurile principale ale armatei. Oricum, clădirile din cărămizi nearse n-ar fi rezistat nici măcar unui simulacru de asediu...

Apoi mărșăluiseră spre est, către albia Rengului... Majoritatea soldaților erau obișnuiți cu mersul îndelungat prin pustietăți și zăduf, așa că îndurau cu stoicism praful și arșița. Din când în când, pe deasupra lor trecea discul metalic în care călătorea zeul...

Spre amiază, când aerul se încinsese de-ți ardea plămânii, întinseseră tabăra și se ascunseseră la umbra corturilor.

Porniseră din nou la drum spre seară, luminați de stele.

Iar spre zori păşiseră pe iarba moale, verde, suculentă, de pe malul fluviului.

Dincolo de apă era doar câmpie întinsă, parcă netezită de-o mână grijulie. Dușmanul n-apăruse încă.

Enor descoperise, uimit, că totul fusese plănuit cu grijă, ca și cum conducătorii știuseră din timp ce se va întâmpla. Din căruțele cu

bagaje fuseseră descărcate snopuri de trestie şi scânduri, iar geniştii făcuseră pontoane, între care întinseseră podeţe înguste, pe care le aduseseră cu ei, gata făcute. În două ore, peste apa liniştită, gălbuie, se întinsese un pod şubred, ce se legăna uşor. Iar cohortele începuseră să treacă spre ţărmul celălalt. Oamenii se ţineau de frânghii întinse, ca nişte balustrade, de-a lungul punţilor.

Cavaleria trecuse dincolo înot. Caii pătrunseseră cu bucurie în apă, răcorindu-se. Iar căruţele şi echipamentul greu de asediu fuseseră urcate pe plute din buşteni şi trase cu funii până la malul nisipos, jos...

Spre seară, armata se afla în formaţie de luptă, gata să facă faţă oricărui atac neaşteptat. Însă duşmanul nu apăruse decât a doua zi, spre prânz, când armata latgană ajunsese într-un loc în care câmpia începuse a se văluri, iar spre orizont se întindeau dealuri domoale.

Heliogabal stabilise locul de tabără în vârful unei coline, iar legionarii săpaseră şanţuri şi ridicaseră întărituri din pământ. Cavaleria mazoră şi auxiliarii corabi, în majoritate arcaşi, fuseseră plasaţi în aripa stângă. În dreapta, voluntarii obdini şi trupele strânse din porturi...

Apoi, pe când toţi se aflau la posturile lor, spre răsărit se văzuse un nor de praf ce se apropia iute. Se grăbiseră să încheie pregătirile, să termine fortificaţiile, să pună la adăpost căruţele cu provizii. Din depărtare se auzea un ropot greu... zvon vag de voci şi zăngănit...

Iar când pe culmea cea mai apropiată au apărut cete de călăreţi, au ştiut că lupta urma să înceapă cât de curând...

Abia atunci şi-a dat seama Enor că discul zburător al zeului nu mai apăruse de mult pe cer. Rămăsese undeva, în urmă, la adăpostul colinelor... A bănuit că Madby întinsese o capcană polnilor.

Curând, câmpia s-a umplut de călăreţi. Cete mici se apropiau în goană de tabără, apoi se retrăgeau în grabă. Probabil erau cercetaşi care observau puterea inamicului, modul în care îşi distribuise trupele...

Printre dâmburile joase au început să se scurgă puhoaie de pedestraşi în zale lucitoare, cu lănci lungi, subţiri, şi scuturi rotunde. Apoi arcaşi urcaţi pe cocoaşele cămilelor... Elefanţi de luptă, purtând turnuri de metal... cu colţii întăriţi cu vârfuri din oţel...

Mulțimea s-a desfășurat într-un arc de cerc imens. În centru, infanteria, grupată în jurul elefanților. În dreapta, cămilele. În stânga, cetele de călăreți.

Vâlva lor umplea văzduhul, ropotul tălpilor și copitelor ce izbeau pământul devenise asurzitor.

Apoi s-a așternut tăcerea. O tăcere grea, amenințătoare, mai înspăimântătoare decât zgomotul dinainte.

Pe Enor l-a cuprins groaza. Nu-și imaginase că dușmanul putea strânge o armată atât de mare. Iar tactica era clară: polnii aveau să izbească tabăra cu elefanții și infanteriștii. Mulțimea de arcași călări trebuia să zdrobească aripile și să încercuiască fortificațiile din vârful colinei... să nu scape nimeni. Urma să aibă loc cea mai înfiorătoare înfrângere suferită de latgani în toată istoria lor... iar provinciile estice aveau să rămână la dispoziția învingătorului...

Un trâmbițat puternic, reverberând deasupra câmpiei... o fluturare de flamuri...

În vârful dealului a apărut o ceată de călăreți în straie bogate, colorate... Alături de ei, flamura azurie, din mătase brodată, a katerului. Chalid venise să privească victoria.

Iar când infanteriștii s-au dat brusc la o parte, croind în mijlocul lor un spațiu larg, în care a năvălit, ca un uragan, ca un torent de oțel sclipind în soare, cavaleria grea, Enor a știut că nu mai există scăpare...

Pentru că polnii obținuseră o rasă de cai uriași, aproape de două ori cât cei obișnuiți. Pe aceștia călăreau soldați înveliți în armuri din oțel, prin care nu trecea nici o armă. Talazul de animale grele, dar sprintene, acoperite și ele cu zale și plăci din metal, constituiau o forță de izbire căreia nu-i rezista nimeni. Dărâma ziduri, călca în picioare falange și șiruri de oșteni... ca lava izvorând dintr-un vulcan, ce prăpădea totul în cale...

Enor auzea bubuitul copitelor uriașe lovind pământul... tot mai aproape... tot mai aproape...

Și simțea nevoia (pe care n-o simțise niciodată până atunci, în viața lui de oștean) să arunce armele și să fugă. Dar încotro să fugă?

Pătrunseseră atât de adânc în ținutiurile polnilor... Și, chiar de-ar fi fugit, trebuia să se oprească pe malul Rengului. Pentru că, deși născut la malul mării, nu știa să înoate.

Atunci, în momentul acela de disperare, deasupra lui s-a auzit un sfârâit puternic... care acoperea bocănitul năvalnic. Enor a ridicat privirea spre cer și a văzut o sferă transparentă, cu diametrul de vreo zece pași. Plutea mult deasupra taberei... apoi a plonjat spre călărețiii care galopau... s-a oprit deasupra lor... Din partea de jos a globului (în interiorul căreia se zărea Madby, în veșmântul lui metalic) țâșneau raze aproape invizibile, de un albastru deschis... ce se pierdeau în aer... Sfera a coborât, razele au atins pământul, ridicând nori de praf... călărețiii au năvălit în împletitura lor... s-au turtit, într-un amestec de metal deformat și carne zdrobită. Galopul a încetat, cavalerii și-au strunit bidivii, oprindu-i cu greu din goană. Madby și-a mișcat globul spre cei care se strânseseră la un loc, nehotărâți, neștiind ce să facă... i-a transformat și pe aceștia într-o mâzgă însângerată...

După aceea, evenimentele s-au desfășurat într-o viteză înnebunitoare. Sfera transparentă, ce strivea totul cu razele ei, s-a rostogolit peste mulțimea de pedestrași, croind cărări de cadavre... Elefanții se prăbușeau ca niște jucării sau, pierzându-și controlul, o luau razna, călcând în picioare oștenii... Apoi prăpădul s-a abătut asupra trupelor de la marginile frontului, terciuind cămile și cai, oameni și animale...

Abia când a auzit trâmbițele sunând atacul, Enor și-a dat seama că bănuiala lui dintâi fusese adevărată, că totul fusese plănuit din timp, că Madby întinsese o capcană polnilor, iar aceștia picaseră în ea.

Valul cavaleriei auxiliarilor a năvălit din părți, strivind sub copite dușmanii supraviețuitori. Iar Enor, împreună cu legionarii care așteptaseră lângă parapete, s-a năpustit în câmpie. S-a auzit urlând, împreună cu camarazii lui, cuprins de furie distrugătoare. A urmat o perioadă haotică, în care a izbit cu lancea și cu sabia, măcelărind fără încetare... Când a simțit că-l cuprinde oboseala, că nu mai poate să-și miște mâinile din cauza mușchilor amorțiți, s-a oprit și a privit în jur.

Din strălucitoarea, uriașa, nemaiîntâlnita oștire polnă nu rămăsese nimic... doar mormane de cadavre...

În vârful dealului, acolo unde se afla Chalid și curtenii lui, se zărea un zid de flăcări, ce făcea orice fugă imposibilă. Katerul fusese și el prins în cursă. Sfera transparentă se așezase pe pământ, iar Madby ieșiseră afară, ținând în mână o sabie de flăcări galbene. Purta haine lucind metalic, un fel de armură elastică, mulată pe trup.

Arcașii de pe culme au slobozit asupra lui un nor de săgeți. Zborul lor se frângea brusc, ca și cum ar fi întâlnit o pavăză invizibilă... i se prăbușeau la picioare... iar el urca încet, strivind iarba sub tălpile uriașe...

A fulgerat cu sabia în stânga, în dreapta...

Lama de foc spinteca armurile ca pe niște pergamente vechi, sfărâmicioase.

Katerul s-a repezit spre Madby, împungând cu iataganul.

Sabia de flăcări a retezat lama de oțel de lângă mâner.

Mâna zeului uriaș l-a apucat de ceafă pe tânărul în veșminte de brocart aurit, ca pe un cățel... l-a scuturat, potolindu-i zbaterea.

Apoi Madby a zburat capetele oștenilor rămași să-și apere conducătorul, cu mișcări atât de iuți, încât nu puteau fi urmărite.

După aceea și-a îndreptat atenția asupra trupului ce atârna în mâna gigantică.

- Cine va jupui de viu pe cine? a tunat vocea zeului, răsunând deasupra câmpiei, iar soldații l-au auzit cu toții.

Minutele care au urmat au fost atât de îngrozitoare, încât Enor nu le-a uitat niciodată.

Madby a început să jupoaie trupul pe care-l ținea de gât cu mâna stângă! Smulgea bucăți de piele cu haine cu tot, cu petece din cămașa de zale... parcă jumulea o găină. Iar katerul, spre uimirea luptătorilor care se strânseseră la poalele colinei, mânați de-o curiozitate morbidă, gemea slab, printre dinții pe care-i strângea cu atâta înverșunare încât plesniseră.

Și Enor a simțit, fără să vrea, admirație și respect nemărginit

pentru cel torturat, care se străduia să-şi păstreze demnitatea... şi a mai simţit silă faţă de neîndurarea zeului...

În cele din urmă, când corpul fusese despuiat şi de haine, şi de piele, rămânând un fel de zdreanţă însângerată, Madby l-a ridicat încât să-l privească în ochi şi a tunat din nou:

- Cine e zeu?

- Tu în nici un caz, câine! a strigat Chalid. Slavă Lui Bazor! Slavă lui Halor! Vei pieri în focul pe care apa nu-l poate stinge! Eşti doar un vraci impostor!

Şi, cu ultimele puteri, l-a scuipat în faţă pe Madby. Saliva amestecată cu sânge şi frânturi de dinţi s-a întins pe faţa acestuia. Iar Divinul, cuprins de mânie, a ridicat zdreanţa însângerată şi a trântit-o de pământ, strivind-o sub călcâi...

Legionarii s-au privit stânjeniţi... iar Enor a vomat îndelung, cuprins de-o greaţă de nestăpânit.

Flăcările din jurul colinei dispăruseră.

Madby s-a îndreptat spre cortul din mătase strălucitoare, brodată cu aur şi argint. A smuls flamura azurie din faţa lui, a rupt-o în bucăţi, apoi a tras perdeaua ce acoperea intrarea.

Înăuntru erau doar cadavrele celor trei soţii favorite ale răposatului kater. Îşi tăiaseră singure gâtul, nesuportând ruşinea de a ajunge sclavele duşmanului...

g.

După ce ai vieţuit îndelung şi ai suferit mult, ai impresia că viaţa ar trebui trăită pe dos, de la coadă spre capăt. Că experienţa te-ar scuti de greşelile tinereţii. Însă bucuria nevinovată, fără frâu, a anilor de început n-ar fi aceeaşi dacă ar fi stăpânită mereu de amintirea celor prin care ai trecut. Dumnezeu a orânduit bine lucrurile. Bucuria sinceră de a trăi preţuieşte mai mult decât înţelepciunea experienţei. Şoimul ce n-a cunoscut colivia zboară mai sus, mai iute, decât cel care ştie că jos îl aşteaptă gratiile...

Învăţăturile lui Colb 6, 14

8.

După o scurtă perioadă de odihnă, a urmat corvoada strângerii şi incinerării cadavrelor.

Mulţimea auxiliarilor s-a grămădit să despoaie trupurile duşmanilor de arme, îmbrăcăminte, bijuterii. S-au găsit destui legionari care să profite de ocazie. Iar cei din administraţia militară au preluat convoaiele cu provizii ale inamicului.

Spre mirarea lui Enor, comentariile soldaţilor erau favorabile lui Madby. Răspunsese cum se cuvenea unei insulte grave. Iar obdinii şi metorii, care cunoşteau **blândeţea** stăpânirii polne şi aveau multe poliţe de plătit, considerau că lucrurile nu depăşiseră normalul. Ciudat amestec de rafinament şi cruzime, în provinciile astea din est, gândise Enor, obişnuit cu un mod mai simplu, mai omenesc de a vedea lucrurile.

Zeul nu întârziase mult la locul luptei. După ce discutase cu Heliogabal şi Sabrin, şi le dăduse instrucţiuni despre acţiunile următoare, se urcase în discul zburător şi se îndreptase în direcţia Comoleei, capitala polnă.

Iar legiunile s-au urnit şi ele, în duhoarea cărnii arse. În drum au trecut pe lângă cetăţi spulberate, din care nu rămăsese decât cenuşă şi ruine... oraşe cu porţile deschise şi drapele verzi şi roşii, în semn de supunere faţă de Madby, iar locuitorii stând îngenunchiaţi în faţa zidurilor, aşteptând să fie luaţi în stăpânire... Heliogabal instala garnizoane, cerea

provizii, numea guvernatori și consilieri...

Apoi armata se urnea mai departe, pe drumurile prăfoase...

Într-o dimineață, în timp ce șoseaua urca un deal, Enor a auzit strigăte uimite. Când a ajuns pe culme, a înțeles motivul: în fața lor, în valea largă, înverzită, se întindea un oraș atât de majestuos, atât de sclipitor, încât Civisul părea un sătuc amărât. Palate uriașe, cu cupole acoperite cu mozaicuri sclipind a azur, carmin și șofran; turnuri imense, ce încercau să străbată până-n cer; vile elegante, împrejmuite de grădini în care valurile de flori multicolore amenințau să sufoce clădirea... Un amestec de strălucire, măreție și splendoare, ce lăsa privitorului simțământul că se află cu adevărat în fața lăcașului stăpânitorilor lumii...

În centru, ridicat din lespezi de marmură albă și neagră, templul ciclopic al celor două divinități polne...

Alături, un parc ce se întindea cât vedeai cu ochii... în care pomi plini de roade se strecurau printre hățișuri de copaci exotici, cu aspect bizar... straturi acoperite cu flori... mireasma lor, purtată de vânt, te amețea, te ducea într-o lume a visării... havuzuri în care clipoceau jocuri măiestrite de apă, iar stropii plutitori descompuneau razele soarelui în curcubee micute, multiple... Prin copaci zburau păsări cu penaje vii, colorate, iar pe peluzele verzi se plimbau țanțoși păuni cu cozi înfoiate...

Iar în mijlocul acelei feerii de culoare și aromă se înălța spre cer un palat din piatră albă și verde, șlefuită, ce oglindea lumina soarelui, transformând-o într-o aură cețoasă, ca un nor de ierburi transparente...

Trupele uluite s-au oprit în drum. Dinspre oraș venea o procesiune de nobili, înveșmântați în straie scumpe, pe care sclipeau podoabe lucrate în aur și argint, ce strângeau în împletitura lor bijuterii ce luceau a foc împietrit... Polnii s-au oprit, au îngenunchiat, iar dintre ei s-au desprins trei bătrâni, în odăjdii brodate cu perle. Cel din mijloc purta, pe palmele-i întinse, o pernă de mătase purpurie... pe ea stătea o cheie mare, din aur roșu.

Dușmanul capitula... oferea învingătorului capitala...

Atunci, din înalturi s-a auzit un vâjâit iute, un zbârnâit ca de coardă de arc destinsă brusc... iar în fața legiunilor ce începuseră a se

obișnui cu asemenea apariții, a coborât sfera transparentă a lui Madby.

Zeul a ieșit în întâmpinarea delegației polne. Bătrânii se aruncaseră în praf, cu fețele la pământ. Apoi se târâseră, ca niște șerpi, spre picioarele lui... le-au îmbrățișat, le-au sărutat... au ridicat spre el, cu brațe tremurătoare, perna cu cheia strălucitoare...

Zeul a luat-o și a spus, cu voce calmă, din care răzbătea o amenințare ascunsă:

- Sper ca supunerea voastră să fie sinceră...

Apoi a adăugat:

- Veți face parte din imperiul meu. Să stabilim cât mai degrabă organizarea provinciilor!

Și a pornit, urmat de nobilii polni și de ofițerii latgani, către templul alcătuit din marmură albă și neagră.

Au zăbovit acolo îndelung. Dar când au ieșit, fețele tuturor arătau mulțumite. Latganii păreau satisfăcuți, iar polnii ușurați. Probabil că se înțeleseseră asupra unor condiții mai bune decât speraseră cei învinși, dar care corespundeau speranțelor învingătorilor.

- Să-mi văd palatul! a tunat Madby, iar nobilii în straie împodobite s-au grăbit să-l conducă, temători, respectuoși, dar și convinși că zeul va fi mulțumit de ceea ce va vedea.

Sabrin a ales o cohortă, pentru a asigura paza. Cea din care făcea parte Enor.

Și astfel, veteranul din Aritreea a cunoscut luxul nemaipomenit de care se bucuraseră katerii, regi ai regilor și împărați ai împăraților.

Când soldații au pătruns în palat, după ce străbătuseră parcul răcoros, înmiresmat, în care adierea purta zvon de ciripit, au găsit, în holul imens de la intrare, o mulțime de bărbați și de femei, care s-au prosternat zărindu-i.

Madby, care venea în urma lor, a întrebat un poln înalt, oacheș, înveșmântat într-o robă de mătase, de culoarea smaraldului (mai târziu, Enor avea să afle că se numea Pardufaal, mare preot al lui Bazor, care devenise conducătorul cultului lui Madby în provinciile polne și guvernator al Comolecii):

- Cine-s aceştia? Ce caută în palatul meu?

- Servitori, a răspuns temător prelatul. Cei care au grijă de curăţenie, de veşmintele şi de masa katerului... Cei mai mulţi sunt bucătari. Foştii kateri acordau cam multă importanţă bucuriilor pântecului, a oftat preotul. Au adus aici cei mai buni specialişti în gastronomie...

- Serios? s-a amuzat Madby. Poate că ar trebui să le cunosc şi eu talentul.

Unul dintre cei îngenunchiaţi a ridicat capul spre zeu şi a întrebat umil (era majordomul palatului, nobil dintr-o familie veche, pentru că nu se cuvenea ca această funcţie, care oferea posibilitatea de a se îngriji direct de făptura katerului, să fie ocupată de oameni de rând...):

- Şi ce-ar dori divinul stăpân să guste?

- Tot ce se pricep să gătească, a răspuns, nepăsător, Madby. Nu mă pricep la hrana pământească. N-am mâncat niciodată. Voi încerca toate felurile şi voi vedea dacă-mi place ceva.

Majordomul a întors capul şi a şuierat scurt nişte comenzi, apoi şi-a ridicat din nou privirea către zeu:

- Permite divinul stăpân să ne apucăm de treabă?

Madby a făcut semn cu mâna, a lehamite. Servitorii s-au târât grăbiţi, cu spatele, către ieşire, şi au dispărut în grabă.

- Până va fi gata masa, poate Divinul binevoieşte a vizita palatul... a sugerat prelatul-guvernator.

- Mda... a aprobat cam fără chef noul stăpân.

Au colindat încăperi împodobite cu tablouri uriaşe, reprezentând bătălii sau scene de vânătoare, peisaje de-o frumuseţe impresionantă... cu covoare groase, moi, cu motive complicate, în care îmbinarea culorilor dovedea un gust ales, sofisticat... cu sofale comode, acoperite cu cuverturi din mătase grea, de care atârnau ciucuri din fir de aur... cu scrinuri din fildeş, ornamentate cu perle roz sau plăci din sidef lucitor... cu lădiţe din mahon sau abanos... cu măsuţe din argint şlefuit, sclipind ca oglinzile... cu perne din catifea moale... cu draperii grele, din ţesătură de argint, cu motive animaliere brodate din safire întunecate...

Ferestrele mari, acoperite de perdele transparente, lăsau să intre răcoarea grădinii şi aroma florilor.

Atmosfera de belşug şi risipă avea ceva lasciv, ireal, nu prea se potrivea cu gustul sobru al latganilor. Enor se simţea stânjenit, socotind în minte câtă trudă fusese necesară pentru a plăti bogăţiile aruncate la nimereală pe podele... Şi unde ajunsese cel pentru care se strânseseră toate acestea? Putrezea pe-un câmp, ciugulit de corbi... În acelaşi timp, recunoştea că gustul artistic al celui ce împodobise palatul reuşise să creeze o ambianţă comodă, plăcută, umană... că sub masca neglijenţei se ascundea un rafinament deosebit, necunoscut de indivizii pragmatici şi austeri din imperiul de asfinţit...

Iatace intime, singuratice, alternau cu săli mari, mozaicate, ale căror podele din piatră erau acoperite de ţesături catifelate... cu foişoare cu ferestre largi, prin care se strecurau ramurile pline de roade ale copacilor din grădină... Risipa de aur, argint şi nestemate umplea aerul de străluciri bizare, reflectând în toate direcţiile razele ce pătrundeau printre perdele...

În cele din urmă, guvernatorul a surprins un semn discret al majordomului şi a tuşit, atrăgând atenţia zeului:

- Masa vă aşteaptă, stăpâne... câteva gustări, pentru început... până vor fi pregătite şi alte feluri...

Madby s-a lăsat condus spre o sală imensă, luminată de candelabre din aur, în care lumânările din ceară albă ardeau în globuri de cristal, răspândindu-şi strălucirea în cele mai îndepărtate colţuri.

În centrul încăperii, o masă rotundă, cu diametrul de vreo douăzeci de paşi. Fusese acoperită cu o pânză albă, brodată cu aur şi perle roz. Pe ea, platouri din aur masiv, simple sau în formă de corăbii, scoici sau corole de flori. În acestea, soiuri de mâncăruri pe care Enor nu le cunoştea... feluri prea rafinate pentru un simplu soldat, ca el... Ouă decojite în sosuri albastre, peşti împodobiţi cu dungulițe roşii, din cine ştie ce mirodenii... brânzeturi nenumărate... cârnaţi, afumături şi tocături reci, din cărnuri diferite... gelatine multicolore, ciuperci, salate mustind în zemuri aromate... plăcinţele aburinde, fragede sau crocante... lipii

minuscule... legume înăbușite ce ornau mărunțaie de păsări sau vânat... Sute de feluri de mâncare, fiecare cu mirosul ei, care de care mai ademenitor...

Lângă masă fusese așezat un tron de aur, dar al cărui aur abia se mai vedea sub diamantele, safirele, opalele, rubinele și smaraldele ce fuseseră încrustate în el.

Iar pe masă, în fața tronului, un singur tacâm. Farfurii suprapuse din porțelan alb, cu floricele albastre, aduse tocmai din îndepărtatul imperiu de dincolo de pustiurile aproape imposibil de străbătut... cupe de aur, grele, masive, împodobite cu lac și email... pahare din sticlă transparentă, roșie sau albastră... cuțite cu tăiș din oțel, dar cu mâner din aur roșcat...

- Să vedem cât de pricepuți sunt bucătarii lui Chalid, a rânjit ironic Madby.

Majordomul s-a instalat iute în dreapta stăpânului și a ridicat un platou de pe masă. L-a oferit zeului. Acesta l-a privit nedumerit. Enor, care stătea de pază la ușă, a avut senzația că Madby nu știa ce să facă. Nobilul-servitor a înțeles același lucru. A așezat platoul pe masă, a luat farfuria din fața lui Madby și a pus pe ea, folosind un clește de argint împodobit cu safire, patru stridii mari. A stors peste ele zeama dintr-o felie de lămâie, dintre cele ce ornau cochiliile de pe tavă... s-a dat înapoi respectuos, așteptând...

Zeul a întins mâna-i uriașă, a prins o scoică în degete, a vârât-o în gură... Majordomul s-a cutremurat, îngrozit, a vrut să spună ceva... s-a stăpânit... În ochi i se citea un amestec de repulsie, rușine, teamă... Madby a strâns fălcile... s-a auzit trosnetul cochiliei... a rămas un moment pe gânduri, parcă analizând ceea ce ținea în gură... a făcut un gest... majordomul i-a ghicit intenția, s-a repezit cu un castron imens, din aur sclipitor... zeul a scuipat amestecul de sidef și carne moale... polnul i-a întins o cupă cu apă, în care pluteau petale de trandafiri.

- Clătiți-vă gura, a șoptit el.

Madby i-a ascultat sfatul, apoi s-a uitat supărat la el.

- Nu ți-am spus că n-am mâncat niciodată hrană omenească?

Explică-mi cum se procedează, prostule!

Nobilul a tresărit sub insultă, s-a albit, a strâns din fălci şi a plecat privirea, în care Enor apucase să vadă, pentru o frântură de secundă, o ură profundă...

Majordomul s-a stăpânit şi a desprins cu îndemânare carnea roz dintr-o cochilie. A întins-o zeului.

Acesta a dus lingura la gură, a degustat îndelung conţinutul, l-a înghiţit... a ales singur partea comestibilă din celelalte două stridii, a hăpăit-o lacom... a tras platoul lângă el, l-a golit în viteză, apoi a mormăit:

- Mai vreau!

- Prea puternice... a îndrăznit majordomul, mai sunt o mulţime de feluri... aici sunt doar antreurile... felurile de bază abia urmează...

- Bine, să gust din toate... după aceea voi hotărî dacă mi-a plăcut ceva...

În continuare, s-a desfăşurat un spectacol atât de uluitor, încât Enor a uitat de pază şi de îndatoririle sale, rămânând cu privirea aţintită asupra zeului care trăgea în faţa lui platou după platou, se uita o clipă la majordom, care-i explica (dacă era cazul) cum se mănâncă felul respectiv, apoi golea toată tava. Fiecare vas conţinea o cantitate suficientă ca să sature un om normal, iar pe masa imensă se aflau peste o sută de asemenea platouri...

Pe măsură ce Madby termina un fel, servitori tăcuţi şi iuţi mutau tăvile pline mai aproape de zeu, făcând loc altora, imense, pe care se aflau felurile de bază: un viţel întreg la frigare, împănat cu cârnaţi şi tocături; un mistreţ, în interiorul căruia fuseseră vârâte prepeliţe umplute cu ouă de bibilică; miei pregătiţi în maniere diferite; un pui de cămilă fiert în iaurt; păsări de toate soiurile, începând cu raţe lăcuite, după reţeta din imperiul kitilor, şi terminând cu fazani şi păuni cărora li se puseseră, după ce trecuseră prin cuptor, penajele viu colorate; purcei de lapte; rasoale de vită cu sosuri iuţi; peşti uriaşi, fierţi sau fripţi la jar... Toate acesteau pe tăvi imense, pe care le purtau câte patru bărbaţi solizi, tăvi împodobite, pe margini, cu sculpturi măiestrite, reprezentând scene mitologice sau de vânătoare...

Dinspre bucătărie venea un șuvoi continuu de servitori care purtau platouri pline, boluri cu supe înmiresmate, menite să odihnească stomacul și să trezească pofta de mâncare... iar alt șuvoi căra, în același ritm, vasele goale...

Madby hăpăia într-un ritm uluitor... vâra câte o pulpă întreagă de miel în gură și trăgea afară, imediat, oasele curățate... ca și cum ar fi avut în cavitatea bucală o moară cu roți repezi - sau un acid care rodea carnea...

Enor se întreba, curios, unde încăpuse cantitatea aceea uriașă de hrană... statura zeului era, bineînțeles, mai mare decât a unui om obișnuit... dar mâncase cât să sature două sute de persoane... iar silueta nu i se deformase, nu i se umflase burta....

Tot timpul cât zeul mâncase, paharnicii umpluseră de zor cupele și paharele cu vinuri diferite: albe, un pic mai gălbui decât apa; galbene ca șofranul; chihlimbarii; roze ca perlele născute sub semnul aurorei; roșii ca petalele de maci; sângerii; rubinii; galben-verzui; stacojii sau aproape negre, dense...

Iar zeul golise cu plăcere, până la fund, potirele imense ce cuprindeau conținutul unei întregi amfore...

Și, precum mâncarea nu-l făcea să dea vreun semn că s-ar fi săturat, nici băutura nu părea să aibă efect asupra lui. Enor îl urmărise atent (ca și ceilalți, de altfel, dar, spre deosebire de alții, care se uimiseră văzând ce cantități uriașe vâra zeul întrânsul, Enor urmărea detalii care nu spuneau nimic celorlalți) și remarcase că pe figura lui Madby apăreau rapid, dispărând cu aceeași viteză, semne de plăcere, de încântare gurmandă când înghițea un fel deosebit... După cum, atunci când golea o cupă gigantică, se înroșea iute la față, ochii i se tulburau, avea o ezitare a mișcărilor... toate acestea petrecându-se într-o succesiune rapidă, care abia dura ceva mai mult de-o secundă... apoi revenea cel dinainte... Mai mult, secvența bizară apărea doar uneori... părea că zeul se distrează, că încearcă să descopere ce bucurii ale simțurilor găseau oamenii în mâncare și în băutură...

După toate aparențele, Madby fusese încântat de ideea mâncării,

apreciase amețeala produsă de alcool... dar avea puterea de a-şi stăpâni organismul, de a înlătura imediat efectele neplăcute...

Iar şirul de servitori căra în continuare de la bucătărie fel de fel de fripturi, tocane, ostropeluri... mâncăruri rafinate sau banale, făcute din rarităţi aduse de peste mări şi ţări, sau din cele mai obişnuite legume...

După aceea, se trecuse la deserturi...

Boluri cu dulceţuri, peltele, şerbeturi, siropuri; plăcinte de diferite soiuri; aluaturi dulci, în sosuri înmiresmate a trandafir sau mustind a miere; aspicuri dulci şi îngheţate colorate; tarte şi torturi cu glazuri sclipitoare; fructe de cele mai diferite forme, mărimi, culori şi arome, în stare naturală sau glasate, salate sau pasate; budinci imense; nuci şi alune de diferite forme şi mărimi...

Iar toate acestea însoţite de lichioruri strălucind a frânturi de curcubeu închise în clondire de cleştar; vinuri înspumate, dulci, care fierbeau în paharele înalte, transparente, din sticlă subţire... băuturi nealcoolice, din sucuri de fructe, în care fusese presărată zăpadă adusă tocmai de pe culmile munţilor, ca să adauge aromei naturale a roadelor răcorimea menită să îndepărteze arşiţa verii...

Iar Madby golea vasele ce i se aduceau, cu aceeaşi viteză neomenească, vădind prin expresii iuţi, aproape insesizabile, plăcerea pe care-o simţea...

Zeul descoperise o parte din bucuriile oamenilor... şi le aprecia...

În cele din urmă, şuvoiul celor ce cărau dinspre bucătărie a început să se rărească... a încetat cu desăvârşire...

Atunci a apărut un bărbat în straiele albe ca zăpada ale bucătarilor imperiali. Purta, pe o tavă de aur, ale cărei margini fuseseră acoperite de un şirag de smaralde, o cupă de argint împodobită cu motive din lac verde, închipuind frunze ce se împleteau. Alături de cupă, o linguriţă de aur, sclipind galben...

S-a apropiat încet de zeu, cu capul plecat. A îngenunchiat în faţa lui şi i-a oferit platoul.

- Prea puternice stăpân, pentru a încheia această modestă masă, care a oglindit nepriceperea nevrednicilor tăi robi, v-am adus eu însumi

delicatesa cea mai prețuită de toți katorii pe care i-am slujit: dulceață de cornaxe verzi... Aici, în cupa aceasta, se află producția pe un an de zile a întregului imperiu... iar a pregăti aceste poame rare, în așa fel încât să li se păstreze întreaga aromă, transformând însă gustul lor acru, neplăcut, într-o mângâiere a buzelor și a limbii, este un lucru pe care doar puțini maeștri bucătari îl știu... Prin raritatea ei și prin dificultatea preparării, dulceața de cornaxe verzi reprezintă o hrană cu adevărat zeiască. De aceea mi-am permis s-o pregătesc chiar eu și să vi-o ofer ca semn al omagiului nostru...

Madby l-a privit ciudat, ca și cum ar fi deslușit în spatele vorbelor bucătarului un înțeles ascuns, priceput doar de el. A întins mâna și a luat cupa de pe tavă. A prins în cealaltă mână lingurița sclipind a soare la amiază, a cufundat-o în pasta verde și a ridicat-o încet. A privit atent globurile mărunte, ca niște bilușe de smarald, prinse în terciul moale, aromat... A vârât lingurița în gură și i-a lins conținutul...

A rămas un timp gânditor... Enor îl privea cu o atenție încordată... bănuia că se întâmpla ceva deosebit... a văzut pe figura lui Madby alergând în goană plăcerea nebunească, încântarea ce atingea extazul... urmate brusc de o crispare dureroasă, de-o agonie ce exprima chinul infinit... apoi, imediat, figura zeului a redevenit senină... a continuat să scoată din pocal linguriță după linguriță de pastă verde... degusta calm, pătruns de plăcere, preparatul extrem de rar și de prețios...

În cele din urmă, a oftat satisfăcut și a spus:

- Bucătarule... nu-ți știu numele... ești deosebit de priceput... într-adevăr, dulceața ta este o mâncare zeiască... De aceea, ca să te răsplătesc, am lăsat un pic în cupă... ca să te bucuri și tu de bunătatea pe care ai pregătit-o. Servește-te!

- Doamne... nu sunt demn... s-a bâlbâit cofetarul, care se uita la Madby, cu o expresie de teroare întipărită pe figură.

- Ba da, ba da, dragul meu, a șoptit, plin de blândețe, Madby. Iar dacă nu mănânci de bunăvoie, o să mă ostenesc să-ți vâr eu dulceața pe gât! Cu pocal cu tot!

Omul a oftat, apoi s-a hotărât brusc. A apucat lingurița și a

înghițit ce mai rămăsese pe fundul cupei de argint. În clipa următoare s-a înverșunat, s-a cutremurat și s-a prăbușit la picioarele zeului, mort.

- Din câte cunosc eu obiceiurile casei katorilor, a spus liniștit Madby, ca și cum n-ar fi băgat de seamă nimic, majordomul palatului trebuia să guste personal din fiecare fel... pentru a verifica dacă n-a fost otrăvit. N-am băgat de seamă să se fi întâmplat astăzi așa ceva. Presupun că va trebui să-mi caut alt majordom... care să fie convins că nu are rost să încerce să ucidă un zeu.

Și, cu o mișcare iute, l-a despicat până la brâu, cu sabia lui de foc, pe individul de lângă el.

Apoi s-a ridicat și a zâmbit către guvernatorul și nobilii care așteptaseră, în tot acest timp, în picioare, lângă perete:

- A fost o masă bună... o experiență interesantă... mâncărurile oamenilor sunt foarte gustoase... cred că o să le folosesc de aici încolo... sper să fie la fel de bune și fără otravă. Păcat de bucătarii ăștia talentați... Sper că polnii s-au convins că nu pot fi omorât. De altfel, după cât mi-au pus în mâncare, cred că nici n-a mai rămas otravă în imperiu! Ce indivizi nesocotiți! Fidelitatea e bună, când nu-i absurdă. Executați toți servitorii! a ordonat el, scurt, comandantului gărzii.

Și a ieșit, însoțit de nobili.

Iar în urma lui s-a dezlănțuit măcelul.

h.

Într-o zi, Colb și cei care-l însoțeau se aflau în apropiere de Cadey. Și le-a zis: "Dă mergem să-l vizităm pe prietenul nostru Lazarus". Iar ceilalți au răspuns: "Cum ți-e voia, Doamne".

Dar, când au ajund în Cadey, au găsit casa plină de tristețe, pentru că Lazarus fusese înmormântat cu o zi înainte.

Colb a grăit: "Este o greșeală. Sorocul morții lui nu sosise încă".

Dar Marta i-a răspuns: "N-a fost nici o greșeală, învățătorule. Lazarus a murit cu adevărat".

Iar Colb s-a dus la cimitir, urmat de toți, a dat piatra la o parte de pe mormânt și a zis: "Lazarus, ieși afară!"

Și Lazarus s-a ridicat din groapă, învăluit în giulgiu.

Apoi s-au dus acasă, au mâncat și au stat de vorbă.

Dar, de atunci și până la moartea sa cea adevărată, Lazarus n-a mai zâmbit niciodată, A rămas cu o tristețe ciudată și n-a reușit nicicând să explice ce văzuse acolo unde fusese.

Pentru că, povestea el, în ținutul în care fusese nu exista nici durere, nici întristare... Doar o senzație bizară de împlinire... iar întoarcerea înapoi în lume îl lipsise de acea împlinire... Dar lumea aceea în care fusese părea a nu exista... era doar un gol uriaș, întunecat, în care se împleteau gânduri... de vor fi fost gânduri... Acolo uitase cine fusese. Însă amintirea a ceea ce văzuse era atât de vagă, încât părea mai degrabă o senzație, o bănuială...

Și încheia întotdeauna povestirea cu cuvintele lui Colb: "Lumea cealaltă nu seamănă cu lumea pe care o cunoaștem... poate nici nu-i lume... căci toate lumile prin care trece omul nu-s decât amăgiri..."

Timatheus: Viața lui Colb 15, 3

9.

După masacrul din palatul imperial, Madby a avut o întâlnire furtunoasă cu membrii polni ai administrației noilor provincii adăugate statului latgan. I-a acuzat de tentativă de sacrilegiu, de lipsă de încredere în puterile sale, a luat înfățișarea lui Bazor al Focului și a lui Halor al Apei, a omorât câțiva indivizi doar așa, ca să se amuze și, după ce a vârât groaza în ei, a anunțat că a decis să stabilească în Comoleea capitala pe timp de vară a imperiului. După ce a adăugat că va păstra rețeaua, care-i plăcuse, a ordonat să i se găsească alți servitori, de încredere.

Apoi a plecat spre Civis, în discul lui zburător, lăsând în urmă oarecare ușurare, dar și convingerea că nu-i de glumă cu zeul.

Ultima lui ispravă, de dinaintea plecării, a produs mare spaimă și uimire. În timp ce se îndrepta spre piața centrală, unde se afla nava sa, înconjurată de soldați, a observat un obelisc imens, din granit negru, șlefuit. Un ac subțire, de peste o sută de coți, ce împungea spre cer. I-a plăcut și a hotărât pe loc să-l ia cu el în Civis, unde dorea să-și construiască o locuință potrivită. Luxul katerilor scosese în evidență meschinăria palatului imperial latgan. Deci s-a oprit în piață și, în fața mulțimii îngenunchiate, a smuls blocul uriaș de piatră din postamentul lui și a plecat cu el sub braț, spre navă...

După plecarea zeului, au pornit pe drumul de întoarcere și trupele imperiale. Mai bine zis, majoritatea lor, pentru că o legiune și câteva cohorte de auxiliari au rămas în garnizoana noii provincii, Polna Major. Sabrin, ascultând de anumite ordine primite de la Madby, a pus să fie grămădite în furgoane tablouri, vase de preț, covoare, sculpturi, podoabe,

mobilier de lux... Pentru noul palat ce urma a fi construit. Toate obiectele au fost bine ambalate şi bine inventariate. Clădirile oficiale (cu excepţia palatului katerilor, acum al zeului) şi templele fuseseră despuiate de tot ce avuseseră mai frumos. Polnilor li se păruse normal, deşi nu le plăcuse: şi ei procedaseră la fel în teritoriile cucerite...

Legiunea Brita fusese însărcinată să însoţească acea caravană ce transporta valori nepreţuite, până la Civis, unde încărcătura urma a fi preluată de intendenţii imperiali. Până în Apoldo, unde oamenii şi bagajele urmau a se îmbarca pe galerele flotei de război, convoiul avea să se bucure de tovărăşia voluntarilor obdini, în calitate de paznici suplimentari.

Drumul a fost parcurs în linişte, fără grabă. O plimbare plăcută, chiar dacă prin teritorii pustii. Siguranţa obiectelor conta mai mult decât viteza. Aşa că animalele trăgeau încet carele pline cu lăzi căptuşite cu paie şi cârlţi, în care fuseseră ambalate comorile. Obdinii se veseleau şi chefuiau tot timpul, bucurându-se de victoria asupra duşmanului secular. Iar recunoştinţa faţă de zeul lor fără nume ce le dăruise biruinţa se amestece, fără ca ei să-şi dea seama, cu recunoştinţa faţă de Madby... care, dacă nu era încă acceptat făţiş ca întrupare a Celui Atotputernic, era recunoscut măcar ca instrument al Acestuia...

În Apoldo, legiunea a zăbovit câteva zile până când hamalii, sub supravegherea funcţionarilor imperiali (care verificaseră riguros inventarul), au aşezat cu grijă lăzile în calele corăbiilor.

Obdinii au organizat un chef monstruos, după ce şi-au încasat solda şi şi-au vândut prăzile negustorilor din port. După care au plecat, chiuind, pe caii lor uşori, spre aşezările de baştină...

Legionarii au primit permisii îndelungate, au umplut cârciumile şi lupanarele din port, tocându-şi în grabă arginţii.

Iar Enor, care nu era mai breaz decât camarazii săi, a umblat mai mult beat decât treaz. Poate şi din dorinţa inconştientă de a uita anumite lucruri la care fusese martor...

În a treia zi de când se afla în oraşul de la malul mării, a făcut o descoperire ciudată, surprinzătoare: Colb se afla în localitate!

A aflat de la cetățenii portului că tânărul ciudat își alcătuise o ceată de ucenici și colinda, însoțit de ei, întreaga Calmee, zăbovind ici, colo, după chef. Predica sau discuta cu mulțimea, fără să-și aleagă interlocutorii, dispus să răspundă la întrebările oricui.

Din ce i se povestise, Enor își dăduse seama că imaginea pe care și-o făceau oamenii despre Colb diferea mult, deoarece nu întâlnise două persoane care să aibă aceeași părere. Unii vedeau în el un luptător împotriva birocrației teocratice a Templului, a bigotismului mărunt și meschin a acesteia. Deci un individ agresiv, vestind pedepse și prăpăd, în felul profeților din vechime. Alții, dimpotrivă, pomeneau de un om blând și înțelegător, care vorbea despre pace și frăție între oameni, despre faptul că toți sunt copii Domnului, egali în drepturi... Unii povesteau despre miracole și minuni, alții doar despre un învățător blajin, om ca toți oamenii, care nu săvârșise nimic supranatural...

Cei care-l însoțeau făceau parte din toate categoriile: un preot ucenic, un scrib, un fost funcționar la vamă, câțiva meseriași, țărani, un păstor... cu totul, doisprezece.

Enor avusese, atunci, un presentiment ciudat. Numărul treisprezece însemna, la obdini, moarte. Nu se putea ca învățătorul cel blond să nu cunoască acest lucru. Iar cel de-al treisprezecelea din ceată era, după cum numărai, fie Colb (dacă îl adăugai după numărul însoțitorilor, în care fiecare avea un anumit număr), fie Huda, prelatul începător, ucenicul cu numărul doisprezece (dacă numărătoarea începea, după cum era normal, cu Colb)...

Enor, ca toți soldații, credea în superstiții, ținea seama de tot felul de semne, purta amulete și talismane care să-l apere în bătălii. Acorda multă importanță presentimentelor și simțirilor bizare, inexplicabile. Numărul acela straniu, aducător de nenoroc, îi trezise bănuiala că aventura lui Colb, atât de nevinovată în aparență, urma să se termine tragic.

Bizareria și puterea acelui presentiment făcuseră să-l țină minte peste ani... până se adeverise...

Apoldo, port cosmopolit, în care alături de obdini se așezaseră și alte popoare (surse istorice neverificate susțineau că orașul fusese cucerit

de obdini de la naţiune de altă rasă, pe care o asimilaseră, dar nu pe deplin, iar preoţii din Herihoon îi priveau pe obdinii de acolo cu suspiciune, bănuindu-i că-şi adoră, în secret, zeităţile păgâne, din străimoşi...) era o aşezare mult mai tolerantă decât cele din restul Calmeeii. Alături de templul rezervat zeului fără nume se înălţau altare ale divinităţilor din întreg imperiul, iar Kathor avea o locuinţă măreaţă. Preoţii Celui Negru reprezentau o congregaţie puternică, respectată şi temută în zonă. Nici măcar bigoţii din Herihoon nu îndrăzneau să se lege de ei, deşi îi urau din tot sufletul.

Poate că oraşul era cel mai potrivit, gândise Enor, pentru o învăţătură deasupra raselor şi neamurilor, care să afirme egalitatea şi frăţia tuturor oamenilor. Acolo, în amestecul acela de rase şi credinţe, oamenii ajunseseră să se respecte pentru faptele lor, nu pentru apartenenţa la un neam sau la o religie. Colb putea găsi mulţi adepţi... Oricum, mai mulţi decât printre locuitorii Herihoonului, prea legaţi de tradiţiile lor străvechi, aspre şi rigide, dar care îi ajutaseră să supravieţuiască... sau decât printre fraţii din deşert, urmaşi posaci ai profeţilor mâniei lui Dumnezeu, neiertători şi neînţelegători cu cele omeneşti.

Cuprins de-o curiozitate inexplicabilă, Enor se apucase să colinde pieţele publice şi parcurile. Adică locurile în care s-ar fi putut afla Colb şi adepţii lui.

L-a descoperit pe treptele templului lui Kathor, stând pe lespezile de piatră încinse de soare, înconjuraţi de localnici. Lângă el, un grup de oameni atenţi, cu priviri avide, care-i sorbeau fiecare cuvânt. Cei doisprezece... Diferiţi între ei prin vârstă, înfăţişare, îmbrăcăminte (câţiva purtau săbii, lucru neobişnuit la nişte predicatori ai păcii, dar practicat până şi de fraţii din pustie când călătoreau, din cauza vremurilor tulburi... unul nota ceva grăbit, cu un styl din os, pe o tăbliţă cerată...) dar asemănători prin ceva greu de definit... o expresie comună, de oameni aflaţi în pragul iluminării... o linişte şi o indiferenţă ciudată, care se amestecau, în mod inexplicabil, cu o sete evidentă de a afla, de a cunoaşte ceva anume...

În faţa lui Colb stăteau câţiva dintre prelaţii tineri ai zeului

întunecat.

Știau toți că, deși zeitatea pe care o slujeau simboliza negura neființei, preoții lui Kathor apreciau discuțiile inteligente, speculațiile îndrăznețe și, îndeosebi, umorul.

Enor s-a apropiat, dornic să asculte.

Unul dintr prelați, cu robă albastră lungă până-n pământ, tocmai întreba, rânjind cu gura până la urechi (după zâmbetele ironice ale celorlalți, se părea că urma o chestie cunoscută și că se amuzau cu anticipație de încurcătura în care se va trezi tinerelul cel blond):

- Zeul pe care-l slujim poate multe, dar nu orice. Își are limitele sale. Tu spui că Dumnezeul unic, în numele căruia propovăduiești, este atotputernic. Atunci, poate să creeze o piatră atât de grea încât să nu fie în stare s-o ridice el însuși?

- Poate, a afirmat calm Clb.

Preotul a rămas, o clipă, cu gura căscată. Apoi a insistat:

- Poate n-ai înțeles întrebarea. Poate n-ai sesizat contradicția. Poate să creeze...

- Am înțeles prea bine și am răspuns corect, l-a întrerupt tânărul. Tu n-ai înțeles întrebarea, de aceea n-ai priceput nici răspunsul meu.

Indivizii î robe albastre s-au privit intrigați. Rânjetele dispăruseră, înlocuite brusc de interes. Discuția părea să devină atractivă...

- Deci susții că nu știu ce te-am întrebat. Nu vrei să mă lămurești și pe mine, neștiutorul? s-a prefăcut umil slujitorul Celui Întunecat.

- Pornești de la ideea că Dumnezeu e o făptură asemănătoare omului, care are brațe și ridică greutăți. Dumnezeu e spirit, e o formă aparte a materiei, care nu seamănă cu nimic din ceea ce cunosc oamenii. Judecata noastră despre divinitate trebuie să decurgă din acest fapt. În același timp, universul nu-i doar cel pe care-l cunoaștem sau simțim, există în el spații și dimensiuni inaccesibile simțurilor noastre, dar în care divinitatea poate pătrunde oricând - sau se află deja. Pentru ea, noțiunea de a putea face un anumit lucru nu-i contrară celei de a nu-l putea face, pentru că aceste două noțiuni se pot afla în planuri diferite, care n-au legătură între ele. Dumnezeu este multiplu, în unitatea sa. O

parte a lui poate săvârşi lucruri imposibile pentru alte părţi ale sale. Dar, ca întreg, poate face orice. De aceea întrebarea ta este eronată, pentru că se referă doar la una din părţile divinităţii, fără a ţine seama de infinitatea celorlalte. Căci Dumnezeu poate pare contradictoriu minţilor noastre ce nu pot judeca întregul, ce nu cunosc tot echilibrul de forţe pe care El le controlează... Pentru că-L judecaţi pe Domnul după voi, iar ceea ce depăşeşte puterea voastră de înţelegere atribuiţi unor caracteristici omeneşti pe care, chipurile, le-ar avea divinitatea... De aceea vă imaginaţi zei cu înfăţişare omenească, pentru ca să vă semene. Nu vă închinaţi unor idoli sau chipuri cioplite, ci propriilor voastre slăbiciuni şi defecte, pe care le ridicaţi la nivel de model absolut. Dacă v-aţi cunoaşte bine, aţi descoperi că în voi există rău. Iar Dumnezeu nu poate fi rău...

Enor rămăsese impresionat de termenii elevaţi, de tonul doct... Şi de uşoara resemnare cu care vorbise Colb, de parcă s-ar fi săturat să tot explice unor elevi lipsiţi de interes sau de capacitatea de a-l înţelege...

Preoţii se strânseseră între ei şi şuşotiseră un timp. Răspunsul îi derutase. În cele din urmă, unul dintre ei s-a desprins de grup şi a întrebat:

- Şi atunci, deşi afirmi că Dumnezeu nu seamănă a om, că-i făcut dintr-o substanţă aparte şi că locuieşte în alte sfere, în alte dimensiuni decât cele pământeşti, nu poţi nega că zeii - sau zeul cel unic, cum pretinzi - au vorbit cu muritorii, le-au transmis învăţătura lor... Noi, oamenii, cu simţurile noastre imperfecte (după cum ne-ai explicat) n-am avea acces la universul divinităţii... Atunci, cum a avut loc acea transmitere de învăţătură? Sau negi că învăţăturile după care ne ghidăm ne-au fost date de zei?

- Nu, a oftat Colb. În acest lucru constă tragedia divinităţii... Dumnezeu poate lua, în una dintre infinitele sale părţi, chip omenesc, pe care-l poate trimite printre muritori, pentru a răspândi poruncile şi învăţăturile Sale. Sau pentru a cunoaşte el însuşi, pentru a simţi direct chinul şi suferinţele creaţiilor Sale. Dar încercarea Lui... încercările Lui, pentru că au fost multe... s-au dovedit, până acum, zadarnice. Între om şi divinitate există, deocamdată, până acum, o imposibilitate de

comunicare... Dumnezeu şi-a explicat de atâtea ori vrerea... dar cum să găsească vorbe care să explice nemărginirea unor făpturi mărginite? Cuvintele lui au exprimat doar o parte a ceea ce voia să transmită, pentru că ştia că doar atât poate să încapă în înţelegerea omenească... Iar vorbele Lui au fost pricepute atât cât au fost în stare să priceapă cei care le-au auzit... deşi au fost aleşi cu grijă... Şi, pentru ca fenomenul transmiterii să fie deformat complet, cei care I-au ascultat cuvintele au explicat altora cum au putut, iar cei care i-au auzit au reţinut doar o parte... Şi aşa, din gură în gură, vorbele Domnului au fost răstălmăcite, şi-au pierdut înţelesul de la început, au ajuns deformate la urechile oamenilor de rând... iar minţile acestora au mai schimbat câte ceva... De aceea, multe din cele pe care oamenii le atribuie Domnului sunt contrare voinţei acestuia... iar El încearcă, pe măsură ce oamenii evoluează, să le comunice din nou ce are a le spune, în speranţa că, de data asta, va fi priceput mai bine...

Din nou şuşoteli, consultări... iar preotul a revenit:

- Dacă Dumnezeul tău e atotputernic, aşa cum te lauzi, de ce nu face o minune? De ce nu-i transformă pe oameni, încât să fie în stare să priceapă, fără nici un efort, ceea ce are a le spune?

Colb a zâmbit trist, înduioşat parcă de neputinţa celuilalt de a-l înţelege.

- Dacă Domnul ar face aşa ceva, s-ar dovedi tiran faţă de creaturile sale, transmiţându-le, împotriva voinţei lor, ceva ce nu se potriveşte cu puterea lor de înţelegere. I-ar schimba în jucării care să-i urmeze vrerea fără a şti pentru ce. Iar Dumnezeu nu poate face acest lucru, pentru că el a urmărit, atunci când a creat omul, să obţină o făptură înzestrată cu raţiune, cu judecată şi discernământ. Fiindcă darul cel mai de preţ pe care l-a oferit Domnul omului a fost libertatea de a-şi hotărî singur soarta, de a înţelege singur ce-i bine şi ce-i rău. Însă acest dar este un instrument fin şi complicat, a cărui mânuire se învaţă greu. Va trece încă mult timp până când omul va fi în stare să-şi folosească pe deplin puterile minţii...

După un moment de tăcere, unul dintre localnicii ce ascultaseră discuţia a intervenit cu o întrebare de cu totul alt fel:

- Învățătorule, dacă există un singur zeu... este Madby acela?

Colb a închis ochii, lăsând fruntea în jos. Apoi a grăit încet, aproape în șoaptă:

- Am spus că vorbele lui Dumnezeu au ajuns deformate la urechile oamenilor. Că imaginea pe care și-o face omul despre divinitate corespunde, într-un fel, propriilor slăbiciuni și dorințe. Deci chipul zeului pe care-l adorăm depinde, într-o mare măsură, de capacitatea noastră de a alege... de a discerne ce-i divin și ce-i pământesc în gândurile și cunoștințele noastre... Există o clipă, fundamentală în viața fiecăruia, când avem posibilitatea de a opta... de a alege dintre diferitele înfățișări ale divinității pe cea adevărată, dintre multele chipuri false construite de imaginație sau de necunoașterea omenească... iar acest lucru trebuie făcut înainte ca prejudecățile, comoditatea, dorința de a fi precum ceilalți, să ne îngrădească această opțiune, care trebuie să fie sinceră, să pornească din străfundurile sufletului, pentru a se apropia cât mai mult de adevăr. Fiecare dintre oameni are, pentru un timp, dreptul de a opta... și, zic eu, chiar obligația de face acest lucru.

Apoi a ridicat fruntea și a privit, cu ochii lui limpezi, mari, omul din fața lui:

- Divinitatea e una... fiecare poate opta pentru cea adevărată sau pentru una falsă. Dumnezeu nu intervine în această alegere. Omul trebuie să aleagă după cum e în stare să judece... după cât de mult s-a apropiat de ceea ce trebuie să fie.

Bărbatul a înghițit în sec și a mormăit:

- Vorbești în cimilituri, învățătorule... Nu te-am înțeles... Este sau nu Madby singurul zeu?

Colb a răspuns cu greu... parcă împotriva voinței sale, parcă înlocuind răspunsul potrivit cu un altul:

- N-a sosit timpul pentru a răspunde la o asemenea întrebare... Cupa amărăciunii trebuie sorbită până la fund... Va veni și clipa adevărului... Până atunci, întreabă-ți mintea dăruită de Dumnezeu care sunt caracteristicile divinității? Se potrivesc acestea împăratului? Și vei descoperi singur răspunsul...

Apoi a plecat în grabă, urmat de adepții lui.

Iar Enor a încercat să găsească un răspuns la întrebarea aceea și s-a oprit înainte de a descoperi răspunsul, zăpăcit și îngrozit...

i.

Într-o zi, Colb vorbea poporului în fața Templului, iar câțiva preoți îl ascultau.

- Un călător din nordul Calmeeii a vrut să petreacă, după obicei, Sărbătoarea Primăverii în Templul din Herihoon. Dar când a ajuns aproape de capitală, au năvălit peste el furi din pustie. L-au jefuit de tot ce avea și, după ce l-au lovit cu bâte și cuțite, l-au părăsit, aproape mort, la marginea drumului.

Și a trecut pe lângă el un preot al Templului, care și-a acoperit fața cu pulpana mantiei, a întors privirea în altă parte și și-a văzut de drum.

Apoi a venit un târgoveț, și el credincios zeului fără nume. Când a zărit rănitul, a fugit de acolo în grabă.

Într-un târziu, a apărut un locuitor din Parela, portul de la hotar. De felul lui, negustor de pește. Deși nu era obdin, nici ca neam, nici prin credință, se ducea la sărbătoarea din Herihoon, sperând să vândă marfă multă. A văzut trupul de la marginea drumului, a oprit căruța și a examinat rănitul. Văzând că trăiește, i-a spălat rănile, le-a pansat cum a putut, a urcat pe cel aflat la nevoie peste sacii cu pește uscat și l-a dus la un doctor.

Vă întreb deci, care dintre cei trei a dovedit, prin purtarea sa, că-i mai aproape de învățătura Domnului? Preotul, credinciosul sau păgânul?

- Întrebarea ta e greșită, străine, a intervenit cu superioritate unul dintre preoți. Se vede că nu cunoști mare lucru despre religia noastră, deși o critici de zor! Află deci că un credincios poate participa la Sărbătoarea Primăverii doar o dată la zece ani, iar acest lucru îi aduce

mare cinste în fața zeului. Dar accesul în Templu e condiționat de trecerea prin ritualuri îndelungate de purificare. Iar atingerea unui cadavru anulează acea purificare, deci și posibilitatea participării la sărbătoare. Preotul și credinciosul, văzând trupul de pe marginea drumului, s-au gândit, în primul rând, la zeu, apoi la semenul lor. Căci, te întreb, ce-i mai important, supunerea față de Atoatecreatorul sau grija față de un necunoscut care - poate - murise și nu putea fi ajutat cu nimic? Păgânul, neavând nici un fel de obligații, putea umbla cu cadavre. Dacă se spurca sau nu, îl privea doar pe el, pentru că, oricum, avea să ardă în focul cel veșnic!

- Întrebarea mea n-a fost greșită, a răspuns Colb. Știam tot ce mi-ai spus despre Sărbătoarea Primăverii. De fapt, discutăm acum în ce constă obligația față de Dumnezeu: în respectarea unor ritualuri stricte, pe care nu le înțelege nimeni, stabilite cu multă vreme în urmă, din motive necunoscute, sau respectarea voinței lui Dumnezeu? În ce constă credința: în a respecta spiritul învățăturii Domnului, sau litera învățăturii Sale? Aceasta-i întrebarea pe care trebuie să și-o pună fiecare om. Iar dacă i se pare că fratele lui, aproapele lui, are mai puțină importanță decât niște reguli abstracte, cum va spera să fie înțeles de Cel de Sus? Pentru că nimeni nu-i perfect și are nevoie, când va veni vremea, de un judecător care să judece nu faptele seci, ci adevărul din spatele lor... Cine-și folosește mintea dăruită de Dumnezeu, va înțelege. Cine nu, se va supune orbește unor rituri pe care nu le pricepe, ascunzându-și trufia și prostia sub pretextul că respectă dorința Domnului.

Timatheus: Viața lui Colb 16.3

10.

Călătoria din Apoldo până în Civis-port durase doar patru zile.

Enor nu se aflase pentru prima oară pe mare. Doar copilărise într-un port, pe o insulă, iar bărcile și corăbiile îi fuseseră mai familiare, la un moment dat, decât caii sau căruțele. Și după ce ajunsese soldat apucase să străbată marea dintr-un capăt la celălalt, când legiunea fusese mutată dintr-o garnizoană în alta. Ba ajunsese, o dată, chiar pe Marea-Ocean, când Klonz cucerise Bitnia și folosise toate trupele disponibile ale imperiului...

Atunci se speriase, pentru că trirema se zgâlțâise zdravăn pe valurile uriașe ale oceanului, de-l apucase greața de atâta legănat... legănat care nu se compara cu balansarea ușoară, abia perceptibilă, de pe marea blândă pe care o cunoscuse...

Deci, nefiind la prima lui călătorie pe o galeră de război, Enor nu trăise nici un fel de emoție. Totul decursese cum se cuvine, adică într-o rutină normală.

Acostaseră în rada portului capitalei, la vreo zece mile de magalopolis, iar intendenții imperiali se grăbiseră să ia în primire încărcătura.

Apoi șirurile de care grele, trase de boi, se urniseră spre nord-est, către colinele între care se întindea orașul. Legionarii mărșăluiau încet, păstrând ritmul vehiculelor pe care le însoțeau.

Drumul urma cursul sinuos al Imbrului, care se scurgea leneș către marea leneșă...

Câmpia începuse să se vălurească ușor, vestind apariția

dealurilor stinghere, ce începuseră deja a se ridica încet, de dincolo de orizont...

Brusc, pe deasupra lor a trecut ceva uriaş, vâjâind.

Cărăuşii s-au grăbit să ţină de juguri, domolind animalele, să nu păgubească încărcătura preţioasă.

Din nou un şuierat...

Enor s-a uitat spre cer, ca şi camarazii săi. A zărit un bloc imens de marmură, zburând prin aer către Civis.

Şi-a stăpânit uimirea, ştiind că va afla curând explicaţia.

Dar când soldaţii au ajuns în apropierea oraşului şi au putut distinge bine colinele, din rândurile lor s-a ridicat o rumoare mirată.

Colina Tarpetă, dealul abrupt de pe malul Imbrului, nu mai arăta aşa cum o ştiau! Culmea ascuţită îi fusese retezată, netezită, iar pe spaţiul astfel obţinut se înălţau lespezi albe, strălucitoare, ce alcătuiau un cerc imens. În faţa lor, pe piedestaluri din rocă galbenă, stăteau înfipte două obeliscuri subţiri, aciforme, înalte, ameninţând cu vârfurile lor ascuţite cerul îndepărtat. Unul negru, din granit lustruit - pe care legionarii l-au recunoscut de îndată: cel care fusese în piaţa Comoleeii - celălalt dintr-o rocă roşie, ce sclipea sângeriu în bătaia soarelui.

Colina forfotea de oameni, care săpau, cărau, montau, instalau, ciopleau, se certau... lărmuiau ca un stol de gâşte... Convoaie de căruţe veneau dinspre oraş, încărcate cu materiale: piatră, var, nisip...

Apoi s-a auzit iar vâjâitul prin aer... O lespede imensă, strălucind a albeaţă din zăpadă imaculată, a plutit pe deasupra lor... s-a îndreptat spre culmea dealului... s-a aşezat încet, lin, lângă celelalte...

Abia atunci Enor l-a zărit pe Madby. Stătea lângă cercul uriaş din plăci de marmură. Ţinea în mână un fel de harpă... degetele lui uriaşe atingeau cu grijă corzile instrumentului ce nu scotea nici un sunet... iar pietrele gigantice se mişcau... se deplasau... se aşezau acolo unde dorea zeul...

După strălucirea lor albă, pură, Enor a presupus că stâncile cioplite proveneau din cariera de la Torena - aflată la cincizeci de mile spre nord - locul în care se găseau cea mai curată marmură din imperiu,

singura demnă de un palat al împăratului-zeu...

Deci Madby se apucase să-şi construiască palatul ce urma să fie mai grozav decât locuinţa extravagantă a katerilor...

Imaginea lespezilor ciclopice străbătând văzduhul şi a zeului care le mişca prin intermediul unei harpe nemaivăzute a bântuit imaginaţia oamenilor multă vreme, iar zvonul despre această minune a ajuns până în cele mai îndepărtate colţuri ale imperiului.

După ce şi-au potolit, cât de cât, uimirea, ofiţerii au strigat la soldaţi, ordonându-le să continue drumul. Aceştia s-au supus cu greu, smulgându-se fără plăcere din farmecul spectacolului de vis la care asistau. Cărăuşii, care văzuseră lucruri asemănătoare şi în alte zile, şi-au biciuit animalele, iar convoiul s-a târât mai departe, spre inima oraşului, către depozitele intendenţei imperiale din vecinătatea vechiului palat.

În timp ce mergeau pe drumul pietruit, Enor a întors capul, din întâmplare, în direcţia opusă colinei Tarpeta... şi a zărit, mirându-se că nu-şi amintise mai devreme de existenţa ei, Colina Execuţiilor... tradiţionalul loc de supliciu al celor condamnaţi la moarte. Părea că-şi păstrase străvechiul scop. În vârful ei se zăreau eşafoade, roţi înălţate pe stâlpii uriaşi, ţepe subţiri, ruguri pregătite...

Dinspre culme venea miros de sânge şi putreziciune... iar în lemnele ascuţite atârnau bucăţi de trupuri sfârtecate...

Ciudate gusturi avea zeul, a comentat în sinea sa Enor... să-şi ridice locuinţa chiar alături de lăcaşul chinurilor. Fără îndoială, ţipetele celor torturaţi ajungeau până în palatul lui Madby... oare nu-l deranjau? nu-i stricau bucuria? sau poate că-i făceau plăcere...

A alungat iute asemenea gânduri blasfematorii. Până atunci, zeul-împărat nu făcuse nimic condamnabil. Înfrânsese duşmanii statului, din afară şi din interior, întinsese puterea latgană peste teritorii ce nu-i aparţinuseră niciodată. Iar pedepsele pe care le aplicase fuseseră meritate.

Au trecut pe lângă forfota sclavilor şi meseriaşilor care trebăluiau de zor... pe lângă mulţimea orăşenilor ce priveau încântaţi zborul lespezilor gigantice... şi zeul uriaş care le manevra... au intrat în oraşul

înghesuit, îngrămădit, făcând loc carelor prin lovituri date cu cozile lăncilor în gloata care nu se sinchisea.

Civis... capitala lumii... oraş zgomotos, plin de viaţă, în care nimeni nu stătea locului o clipă... oraş amestecat, puturos, duhnind înfiorător, în care monumente şi temple de-o măreţie impresionantă se învecinau cu cocioabe răpciugoase... parcurile înverzite, pline de arbori şi de plante aduse de pe cuprinsul întregului imperiu, alternau cu străduţe întortocheate, mirosind a igrasie şi a mucegai... în care cerşetorii se agăţau de picioarele trecătorilor în straie bogate - localnici sau provinciali veniţi să viziteze oraşul sau sosiţi cu însărcinări oficiale...

Civis... oraşul urât şi iubit... pe care duşmanii cei mai aprigi îl doreau, pentru că devenise simbolul stăpânirii... cetatea ce trecuse prin atâtea mâini, revenind întotdeauna în posesia întemeietorilor ei, latganii, până când aceştia învinseseră pe toţi cei care doriseră s-o cucerească... simbol al dominaţiei, dar şi al toleranţei... locul în care fiecare era la el acasă, unde se întâlneau credinţe şi superstiţii ciudate, aduse din locuri îndepărtate, ce prosperau alături de cele ale latganilor conservatori, statornici în obiceiurile lor străvechi...

Soldaţi, funcţionari, cetăţeni, senatori, plebei, sclavi, cerşetori, vagabonzi, hoţi, criminali, târfe, vestale, preoţi, învăţaţi, meseriaşi...

O mulţime imensă... populaţia unei întregi provincii înghesuită între cele şapte coline... cetatea în care până şi mizeria avea o măreţie neobişnuită...

Oraş pe care-l urai la distanţă, dar pe care-l îndrăgeai de îndată ce-i călcai pământul...

După ce au străbătut jumătate din megalopolisul clocotind de viaţă, soldaţii au ajuns, în sfârşit, la depozite... şi-au predat încărcătura, ofiţerii au întocmit documentele de rigoare... oştenii au fost îndrumaţi spre cazarma destinată trupelor în tranzit... loc bine cunoscut de mulţi dintre ei...

Apoi, permisia binevenită... năvala în cârciumi... vinul acrişor, rubiniu, alături de feliile de slănină afumată... pe care n-o gustaseră de mult, de când fuseseră trimişi în provinciile fierbinţi, unde grăsimea

rîncezea imediat, iar religiile locale interziceau consumarea cărnii de porc pentru a feri oamenii de molimi...

Şi zvonurile... glasul ce nu tăcea o clipă al cetății, care transmitea, fără încetare, orice... iar oştenii provinciali au aflat, cu mirare, o mulțime de lucruri noi... inclusiv cele la care asistaseră...

Enor s-a întâlnit cu Capiter, Zorostru, Caius, Togore şi mulți alți camarazi, cunoscuți vechi şi prieteni de nădejde... şi au băut şi au vorbit... şi au vorbit şi au băut...

Încet, larma oraşului s-a potolit... Noaptea a izgonit o parte dintre gură-cască prin văgăunile lor... cei cu treburi se retraseseră de mult, pregătindu-se pentru o nouă zi, la fel de agitată... negustorii închiseseră prăvăliile... rămăseseră deschise doar cârciumile şi bordelurile... Apoi şi acestea şi-au zvârlit în stradă ultimii clienți... şi, pentru scurt timp, Civisul a cunoscut liniştea...

Legiunea Brita a avut parte doar de un popas scurt în Oraşul Oraşelor. După o săptămână a fost expediată în Partha. Nu pentru că acolo s-ar fi întâmplat ceva ce-ar fi necesitat prezența soldaților, ci pentru că obiceiul latgan cerea ca garnizoanele să-şi schimbe des componența, pentru ca oştenii să nu se lenevească, să nu lege prietenii prea strânse cu băştinaşii (ceea ce ar fi îngreunat înăbuşirea unor eventuale răscoale)...

Oricum, în săptămâna aceea Enor aflase multe.

Zeul adusese cu sine, din provinciile polne, un arhitect vestit. Cel care ridicase templul şi palatul imperial din Comoleea. Un oarecare Apolodor. Se sfătuise cu el îndelung şi-i spusese ce doreşte... iar maestrul îi mărturisise unde se opreau cunoştințele lui, care dintre cerințele zeului nu le putea îndeplini şi de ce... Madby râsese binevoitor şi-i răspunsese că va avea el grijă de rezolvarea acelor probleme... Şi avusese! Dezvelise, într-o singură zi, dealul de la Torena, scoțând la iveală vâna de rocă albă, şi spintecase stânca uriaşă de marmură brută în lespezi imense, pe măsura planurilor sale. O mulțime de robi lustruiseră bucățile de piatră şi legaseră de ele, cu funii transparente, împletite dintr-un fuior necunoscut, cutii mici, negre, dintr-un metal uşor. Iar zeul cântase la harpa lui minunată şi dusese lespezile la locul lor... În câteva zile se

săvârşise munca a mii de oameni, trudă pe care Apolodor o apreciase ca putând fi săvârşită în zece ani şi care urma să coste jumătate din veniturile imperiului...

Cei care văzuseră (sau aflaseră de la cei care văzuseră, sau afirmau acest lucru îndoielnic, pentru că nimeni nu-şi închipuia că zeul permitea accesul oricui la secretele sale) planurile noului palat susţineau că acesta se compunea din două părţi distincte. Una centrală, uriaşă, care consta dintr-un zid înalt, neted - dintr-un fel de metal ciudat, pe care nu se putea căţăra nici măcar un păianjen - zid circular, care înconjura o platformă rezistentă, pe care urma să stea discul zburător al zeului, când acesta nu-l folosea. Incinta circulară nu era acoperită, deci zeul îşi putea înălţa sau coborî nava după voie. Zidul avea o singură uşă, care, i-ar fi spus Madby lui Apolodor, nu putea fi deschisă decât prin apăsarea mâinii zeului, altfel, cu nici un chip... În jurul acestei redute urma să se întindă un spaţiu liber de o sută de coţi, plin cu capcane pentru cei care ar fi încercat să pătrundă secretele zeului. Iar, în jur, un palat care trebuia să întreacă în dimensiuni, frumuseţe, bogăţie, lux, risipă, bun gust, decoraţiuni, mobilier, etc. tot ce exista în lume şi, în primul rând, castelul katerilor, pe care-l ridicase chiar Apolodor, deci îl cunoştea cel mai bine. Zeul ridicase structurile de piatră ale palatului, o muncă grea, imposibilă pentru oameni. Detaliile, adică zidurile interioare, sculpturi, podoabe, finisaje şi alte lucruri de genul acesta urmau a fi făcute de meseriaşi adunaţi din tot imperiul, care lucrau simultan, pentru ca treaba să se termine repede. Madby îi prezentase lui Apolodor un plan de lucru atât de bine întocmit, încât acesta declarase cunoscuţilor că doar un zeu îl putuse concepe, atât de mult depăşea cunoştinţele omeneşti.

De la poalele colinei până la palat urma să se ajungă urcând un şir de trepte de marmură, care se opreau, din loc în loc, pe platforme împodobite cu statui, bănci, chioşcuri... Scara în sine reprezenta o operă de artă, de care Apolodor era foarte mândru... se pare că şi zeul fusese mulţumit... Restul colinei, întreaga pantă, trebuia transformată în terase-grădini. Aşa cum spuneau legendele că ar fi existat în străvechea şi puţin cunoscuta Babilonie... Madby inventase un sistem de a urca apa din Imbru

până la înălțimea palatului, asigurând stropitul continuu al grădinilor suspendate și jocul fântânilor arteziene...

Într-un cuvânt, palatul urma să fie o adevărată minune, un miracol al arhitecturii...

Iar după câte se săvârșiseră într-un timp atât de scurt, nimeni nu se îndoia că așa va fi...

În plus, pentru ca admirația supușilor să fie și mai sinceră, finațele statului nu fuseseră afectate în nici un fel, pentru că partea cea mai costisitoare a muncii o făcuse chiar zeul; podoabele și mobilierul proveneau din prada de la polni sau din tributurile restante (pe care nici un cetățean nu sperase să fie încasate vreodată) achitate de barbarii din nord, speriați de apariția Divinului; meseriașii urmau a fi plătiți din despăgubirile de război încasate din visteria răposatului kater...

Civisul începuse să creadă că începuse o epocă de prosperitate.

Cam acestea erau știrile aflate de Enor. Se părea că Madby reușise să se facă iubit de locuitorii megalopolisului. Mai ales că făgăduise că inaugurarea palatului o să constituie motivul organizării unor festivități și serbări deosebite, având în vedere că situația încordată de la încoronare și războiul cu plonii nu-i permiseseră să ofere supușilor petrecerile ce se cuveniseră...

Drumul până la Partha a fost lung și anevoios. Provincia se afla undeva, în colțul de nord-est al imperiului, într-o zonă muntoasă, greu accesibilă... Legiunea s-a oprit de multe ori pentru a repara drumuri și poduri, pentru a ridica forturi sau a le reconstrui pe cele părăsite... Pentru că asta era soarta soldatului latgan: militar în vreme de război, constructor în timp de pace...

Iar până să ajungă în orașul înghesuit între culmi și păduri, ștafete călare le aduseseră tot timpul știri despre ce se întâmplase în restul imperiului.

Se părea că zeul fusese cuprins de o adevărată pasiune pentru construcții.

Nu numai că palatul fusese ridicat la timp și întrecuse așteptările cetățenilor, dar sărbătorile și jocurile reprezentaseră ceva atât de

neobișnuit, dovedindu-se o risipă și o generozitate cu adevărat divină...

După aceea, în câteva zile, Madby sfărâmase centura de stânci care bloca portul Masalinei, deschizându-l comerțului și înlăturând efectele catastrofale ale furtunilor oceanice asupra navelor care nu aveau unde să se refugieze. Deja, pe pieţele latgane, sporiseră cantităţile de untură de kit, peşte uscat şi chihlimbar...

Apoi despicase istmul îngust, dar din cremene dură, de la Zagar, reducând considerabil ruta corăbiilor ce veneau dinspre grânarele Asorei, şi care nu mai erau nevoite să ocolească atât de temutul Cap al Furtunilor...

Lărgise gurile Imbrului şi permisese corăbiilor să pătrundă pe fluviu până în apropierea capitalei, mărind de zece ori capacitatea portului...

Construise un rezervor pentru captarea apei de ploaie în Samitra, scobind, pur şi simplu, un munte de bazalt cu sabia lui de foc...

Ridicase o piramidă din blocuri gigantice de piatră în nordul Civisului, iar în vârful acesteia permisese instalarea unui templu al său...

Iar în Alena, capitala Asorei, clădise nişte silozuri uriaşe, dintr-un material necunoscut... ceea ce însemna că grânele care, până atunci, putrezeau pe câmpurile prea roditoare câteodată, neavând unde să fie depozitate, deveneau o rezervă pentru vremuri de restriște...

Pretutindeni, oamenii aduceau slavă lui Madby, binefăcătorul...

Apoi, la fel de brusc cum apăruse, patima aceea pentru construcţii ciclopice, pentru lucruri considerate imposibile, dispăruse...

Înlocuită de cu totul alt fel de preocupări, care au stârnit la început curiozitate, apoi teamă şi groază...

j.

Și l-au întrebat pe Colb:

- Învățătorule, de ce ești atât de pornit împotriva preoților? Oare nu-s ei purtătorii cuvântului lui Dumnezeu?

Iar Colb le-a răspuns:

- Într-o zi, un călător a plecat spre un oraș pe care nu-l mai văzuse niciodată. Avea treburi acolo și dorea să ajungă până-n asfințit. Și a întâlnit în cale un cioban bătrân, care păzea niște capre ce pășteau mărăcinii pustiei. Iar călătorul l-a întrebat pe cioban: "E lung drumul până în oraș?" Bătrânul i-a răspuns: "Da... cale lungă și grea... De câte ori mă duc acolo, plec în zori și, mergând neîncetat și fără zăbavă, abia în zorii următori ajung... Iar drumul trece prin pustie, așa că trebuie să-mi iau cu mine apă și merinde..."

Și călătorul a călărit mai departe... până a ajuns la un han. S-a oprit și a cerut hangiului să-i pregătească un burduf mare cu apă și merinde pentru drumul îndelungat. Cârciumarul a râs și s-a mirat de asemenea grijă, iar străinul i-a povestit despre spusele ciobanului. "Apoi acela-i bătrân și merge pe jos, i-a explicat hangiul, de aceea drumul îi pare lung. Dar tu, care ai cal bun și iute, vei străbate repede calea. Iar eu te voi lămuri cum să scurtezi drumul, ca să ajungi mai curând. Mai bine rămâi aici, mănâncă bine, lasă calul să se odihnească și, cu puteri sporite, vei ajunge la timp în oraș".

Iar călătorul a zăbovit și hangiul a profitat de ocazie ca să facă vânzare bună, îmbiindu-l cu bucate și vinuri de soi. Iar când drumețul s-a îndurat să părăsească adăpostul umbros și plăcut, degeaba s-a grăbit, pentru că a ajuns la porțile cetății după ce acestea fuseseră închise.

Căci lăcomia de câștig îi face pe unii să-și folosească învățătura spre paguba altora. Iar preoții Templului gândesc mai mult la pungile lor, decât la calea celorlalți spre Domnul. Și zăbava plăcută, în care asculți vorbe mieroase, te poate costa izbăvirea sufletului...

Învățăturile lui Colb 21, 13

11.

Pe vremea când aplicarea legii de Iesdivinitate se făcea extrem de sever, iar cohorte întregi fuseseră detaşate pe lângă preturi, ca să ajute gărzile la percheziţii şi arestări, Enor descoperise, într-o vilă bogată din Nova Siter, copia unei lucrări despre care se vorbea mult. Cel care o scrisese, un necunoscut sau cineva care folosise un pseudonim, părea a fi familiar al lui Peterus Arbiter. Se zvonea că autorul ar fi însuşi Peterus. Individul se dovedise, în alte împrejurări, destul de priceput ca să scoată un asemenea opuscul şi singurul argument împotriva paternităţii sale ar fi fost lenea arhicunoscută a celebrului iubitor de plăceri...

Enor ascunsese rola de pergament în sân, o citise pe furiş, apoi o arsese. Mai bine să cadă pradă flăcărilor o carte, decât să ajungă chiar el pe rug, acuzat de blasfemie.

Conţinutul acelei lucrări, aşa cum îl reţinuse Enor, era următorul:

METAMORFOZELE ZEULUI

Zeiţele muze neînzestrându-mă pe mine, nevrednicul Trimegistus, cu talentul poeziei, nu pot cânta în versuri ciudatele şi incredibilele lucruri pe care le-am văzut cu ochii mei. Dar uimirea a cerut a fi exprimată într-un fel, pentru că divinitatea se manifestă în chipuri de neînţeles muritorilor, iar aceştia trebuie să ştie prin ce se deosebeşte zeescul de omenesc. Fiindcă, fără a cunoaşte anumite secrete, respectul faţă de zei poate să scadă din simplă neştiinţă, din incapacitatea de a aprecia dacă un anumit fenomen e omenesc sau divin. Căci acestea se apropie uneori atât de mult, încât unele comportări ale zeului sunt extrem de umane şi nu-i de mirare că unii nu reuşesc a recunoaşte

divinitatea când ia înfățișarea unui muritor.

Dar să lăsăm aceste vorbe deșarte și speculații inutile. Să încercăm a povesti fapte văzute, nu auzite din gurile altora și deformate de patimi, interese sau prostie. Să fim martor imparțial, care să descrie viitorimii fapte sigure, recunoscute. Până nu apucă a fi transfigurate de timp și de uitare, devenind legende.

Căci zeul, după cum a arătat la prima-i apariție în Civis, era în stare să ia orice înfățișare, el fiind, în fapt, mulțimea infinită de zei cu aspecte atât de diferite. Și trăise toate experiențele acestora. De aceea unele fapte văzute de nevrednicii mei ochi par de mirare, iar unii vor fi înclinați a nu da crezare vorbelor mele. Vă asigur însă de veridicitatea lor, mărturisind că uimirea celor neîncrezători a fost împărtășită și de nevrednicul vostru servitor. Prezentul manuscris încearcă să fie mărturie și dovadă a ciudatei comportări a zeului, atât de ciudată încât s-au găsit unii care au spus că acela care a creat lumea era nebun... cel puțin din punct de vedere omenesc...

Povestea mea începe în ziua în care zeul a inaugurat noul său palat. Fuseseră invitați toți senatorii, cu familiile lor; guvernatori; generali și alți oameni de vază din imperiu. Grupurile de vizitatori se plimbau prin încăperile uriașe, admirând bogăția și frumusețea podoabelor. Dar cea mai mare uimire o provoca lumina, care izvora din niște globuri montate în candelabrele de cristal, în locul lumânărilor. O lumină rece, dar mai strălucitoare decât a soarelui.

După ce au privit totul și au apreciat gustul decoratorului, oaspeții au fost invitați în sala cea mare, unde îi așteptau mese îmbelșugate, pline cu tot soiul de bunătăți. Și s-au înfruptat din generozitatea zeului. Iar același lucru îl făceau și cetățenii Civisului, pentru care se organizaseră petreceri și ospețe în toate piețele.

Iar zeul a stat la masă alături de oaspeți și s-a bucurat de gustul bucatelor. Cunoscând că Peterus, numit și Arbiter, avea gusturi alese și-și petrecea timpul inventând noi rețete, l-a invitat lângă el și i-a cerut părerea asupra măiestriei bucătarilor. Dar Peterus, deși i-a lăudat preparatele și rețetele, a îndrăznit, cu obrăznicia-i obișnuită, să spună

zeului, în șoaptă:

- Toate-s bune, dar risipa prea bătătoare la ochi dovedește nepricepere, ba chiar prost gust. Un om rafinat, deci cu atât mai mult un zeu, ar fi servit oaspeților doar zece, cincisprezece feluri. Dar alese cu grijă, să se armonizeze, să asigure o continuitate a plăcerii, o creștere treptată a intensității acesteia. Gastronomia e o artă, trebuie învățată... Nu cantitatea contează, ci calitatea și rafinamentul...

Zeul s-a încruntat și l-a privit cercetător pe Peterus:

- Deci ospățul meu e lipsit de rafinament?

- Dimpotrivă, a replicat acesta, se face risipă de rafinament... se exagerează... așa cum ar face un proaspăt îmbogățit, un individ care abia începe să descopere lumea bună... Fără supărare, este doar o imitație de rafinament, nu unul adevărat.

Zeul a tăcut un timp, după care a spus:

- Ai dreptate. Abia am început să cunosc bucuriile oamenilor. Și n-am pe nimeni să mă învețe... Zeii n-au prieteni... doar adoratori...

Peterus a zâmbit subțire:

- Nu-mi permit a propune prietenia mea zeului... dar îi stau la dispoziție pentru unele lecții... de exemplu, în ceea ce privește gastronomia...

Iar discuția s-a oprit aici.

Petrecere

a a continuat, spre bucuria și desfătarea celor invitați. Numai că zeul n-a mai părut la fel de încântat ca la început.

După o săptămână, Peterus l-a invitat pe zeu în vila lui de pe malul Imbrului. Masă întinsă doar pentru ei doi, cu tot felul de preparate sofisticate... muzică discretă... câteva dansatoare cu piele de abanos, ce se legănau lent...

Peterus își luase în serios rolul de profesor. Explica amănunțit cum se mănâncă diferite feluri, în ce constă savoarea fiecăruia... arta alcătuirii unui meniu...

Iar vizitele zeului s-au transformat în obicei.

Încetul cu încetul, Peterus a început să invite și alți prieteni,

dintre cei cu conversație plăcută... iar Madby a descoperit plăcerea unui ospăț cu amicii, în care glumele de calitate și ideile interesante aveau cel puțin același farmec ca și mâncarea...

Lucrurile păreau a se îndrepta spre o umanizare deplină a zeului... Iar între vizitele la Peterus, Madby construia, stabilea cu Sabrin planuri de reorganizare a sistemului fiscal... se interesa de bunăstarea imperiului...

Transformarea s-a produs pe neașteptate, dintr-o întâmplare.

Într-o seară, când petrecerea se prelungise mai mult ca de obicei și oaspeții băuseră fără măsură, iar dansatoarele se întinseseră, ca și altă dată, pe paturile musafirilor, Verenius, prea beat ca să-și amintească de prezența zeului și cuprins de poftă, a sfâșiat rochia transparentă a femeii oacheșe de lângă el și s-a urcat pe ea. Muierea, nici ea mai trează, a răspuns imediat și a urmat o zbânțuială și o chirăială, de-a atras atenția zeului.

Madby a întrerupt discuția cu Peterus și s-a apropiat de patul pe care Verenius călărea de zor dansatoarea. A rămas lângă ei și a privit, plin de curiozitate. Gazda, după o clipă de înlemnire, a vrut să se repeadă la neobrăzații care jigniseră privirea zeului. Dar mâna acestuia l-a prins și l-a oprit.

După un timp, bărbatul a terminat și s-a rostogolit de pe femeie... au rămas amândoi întinși, expunându-și goliciunea, fără rușine. Zeul i-a examinat cu aceeași atenție cu care le urmărise orgasmul... apoi, cu un gest brusc, de parcă s-ar fi hotărât în clipa aceea, și-a desfăcut straiul metalic... l-a tras de pe el, dezvăluind un trup atletic, bine proporționat... și un mădular pe potriva dimensiunilor trupului său uriaș.

S-a întins peste dansatoarea ce rânjea aiurea, prea beată ca să-și dea seama ce se întâmplă... a încercat să pătrundă în ea... femeia a țipat, îndurerată... În văzul tuturor, membrul zeului s-a micșorat, rămânând încă peste dimensiunile umane... a reușit să intre în vaginul muierii, care a gemut îndelung...

Iar Madby a călărit-o pe dansatoare, care trecea din orgasm în orgasm, fără încetare... până când partenera lui a leșinat... a continuat,

dar Peterus, care-şi revenise, oarecum, din spaimă şi uimire, a îndrăznit să-i şoptească:

- Divinule... o omori...

Zeul s-a ridicat. A privit în jur...

Oaspeţii se ridicaseră în picioare, îngroziţi. Felul în care Madby făcuse dragoste cu muierea aia beată avusese ceva mecanic, ireal, respingător... Totuşi, în ochii unora dintre femeile acelea, obişnuite să satisfacă poftele musafirilor, lucea dorinţa, privind fără jenă mădularul imens al zeului... acesta a rânjit, s-a îndreptat spre cea mai apropiată dintre ele, i-a sfâşiat straiul cu un gest şi a tras-o lângă el, înfigându-se în ea, înainte de a o culca pe podea.

Până în zori, Madby a posedat de mai multe ori pe cele zece dansatoare. Bărbaţii se retraseseră în tăcere, la un semn discret al lui Peterus...

În cele din urmă, scoţând urlete animalice, asurzitoare, zeul a reuşit să termine, iar sperma lui, de culoare argintie, s-a revărsat din vulva femeii...

S-a ridicat şi a mârâit către gazdă:

- Despre plăcerea asta a oamenilor, adevărata lor plăcere, nu mi-ai pomenit nimic!

- Divinule, a şoptit senatorul, aflat încă sub stăpânirea groazei şi uluirii, n-am ştiut... am crezut... am presupus că zeii ştiu totul...

Adevărul e că, în clipa aceea, Peterus nu mai înţelegea nimic. Deşi necredincios, învăţase totuşi mitologia latgană. Iar despre zei se spunea că se împerecheaseră deseori cu muritoarele. Ba chiar şi unele zeiţe se dăruiseră bărbaţilor care le plăcuseră... Senatorul fusese, într-un fel, atras de lipsa de moralitate a zeilor, care contrasta puternic cu moravurile austere ale larganilor... se amuzase descoperind că poporul acela excesiv de moral îşi revărsase visele ascunse de desfrâu în legendele sacre... Presupusese, în mod normal, că Madby cunoştea totul despre oameni şi despre obiceiurile lor. Ca apoi să-şi dea seama că acesta, cu toate puterile lui evident supraomeneşti, abia descoperise plăcerile muritorilor! Ca şi în cazul mâncării... iar în privinţa sexului, sigur, apetitul

unui zeu trebuie să-l depășească pe cel omenesc... dar în gesturile lui Madby se văzuse lipsă de experiență și un animalism brutal, ce-l dezgustase pe subtilul și rafinatul patrician...

- Știu, a bombănit zeul, dar nu din experiență personală... senzațiile dintr-un trup uman sunt atât de interesante... atât de diferite de ce-am cunoscut... Peterus, mă bucur că am luat chip omenesc! Să pregătești tot ce trebuie ca să învăț cât mai multe despre aceste plăceri noi!

Iar Peterus s-a supus cu scârbă... pentru că, deși nu era ipocrit și-i plăceau orgiile, nu fusese niciodată un proxenet.

De aici începe perioada cea mai bizară din existența zeului printre pământeni.

În seara următoare, senatorul a strâns cele mai pricepute curtezane din Civis, de la cele mai rafinate, cu tehnici subtile, la cele mai primitive, care făceau dragoste ca niște animale... Și a chemat câțiva prieteni de petrecere, dispuși să se dea în spectacol și să arate zeului tot felul de poziții și metode...

Iar zeul s-a dedat cu frenezie desfrâului. A călărit toate femeile, urmărind cu atenție ce făceau ceilalți, pentru a-i imita imediat... A descoperit plăcerea sodomiei și sexul oral... deși curtezanele reușeau cu greu să-i cuprindă în gură sexul imens...

Zi de zi călărea tot felul de femei. De toate rasele, de toate culorile. Grase sau slabe, tinere sau experimentate, rafinate sau vulgare. Uneori, plin de curiozitate, ca și cum și-ar fi urmărit propriile-i reacții, alteori dezlănțuindu-se, pierzându-și controlul.

Într-o seară, după ce abia terminase una dintre prostituate, zeul a zăbovit o clipă... s-a acoperit de-o negură verzuie.. și a apărut în fața oaspeților uimiți sub înfățișarea Aterei, Dăruitoarea de Săruturi, zeița dragostei. Trupul ei gol, cu pielea ca laptele, cu forme perfecte, avea o asemenea lascivitate, trezea asemenea dorințe, încât i-a înnebunit pe cei de față... care au uitat de respectul cuvenit divinității și au năvălit peste trupul imens, mult mai mare decât al unei femei obișnuite... dar ale cărei orificii aveau dimensiuni extrem de potrivite... și au posedat-o pe

zeiță cu toții, bărbați și femei, pe rând sau mai mulți de-o dată... iar Madby cu înfățișare feminină se dăruia tuturor, ca o nimfomană în călduri, cerând el însuși cele mai sofisticate perversiuni...

În zori și-a reluat înfățișarea bărbătească, după ce partenerii de orgie ajunseseră la capătul puterilor...

O perioadă, petrecerile au continuat, pline de surprize, zeul luând când înfățișare de bărbat, când de femeie, dar întotdeauna nesătul...

Apoi i-a cerut lui Peterus, amantul lui favorit când lua chipul zeiței, să-l posede și ca bărbat. Și, la rândul lui, a posedat o mulțime dintre bărbații prezenți, care nu aveau preferințe speciale și-și luau plăcerea oriunde o găseau... Madby căpătase un gust deosebit pentru amorul în grup, fie că era femeie, fie că era bărbat. Când călărea vreunul dintre efebii tineri, favoriți de-ai lui Peterus, pretindea ca alți bărbați să-l posede în același timp, în toate felurile și locurile posibile...

După aceea, zeul a pierdut orice rușine.

Dacă la început se mulțumise să-și satisfacă poftele în casa lui Peterus, în grupuri intime organizate de gazdă, a început apoi să colinde lupanarele, desfrânându-se în fel și chip cu cele mai ordinare târfe și cu cei mai respingători proxeneți.

Într-o seară a luat înfățișarea Danyei, zeița fecioară, și s-a lăsat posedat de întreaga cohortă de gardă... iar în seara următoare a făcut același lucru, dar sub înfățișare masculină...

Lucrurile au mers totuși, cât timp zeul și-a făcut mendrele cu oameni din categoriile lipsite de orice rușine, pentru care viciul reprezenta un scop și un mijloc de a-și asigura existența. Dar a început să-și arunce privirile poficioase asupra unor femei și fecioare respectabile, din familii de vază... sau asupra unor flăcăiandri meniți unor cariere onorabile... Și nu accepta refuz sau rezistență... Supunea ființe nevinovate celor mai bestiale perversiuni, cu o bucurie sălbatică.

Unii găseau în faptele lui ceva normal și mulți (sau multe) se lăudau că au trezit dorința zeului, că au cunoscut trupește divinitatea. Iar dacă zeul dădea un asemenea exemplu, nici ceilalți nu se mai înfrânau... și petrecerile din palatul imperial se transformau în orgii înfiorătoare, în

care dorința și plăcerea nu aveau ce căuta, fiind înlocuite de instincte brutale, violente și barbare. Mulți se alegeau cu beteșuguri de pe urma exceselor divine. Unii au murit.

O parte dintre latgani, cei legați de vechile tradiții și de moralitatea austeră a strămunilor, începuseră să-și trimită soțiile și copii în provincii, la moșiile sau fermele lor... sau părăseau definitiv capitala, pierzându-și urma în orășele și cătune îndepărtate, renunțând la bucuriile megalopolisului.

Dar zeul nu putea fi oprit prin asemenea metode omenești... pentru el, distanțele nu însemnau nimic, iar paznicii și încuietorile nu-l puteau opri.

A început prin a zdrobi orice împotrivire, ucigând gărzi și rude ce îndrăzneau a i se opune satisfacerii poftelr sale. Apoi, dându-și seama că asemenea acte trezeau repulsie, a început să recurgă la subterfugii și șiretlicuri..

Astfel, Parsa fusese închisă de tatăl ei într-o cameră bine zăvorâtă. Zeul a pătruns acolo sub forma unei ploi de aur care s-a prelins prin crăpăturile acoperișului, iar stropii aceia lucitori au posedat fecioara...

Tunera își iubea nespus soțul. Madby a luat înfățișarea acestuia, iar femeia i s-a dăruit bucuroasă, nedându-și seama de deosebire decât prea târziu...

Pe Aura a zărit-o pe câmp, îngrijind animalele familiei. Zeul s-a transformat în taur de argint, cu coarne de aur, și a avut fata sub înfățișarea aceea bestială...

Pe Leda a posedat-o sub formă de lebădă, strecurându-se în cârdul de păsări imaculate de pe eleșteul din parc...

Madby căpătase o plăcere nebună de a-și satisface desfrâul având chipuri bizare, de animale sau de monștri.

Nici una dintre partenerele lui nu știa cu ce se va trezi între picioare, pentru că zeul căpătase gustul de a-și schimba aspectul în timpul împerecherii... începea ca om, continua ca armăsar, urs, câine, cocoș, măgar... revenind, din când în când, la înfățișare omenească, de bărbat

sau de femeie... devenind apoi un monstru indescriptibil. Nici partenerii bărbați nu erau mai norocoși, nici ei nu știau dacă urmau să posede (sau să fie călăriți) de un om sau de o fiară...

Nesațul zeului nu cunoștea limite și nu respecta nimic.

A violat, într-o noapte, toate vestalele din Civis, susținând că, din moment ce erau - conform tradiției - soțiile lui, trebuia să-și îndeplinească datoria de soț. Preoții și preotesele din templele imperiale deveniseră obiecte ale patimii lui și oricare dintre ei se puteau trezi oricând cu zeul, care pretindea că are dreptul să-i posede și fizic, nu numai moral. Nu respecta vârsta, prestigiul, rangul... Părea că simte o plăcere imensă în a-i umili pe cei ce-i erau supuși...

Și, în afara unor grupuri de dezmățați care-și făceau mendrele sub oblăduirea zeului, precum și a fanaticilor care considerau normală purtarea lui Madby, cetățenii imperiului erau îngroziți. Valorile tradiției latgane se prăbușeau. Supraviețuiau doar în colțurile îndepărtate, în provincii uitate, pe care zeul nu se ostenea să le viziteze în căutare de noi obiecte ale plăcerii...

Mai trebuie menționat un lucru, care scoate în evidență caracterul divin al celor întâmplate.

Unele dintre femeile posedate de zeu au rămas însărcinate. Iar sarcina lor n-a durat nouă luni, ca de obicei, ci numai două. Și de născut s-au născut atât copii cu aspect omenesc, cât și monștri, pe jumătate om, pe jumătate taur sau cal sau urs sau câine sau șoim... după înfățișarea pe care o avusese zeul când posedase femeia. De exemplu, Leda a născut un ou, din care au ieșit doi băieți.

Lucru de mirare, copii aceia creșteau extrem de repede și ajungeau la maturitate în numai doi ani. Aveau puteri deosebite, mult deasupra celor omenești. Dar în ei se ascundea o agresivitate deosebită, o dorință de luptă și o sete de sânge ce-i făcea temuți și îndepărta lumea de ei. Sabrin a avut grijă să-i trimită prin colțuri îndepărtate ale imperiului, acolo unde mai existau barbari răzvrătiți, monștri înspăimântători sau bande de tâlhari. Le găsea, fără încetare, preocupări care să le satisfacă brutalitatea, dar care să nu dăuneze statului. Spre surprinderea tuturor,

s-a descoperit că puteau fi uciși, cu toate puterile lor supraomenești. De aceea li s-a spus semizei, iar unii dintre ei au apucat - datorită înțelepciunii generalului ce guverna în fapt - să săvârșească înainte de moarte fapte meritorii, care au rămas în amintirea oamenilor. Însă cei care au murit în luptă au fost norocoși, pentru că aceia care au supraviețuit începeau să dea semne de nebunie după ce împlineau cinci ani pământești. Astfel, Herk și-a jupuit pielea cu unghiile, susținând că soția îi dăduse o cămașă otrăvită, apoi și-a dat foc, murind în chinuri groaznice... Ianos și-a ucis copii și i-a mâncat. A fost înjunghiat de mama acestora, care-și pierduse mințile de durere...

Monștrii doar pe jumătate umani au fost închiși de Sabrin în grădini cu ziduri înalte, peste care nu puteau sări, grădini cu alei în forme complicate, inventate de Apolodor. Iar monștrii au rătăcit în acele închisori de lux, bucurându-se de toate favorurile, până când moartea a avut milă de ei...

Însă ce-i mai interesant în această poveste este că zeul a încetat, după câțiva ani de desfrâu, nu numai să se metamorfozeze, dar și să apară în public, cu excepția câtorva sărbători oficiale. Mai mult, a ucis sau a dat ordin să fie uciși toți tovarășii lui de orgii. Doar Peterus a fost lăsat în viață, cu obligația de a nu părăsi reședința sa din insula Laodiceea.

Iar pentru a înlătura zvonurile care începuseră a se răspândi în imperiu, cum că zeul ar fi nebun și nu știe ce face, Madby a emis legea de lesdivinitas, ce pedepsea cu moartea pe cei ce ar îndrăzni a vorbi de rău zeul.

k.

Într-o zi, Colb a intrat într-un templu, împreună cu ucenicii săi. Iar preotul vorbea mulțimii, cu glas amenințător:

- Feriți-vă de mânia Domnului! Căci Cel Nenumit este pornit împotriva muritorilor și va abate asupra lor plăgi și secete, molime și incendii, potop și război! Nemărginită-i puterea Sa, iar omu-i păcătos prin fire și înclinat a călca voia Domnului! Oare nu pentru că i-au nesocotit porunca au fost izgoniți din rai strămoșii noștri, Adam și Eva?

Iar Colb a râs și i-a întrerupt predica:

- Sperii oamenii degeaba, preotule! Domnul e iubire și înțelegere! Și omul nu-i păcătos din fire, ci din neștiință. Cu timpul va învăța ce-i bine și ce-i rău. Cât despre strămoșii noștri... Iată, oricare dintre voi are copii, care vor crește și vor deveni oameni în toată firea. Ce veți face cu ei? Îi veți ține toată viața în curtea părintească, să vă slugărească? Sau, ca niște părinți iubitori, îi veți trimite în lume, să învețe o meserie, să-și facă un rost, să-și întemeieze gospodărie proprie și să se bucure de daririle lui Dumnezeu? Sigur, la început le va fi greu, când nu vor fi lângă mama, care să le dăruiască bunătăți și să-i mângâie la durere... Dar nu va fi spre binele lor? Așa și Domnul, în nemăsurata-i bunătate și înțelegere, și-a lăsat copii să plece de acasă, să cunoască bucuria și întristarea, să-și croiască drum în viață prin proprile lor puteri. N-a fost pedeapsă, ci dovadă de iubire și înțelepciune. Căci adevărat vă spun vouă, fără libertate nu-i iubire, iar tirania nu-i semn de grijă, ci de egoism. Și înseamnă să nu înțelegem esența divinității, bănuind-o de meschinărie, judecând așa cum judecă cel ce predică în acest templu...

Timatheus, Viața lui Colb 16,2

12.

Multe dintre cele povestite de Trimegistus îi erau cunoscute lui Enor. Se aflase despre copii zeului. Nu ajunseseră la urechile provincialilor istorisirile scabroase despre orgii... dar umblau tot felul de zvonuri... Iar metamorfozele lui Madby fuseseră descrise de preoți ca o dovadă a însușirilor divine ale împăratului.

Legiunea Brita fusese trimisă, la un moment dat, să stârpească bandiții din Koltha. O zonă pustie, cu munți împăduriți, potrivită pentru ambuscade... plină cu peșteri și râpe, bune de ascunzători. Greu să dai de tâlhari! Loveau într-un loc și dispăreau. Soldații alergau de colo-colo, fără nici un rezultat.

Atunci apăruse Kastor. Fusese trimis de Sabrin, în ajutorul lor.

Kastor era unul dintre fii Ledei - cei ieșiți din ou. Fiul lui Madby. Fratele lui, Pollus, murise într-o încăierare cu o altă progenitură a împăratului. De atunci, Kastor se țicnise, iar Sabrin îl folosea doar pentru misiuni prin pustietăți.

Uriașul se ivise spre seară, venind pe jos. Nu s-ar fi găsit cal care să-l care. Avea opt coți înălțime... mușchi, noduri ce jucau sub pielea albăstruie, cu reflexe metalice (se zvonea că nu putea fi străpunsă de vreo armă)... ochii aurii, mari, nevinovați și triști... în contrast cu gura strâmbată permanent de un rictus răutăcios. Umbla gol, doar cu o blană de panteră în jurul șoldurilor. Nu avea arme, lupta cu pumnii.

A intrat în cazarmă, iar legionarii l-au salutat speriați. Trebuia să fii foarte prudent cu semizeii... aveau izbucniri subite, nejustificate,

de furie, făceau prăpăd în jur, iar când se potoleau nu-şi mai aduceau aminte de nimic.

Generalul l-a primit cu toate onorurile. A dorit să organizeze o petrecere în cinstea lui, dar Kastor a refuzat. S-a mulțumit să ceară informații despre bandele din zonă, apoi a dispărut în întuneric.

S-a întors după o săptămână. Le-a spus, în câteva cuvinte, unde se aflau ascunzătorile tâlharilor, ca să recupereze bunurile şi să îngroape cadavrele. Apoi a plecat, fără să rămână o clipă mai mult decât fusese necesar. Se vedea că tovărășia oamenilor nu-i făcea plăcere...

S-a aflat mai apoi că murise în timpul drumului spre Civis. Otrăvit cu fructe sălbatice, culese dintr-o pădure...

După aceea, legiunea a fost transferată în portul Andros. Din nou pentru aplicarea legii de lesdivinitas.

Se întâmplase ceva care-l scosese din minți pe Madby, iar zeul deslănțuise persecuții teribile, exterminase localități întregi. Câteva familii vechi, de la întemeierea cetății, dispăruseră în urma masacrelor care îngroziseră megalopolisul.

După cum corelase faptele Enor, mai târziu, după acele evenimente avusese loc retragerea zeului, inexplicabilă şi surprinzătoare, despre care pomenise Trimegistus.

Însă ce anume se întâmplase, ce provocase acea mânie furioasă, turbată, nebunească, a lui Madby? Nimeni nu ştia nimic clar... doar zvonuri ce se dovedeau neîntemeiate...

Într-o noapte, pe când stătea la postul de gardă de la intrarea în port, privind când şi când spre galerele ce se legănau uşor pe valuri, priponite de chei, Enor a zărit o umbră ce se furişa... pătrunsese, o clipă, în bătaia lunii şi silueta ghemuită, ce se târa de-a lungul digului, printre lăzile şi baloturile ce urmau a fi încărcate în zori, se văzuse limpede... apoi devenise o bănuială, o impresie vagă de pată mai întunecată aruncată peste întuneric... Mai degrabă simțul de oștean trecut prin multe îi atrăsese atenția că se apropia cineva. Enor s-a plimbat nepăsător, ca şi cum n-ar fi observat nimic... şi s-a repezit brusc în beznă, apucând un trup care s-a zbătut o dată, apoi s-a liniştit, resemnat.

L-a tras la lumină. Un bătrân murdar, slab, ce tremura îngrozit. Enor a avut impresia că-l cunoaşte... că-l întâlnise cândva, dar că atunci arătase altfel... oricum, fusese demult... O adiere slabă de amintire a răzbătut din străfundurile memoriei: Artinax... profesorul lui din adolescenţă... cel care îşi propusese să facă din el un învăţat... înainte de căderea Ariteei...

A întrebat, neîncrezător:

- Artinax?

Bătrânul a dat din cap, resemnat.

- Nu mă recunoşti? Sunt eu, Enor...

- Enor din Ariteea? s-a mirat prinsul.

- Chiar acela.

- Ce ironie a sorţii, a oftat Artinax. Să fiu capturat tocmai de elevul meu favorit... chiar în clipa în care sperasem că am scăpat... Nu te-am recunoscut, Enor. Te-ai schimbat... am îmbătrânit amândoi... Ce-a făcut viaţa din noi, din visele noastre...

- De ce te ascunzi? De ce eşti atât de speriat? şi-a exprimat mirarea Enor. Ştii prea bine că nu ţi-aş face vreun rău...

- E o poveste lungă... Sunt urmărit de gărzile pretoriene. Pentru crimă de lesdivinitate. Predă-mă şi să terminăm. Aş fi preferat ca întâlnirea noastră, după atâţia ani, să se fi petrecut altfel...

Enor a simţit că îngheaţă. Lesdivinitas... Ce putuse săvârşi bătrânul acela amărât, jalnic, ca să atragă asupra lui furia zeului? Considera că mai are obligaţii faţă de fostul lui dascăl... iar rolul de călău şi zbir pe care fusese obligat să-l joace în ultimul timp nu-i plăcuse de loc... văzuse prea multe victime nevinovate ca să mai creadă în dreptatea lui Madby...

S-a hotărât imediat.

- Maestre, o să încerc să te salvez... Dacă o să vrea Mama Glia să reuşesc. Dacă nu... toţi suntem datori cu o moarte...

Era singur la postul lui de pază. Schimbul avea să vină abia peste o jumătate de oră. Mai avea destul timp...

- Ia-o pe străduţa asta. O să vezi, la capătul ei, o casă vopsită în

verde. Bate şi întreabă de Marghon. Spune-i că vii din partea mea. Să te găzduiască până vin eu. O să apar abia pe seară, când ies din gardă şi capăt permisie. Să nu părăseşti camera, să nu vorbeşti cu nimeni. Probabil că Marghon o să-ţi dea ceva de mâncare. Odihneşte-te. Vom sta de vorbă şi vom vedea ce-i de făcut.

Ziua a trecut cu greu, plină de nelinişte şi încordare.

După ce s-a întunecat din nou, s-a furişat în casa lui Marghon. Individul, care, oficial, se ocupa cu negoţul de piei în regatul independent al Zgorei, cel de dincolo de munţii Albeni, îi era dator. Enor închisese ochii la descărcarea unor baloturi care, după toate aparenţele, nu conţineau nici piei, nici produse de marochinărie. Altfel, ce motiv ar fi existat ca să fie scoase din port după asfinţit? Avusese una dintre intuiţiile lui bizare, care-i sugerase că bărbatul acela brunet, bărbos, cu cercei grei în urechi, îi va fi cândva de folos. Aşa că refuzase punga pe care încercase să i-o strecoare discret individul. Atunci, Maghor îi făgăduise sprijinul lui la nevoie...

I-a deschis o servitoare oacheşă, din tribul muntenilor albeni, ca şi stăpânul ei. L-a condus într-o cămăruţă întunecoasă. Artinex dormea pe un pat îngust. Alături era o măsuţă scundă, cu trei picioare. Pe ea, un blid cu resturi de mâncare şi un opaiţ ce pâlpâia, împrăştiind timid o urmă de lumină...

L-a trezit pe bătrân şi i-a aflat povestea.

După căderea Aritecii, fusese vândut ca sclav. Se găsise un nobil bogat care auzise de profesorul din oraşul de pe insulă. Senatorul Fulvis... Îl cumpărase şi-i încredinţase biblioteca lui, precum şi educaţia copiilor săi.

- Am trăit ani fericiţi în casa Fulviilor, mărturisise bătrânul. Mă tratau cu bunăvoinţă. Chiar cu respect. Aveam tot ce-mi dorisem altădată: o existenţă asigurată, îmbelşugată; cărţi şi manuscrise, cât aveam nevoie, precum şi posibilitatea de a procura sau împrumuta orice mă interesa; elevi ascultători şi silitori... Da, au fost ani buni... speram să-mi sfârşesc viaţa în casa aceea, în care uitasem că sunt rob. Mulţi învăţaţi şi senatori mă onorau cu vizitele lor, îmi cereau sfatul sau părerea asupra unor lucrări... Îmi recâştigasem respectul de sine, uitasem zilele cumplite ale asediului şi prizonieratului... Apoi asupra noastră s-a abătut nenorocirea...

Bătrânul a zâmbit trist:

- Vezi, m-am legat atât de mult de Fulvii, încât mă consider unul de-al lor... De fapt, îmi oferiseră de multe ori libertatea şi adopţiunea... dar am refuzat... am considerat că nu mi se cuvenea...

A continuat după o perioadă de tăcere:

- Darurile zeilor nu înseamnă, neapărat, o binecuvântare... Pentru că, dacă Locreta n-ar fi fost atât de frumoasă... nu-i vorba numai de frumuseţe, atâtea dintre doamnele ce se bucură să împartă patul cu zeul sunt mai atrăgătoare... nu, Locreta nu era doar frumoasă, ci şi deşteaptă... avea o înţelepciune şi un simţ al onoarei cum rar am întâlnit... speram să fac din ea o nouă Artemissa... avea talent şi spirit de observaţie... fusese educată conform codului străvechi al latganilor. Fulvii îl respectau cu sfinţenie. De aceea se purtaseră astfel cu mine... nu numai cu mine, toţi sclavii erau consideraţi membrii familiei şi trataţi ca atare... puţine familii de vază mai gândesc astfel...

A tăcut iar... a oftat...

- Fiind cine erau, Fulvii au fost invitaţi la petrecerile împăratului. Madby, fie-i numele blestemat şi fie blestemaţi toţi zeii, dacă-i zeu, deşi eu nu pot crede în divinitatea unui asemenea ticălos!... Madby a zărit-o şi a plăcut-o. Dar Locreta părăsea petrecerile înainte de a se ajunge la orgii... Într-o zi... cred că zeul pregătise totul, pentru că şeful familiei se afla la Senat, într-o şedinţă, iar Colmus şi Perell fuseseră trimişi în misiune la Por. de către pretor... ne-am pomenit cu Madby. Venise singur. L-am întâmpinat cu tot respectul. Locreta a făcut onorurile casei, fiindcă mama ei murise cu câţiva ani în urmă. Zeul ne-a făcut semn să ieşim. Locreta s-a uitat la mine, cu ochi plini de rugă nerostită... ştiam că n-am cum s-o ajut, dar am rămas. Madby a rânjit obscen - n-am văzut în viaţa mea atâta obscenitate pe figura cuiva - şi i-a zis fetei: "Îţi place s-a faci cu spectatori? Dacă vrei, te duc în amfiteatru şi te..." - nu pot spune ce grozăvenii a fost în stare să înşire! Fata se înroşise toată... tremura...

apoi zeul a întins mâna şi i-a sfâşiat rochia. În clipa următoare, Locreta a făcut două gesturi iuţi, într-o succesiune fulgerătoare: a împuns spre pieptul zeului, apoi şi-a îndreptat pumnalul - care se umpluse de-o mâzgă verde - spre propriul piept. Când Madby şi-a răcnit durerea, fata se prăbuşise deja pe podea, fără suflare...

Apoi Artinax a tăcut îndelung, iar ochii i s-au umplut de lacrimi. În cele din urmă s-a săpânit şi a continuat, cu glas tremurător:

- Rămăsesem cu ochii aţintiţi asupra lui Madby. Nu-mi puteam desprinde privirea de pe rana urâtă din pieptul acestuia... pumnalul se înfipsese adânc... un om ar fi murit pe loc... dar el trăia şi din rană i se scurgea o mâzgă scârboasă, ca un puroi verzui... Pe chipul lui se citea durere, surpriză şi frică... da, o frică îngrozitoare... a făcut un efort înfiorător... s-a crispat tot... rana a început să se închidă... sângele acela bizar a încetat să curgă... Figura i se transformase într-o mască înfiorătoare, în care durerea se amestecase cu furia... şi cu teama... A făcut un pas spre trupul fetei, cu o lucire lubrică în ochi... am fugit, să nu văd pângărirea cadavrului... m-am ascuns în fundul grădinii şi am plâns, copleşit de furie neputincioasă şi disperare... Iar zeul, după ce şi-a potolit poftele, a ucis pe toţi cei întâlniţi în cale şi a dat foc casei. Senatorul a fost executat de pretorieni, în plină şedinţă, fără nici o explicaţie... mai bine... n-a aflat ce păţise biata Locreta... Colmus şi Perell au pierit pe roată, în aceeaşi seară... în chinuri groaznice. Tot neamul Fulviilor a fost exterminat, împreună cu sclavii şi liberţii lor... Eu am scăpat, nu ştiu cum... probabil că soldaţilor nu le-a trecut prin cap să caute în grădină, poate erau convinşi că Madby îi ucisese pe toţi din casă... Noaptea m-am furişat în cala unei corăbii. Am auzit gărzile pretoriene interogând marinarii... scotocind printre mărfuri... nu m-au găsit. Aici, în port, la fel... toate navele au fost controlate... m-am ascuns într-o ladă cu grâu şi am tras grăunţele peste mine... nu-mi dau seama cum de nu m-am sufocat... Asta-i tot...

Enor n-a spus nimic. A ieşit şi a discutat îndelung cu Marghon. Nu i-a explicat cine era bătrânul, nici de ce era urmărit. Nu i-a ascuns însă faptul că-i căutat de gărzile pretorului. Pentru contrabandist,

asemenea lucru nu însemna nimic. Toți prietenii lui aveau necazuri cu autoritățile. I se părea normal ca un om independent să aibă asemenea probleme. Așa că i-a făgăduit ajutorul. I-a spus cinstit cât îl costă. Enor și-a descusut cingătoarea și a scos din ea agoniseala de-o viață. A întins discurile grele, din aur curat, spre bărbosul cu cercei. Acela și-a tras cât i se cuvenea, dar soldatul a întins spre el și restul.

- Să-i faci un rost când ajungi în Zgora... sau, dacă se poate, și mai departe... undeva, unde puterea largană să nu-l ajungă...

Marghon a rânjit încântat:

- Crezi că mă opresc în regatul ăla pârlit? N-ai ce vinde sau ce cumpăra. Drumul meu duce până în împărăția kitilor... știu o cale prin munți... trece prin teritoriul zoreilor... aceștia sunt înrudiți cu albenii, așa că mi-au permis să trec. Bine, o să-ți duc bătrânul tocmai la soare-răsare și o să am grijă de el.

Iar cu asta, discuția s-a terminat.

Marghon a plecat peste două zile.

Enor nu l-a mai întâlnit. Drumurile lui n-au mai trecut prin Andros. A rămas însă convins că bărbosul se ținuse de cuvânt. În anumite genuri de afaceri, onoarea și respectarea cuvântului dat reprezentau capitalul cel mai valoros.

Deci zeul fusese rănit... se speriase...

Dar nu trecuse prin bătălii, scăpând neatins? Nu văzuse chiar el, cu ochii lui, săgețile polne frângându-și zborul în apropierea lui Madby? Poate zeul purtase o pavăză specială, nevăzută de oameni... iar atunci când făcea dragoste trebuia să-și scoată armura invizibilă și devenea vulnerabil...

Deci zeul putea fi rănit...

De ce se speriase atât de tare?

Nu cumva pentru că... putea fi ucis? Ca fii lui?

Un zeu e nemuritor. Nu poți să-l ucizi.

Nici să-l rănești.

Madby se speriase descoperind că armele oamenilor îl puteau răni, că-i făceau rău, îi produceau durere. Cunoscuse durerea, iar aceasta

îl îngrozise.

Şi se izolase de lume, trăind ascuns în palatul său.

Renunţase la plăcerile cărora se dăruise cu atâta patimă.

Însemna că avusese de ales între plăceri şi ceva mult mai preţios: viaţa.

Atunci Madby putea muri... deci nu era zeu!

Dar puterile sale?

Dar posibilitatea de a se metamorfoza?

Enor simţea că înebuneşte. Bănuieli vechi se împleteau cu repulsii noi, cu suspiciuni reprimate.

Madby avea puteri divine... dar comportarea lui nu dovedise nimic zeesc.

Care era adevărul?

Se impunea o concluzie: Madby nu era om. Dar ce era?

Pentru un zeu, se dovedise vulnerabil... prea vulnerabil chiar, dacă vedenia din grădina lui Helibaal fusese adevărată.

Deocamdată, întregul imperiu îl considera zeu şi împărat. A te îndoi de acest lucru îţi aducea moartea...

Aşa că Enor a amânat pe altă dată rezolvarea enigmei lui Madby...

I.

Și l-au întrebat pe Colb:

- Învățătorule, ce se cuvine a face omul: să trăiască în asceză, retras de lume și de ispitele ei, sau să satisfacă cerințele firii?

Iar Colb a răspuns:

- Dumnezeu e iubire. A dăruit iubire creațiilor Sale. Iubirea trupească, de care vă temeți că v-ar abate de pe calea izbăvirii, nu face parte din ce-i omenesc? Căci dragostea trupească nu poate fi desprinsă de iubire, chiar dacă-i doar o parte a întregului. Adevărat vă spun vouă: iubirea trupească înseamnă o cale către Dumnezeu, dacă-i făcută cum se cuvine. Pentru că, dacă-i între soți, reprezintă, în primul rând, o formă de a dovedi dragoste față de cel cu care te-ai însoțit; în al doilea rând, e un izvor de bucurie și plăcere, care va apropia și mai mult pe cei care-s căsătoriți; iar în al treilea rând, prin ea se păstrează neamul omenesc, se înmulțește și rezistă peste veac. Căci dragostea trupească fără iubire e rămășița a animalului ce există în fiecare dintre oameni, e un gest inutil care aduce bucurie falsă și fără roade. Deci nu dragostea trupească stă în calea izbăvirii, ci felul în care te folosești de ea. Oare există lucru în lumea asta despre care să spunem că nu poate fi folosit în scopuri necurate? Domnul ne-a înzestrat cu darul vorbirii pentru a ne înțelege cu semenii noștri, pentru a ne apropia de ei. Dar tot prin vorbe se poate răspândi ura, disprețul, trufia... Domnul a făcut astfel încât trebuie să mâncăm, pentru a ține în viață trupul pe care-l avem în această lume. Nu-i vina lui că unii se dedau lăcomiei. Astfel, dacă fiecare dintre darurile Domnului va fi întrebuințat doar pentru scopul hărăzit de Dumnezeu, nu-i nici un păcat. Doar excesele și folosirea împotriva firii a acestor daruri stau în calea izbăvirii noastre. Așa dară, iubiți-vă nevestele, dăruiți-le lor bucurie și lumii copii frumoși, iar prin aceasta veți face plăcere Domnului, având și voi parte de bucurie.

Învățăturile lui Colb 5, 52

13.

Necunoscute sunt cărările vieţii...

Nu ştii încotro o să te îndrume soarta, unde te vor purta paşii... gândea Enor, mărşăluind pe lespezile fierbinţi ale şoselei ce ducea spre Herihoon.

Iată, după zece ani de colindat imperiul, ajunsese iar în Calmeea, în ţinuturile obdinilor iubitori de despicat firul în patru... Vor fi respectând încă zeul lor de nenumit? Sau se lăsaseră convinşi de divinitatea lui Madby?

Procesele de lesdivinitate fuseseră puţine în Calmeea... şi totuşi... trimiterea unei legiuni suplimentare demonstra existenţa unei tensiuni ascunse, pentru că Brita nu venise să înlocuiască trupele cantonate în provincie, ci se adăugase lor...

Civisul suportase rigorile legii de lesdivinitas cu resemnare. Cetatea se obişnuise cu izbucnirile de furie ale împăraţilor care aplicau, draconic uneori, legea de lesmajestas, exterminând familii întregi. Însă, de obicei, prăpădul se abătea asupra celor bogaţi şi puternici, cei care reprezentau o ameninţare pentru stăpânire, cei care trezeau invidia şi poftele delatorilor... căci, fără denunţuri, cazurile de flagrant delict fiind rare, executanţii nu prea ar fi avut pe cine urmări... Provinciile îşi aveau şi ele răfuielile interne, pe care le rezolvau profitând de asemenea momente de tensiune, când suspiciunea conducătorului statului nu mai cerea dovezi, ci doar capete... Oricum, cu cât te depărtai de megalopolis, cazurile erau mai rare. Furia lui Madby nu însemnase ceva nou... doar revenirea la nişte obiceiuri pe care unii le uitaseră... Vor dispărea unele neamuri vechi, se vor ridica alte familii... dar pentru cetăţeanul de rând,

neimplicat în jocurile subtile ale luptei pentru putere - sau fără averi care să trezească lăcomii - toate acestea păreau îndepărtate, având loc într-o lume la care nu avea acces...

Oare ce se întâmplase în Calmeea, de fusese nevoie de încă o legiune? Aveau de gând obdinii să se răscoale? Până atunci fuseseră supuşi credincioşi... cu condiţia să li se respecte credinţa lor aparte.

Un război în pustie... purtat împotriva unor cete mărunte, care izbeau mişeleşte şi dispăreau... asta nu era pe placul legionarilor obişnuiţi să înfrunte trupe compacte, să înainteze umăr la umăr, conform regulamentelor... Detestau încăierările sălbatice, fără reguli şi fără legi ale războiului, în care nu se luau prizonieri.

Însă oraşul i-a primit în linişte. Oamenii se uitau curioşi la soldaţii ce mărşăluiau pe străzi. Fetele le aruncau priviri furişate, copiii se holbau la armurile strălucitoare... Nici un semn de duşmănie. Sigur, nici de bucurie. O indiferenţă binevoitoare.

Spre surprinderea legionarilor, la scurtă vreme după ce se instalaseră în cazarmă, au fost adunaţi în careu, iar generalul Ulpon le-a ţinut un discurs ciudat:

- Am fost trimişi aici pentru că există pericolul unei rebeliuni. Un oarecare Colb colindă prin provincie, ţinând discursuri incitatoare. În acelaşi timp, generalul Sabrin nu are încredere în rapoartele agenţilor locali. Majoritatea lor sunt obdini şi au tendinţa de a deforma adevărul. S-ar putea ca informaţiile lor să urmărească eliminarea unui adversar local al Templului. Politica imperiului este de a nu se amesteca în probleme strict regionale. De aceea ne trebuiesc informaţii clare, sigure, dezinteresate. Voi aţi fost în provincia asta, cunoaşteţi obiceiurile şi limba. Aveţi prieteni şi relaţii printre cetăţenii de rând. Sarcina voastră constă în a vă plimba prin oraş şi a observa dacă există ceva suspect. Ceva care să ameninţe imperiul. Ceva care jigneşte zeul-împărat. Restul - conflicte între secte locale, luptele pentru conducerea Templului - nu mă interesează! Astea-s problemele lor, n-au decât să şi le rezolve singuri, fără amestecul trupelor imperiale! Nu consideraţi că faceţi o muncă înjositoare. Nu vă cere nimeni să spionaţi. Doar să vă daţi seama dacă

nu cumva se urmărește implicarea autorităților centrale într-o intrigă măruntă. Un asemenea gest inconștient ar avea ca urmare declanșarea unui conflict de proporții, în care va fi angajată toată provincia. Aflați tot ce se poate despre acest Colb. Și, în primul rând, dacă reprezintă un pericol pentru noi. În paralel, ofițerii vor purta discuții cu persoane de vază și vor afla punctul de vedere al acestora.

Cu aceste cuvinte, generalul considerase că le explicase misiunea. Soldații beneficiau de permisii cvasipermanente. Colindau orașul, băteau cârciumile și umblau după femei, iar seara raportau liniștiți comandanților că nu remarcaseră nimic suspect...

Enor își luase sarcina în serios. Nu pentru că l-ar fi bănuit pe Colb de intenții dușmănoase. Dimpotrivă. Voia să afle motivul pentru care acesta fusese denunțat ca inamic al stăpânirii. Din câte știa despre învățăturile lui, Colb era omul păcii. Cine ar fi putut să-i dorească răul?

Deci colindase orașul în căutarea predicatorului blond și al grupului lui redus de adepți. Îl descoperise într-un parc, stând pe o bancă, înconjurat de oameni care-i puneau întrebări. S-a apropiat și și-a făcut loc printre ascultători. Era în uniformă, nu se putea să nu fie remarcat. Cei din jurul învățătorului l-au privit bănuitori, iar unul i-a șoptit ceva lui Colb. Acesta l-a privit pe Enor, a zâmbit și a spus, binevoitor:

- Suntem cunoștințe vechi... ne-am întâlnit de multe ori, în diferite locuri... și ne vom reîntâlni. Nu vă fie frică de el, e un prieten!

Apoi s-a întors spre un bărbat în vârstă, cu figură ascetică și ochi arzători, de fanatic. I-a făcut semn să vorbească. Acela a izbucnit, vorbind iute. Enor abia îl putea urmări.

- Învățătorule, există sau nu suflet nemuritor? Oare omul dispare pentru totdeauna la moarte?

- Nimic nu dispare, a explicat răbdător Colb. Se transformă. Trupul de azi ajunge, peste veacuri, o strachină sau o vază minunată... hrănește iarba pe care o pasc animalele... sau un trandafir plăcut mirositor... Toate au un timp al lor... Sămânța răsare primăvara, înflorește, apoi rodește vara... toamna, fructul se coace... noua sămânță zace în pământ până vine sorocul să răsară... și tot așa... Dispare planta? Nu. Dar nici nu-i aceeași... Esența ei

rămâne, se transmite, se multiplică... Iar dacă trupul se transformă, de ce-ar rămâne sufletul neschimbat? Oare după o viață plină de suferință, răsplata ar consta în amintirea veșnică a chinurilor? Sufletul nu-i ceea ce credeți voi, o copie a omului, o imagine a gândurilor și amintirilor lui. E o sămânță divină de a raționa... și atât... deci nu-i muritor, pentru că această capacitate de a raționa e proprie omului, îl deosebește de alte viețuitoare de pe pământ, îl face fiul Domnului...

- Dar există viață după moarte?

- Nu așa cum credeți voi... sau alții... sufletul nu renaște în alt trup, nici nu viețuiește veșnic, chinuindu-se cu amintirea meschinăriilor pământești... devine altceva... se transformă... viața după moarte este o altfel de viață... nici nu-i viață, după felul de a gândi al oamenilor... e o împlinire nevisată, de neînțeles vouă. Lăsați aceste lucruri în seama Domnului, care a orânduit lumea așa cum trebuie...

- Dar răsplata?

- Chiar întrebarea ta dovedește că n-ai înțeles nimic din lucrarea Domnului. Nu prin teamă sau răsplată trebuie făcut omul să respecte învățătura lui Dumnezeu, ci prin înțelegere. Iată, dacă eu vă spun că nu există răsplată după moarte, ce veți face? Vă veți deda la tâlhării, la crime? Vă veți nimici unul pe altul, uitând că sunteți frați întru Domnul? Răsplata e în cuget. În mulțumirea sufletească. În simțământul că ești alături de Creator... Gândiți-vă la spusele mele!

Și Colb s-a ridicat și a plecat, urmat de ucenicii săi.

Dar cel ce însemnase tot timpul ceva pe tăblițele cerate s-a desprins de grup, s-a apropiat de Enor și l-a salutat cu o plecăciune ușoară.

- Te-am văzut și la Apoldo... Eu sunt Timatheus. Am lucrat la vama din Halmez. Până l-am cunoscut pe Colb. Atunci mi-am părăsit slujba și l-am urmat...

- Ce însemni pe tăblițele acelea?

- Vorbele învățătorului. Vreau să le fac cunoscute tuturor. Le transcriu pe pergamente și le trimit prin orașe... Domnul a spus că v-ați

întâlnit de mai multe ori...

- Prima oară acum aproape zece ani... Ascultă-mă, Timatheus! În aceşti zece ani, Colb şi-a răspândit învăţătura fără să aibă nimeni nimic împotriva lui. Acum, deodată, toţi sunt cu ochii pe el. Ce s-a întâmplat?

Fostul vameş a oftat.

- O întâmplare nefericită... sau al cărei înţeles n-a fost priceput cum se cuvine... Acum o lună eram în Salameea, iar Colb ne-a spus: "E timpul să mergem în Herihoon. Să le arătăm calea. Să spunem din nou cuvântul Domnului în oraşul Templului. Iar multe suflete se vor deschide înţelepciunii Celui Atotputernic". "Să mergem, învăţătorule", am răspuns cu toţii, iar în zori am pornit la drum. Vremea era călduroasă şi, curând, soarele a devenit de nesuportat. Curând, am trecut pe lângă o grădină, iar Colb fiind acoperit de sudoare, ni s-a făcut frică să nu-i facă rău razele puternice... am cerut unei fete o ramură de palmier şi i-a, împletit o cunună... să-i apere fruntea şi creştetul... Am mers mai departe... iar zăduful devenea tot mai puternic... învăţătorul abia se mai mişca... Dar, fiind aproape de Herihoon, nu exista nici un loc de popas... Şi atunci ne-a ajuns din urmă un negustor care aducea la târg o cireadă de vite. L-a văzut pe Colb obosit şi transpirat... i s-a făcut milă de el şi s-a oferit să ne împrumute un catâr până în oraş. A desprins din cireadă o catârcă albă. N-avea şa, de aceea am aşezat pe spinarea animalului mantia mea - o ţineam pe braţ, din cauza căldurii - şi l-am ajutat pe învăţător să urce... şi am ajuns liniştiţi în Herihoon... Dar când am intrat pe străzile capitalei - pline de lume, că era zi de târg - am auzit un strigăt: "S-a împlinit profeţia lui Efer!". Un bătrân - cine altul să fi ţinut minte textele sfinte din vechime? S-a produs zarvă. Moşneagul explica de zor celor din jur... Au început aclamaţii, urale... Oamenii băteau din palme şi chiuiau, se bucurau ca nişte copii. Credeau! Şi, sincer vorbind, şi eu credeam. Dar Colb a zâmbit trist şi a spus încet: "N-aţi înţeles nimic... Împărăţia mea nu-i în lumea asta... nu-i numai în lumea asta...". A coborât de pe catârcă şi a dispărut pe o străduţă lăturalnică. Ne-am luat după el şi am scăpat de mulţimea zgomotoasă. Însă unii îl recunoscuseră, iar a doua zi tot

orașul știa că venise Cel Așteptat, că acesta era Colb...

- N-am înțeles, și-a exprimat nedumerirea Enor. De unde entuziasmul acela?

- O legendă veche... o prezicere din antichitate, a unui profet aproape uitat... Iată. Pe vremea stăpânirii mamadelor, când obdinii au îndurat cea mai cruntă asuprire dintre toate cele care s-au abătut asupra lor, apăruse în pustie un bătrân, care spunea că va veni timpul când Calmeea va fi deasupra tuturor, va fi stăpâna lumii... iar momentul acela va fi vestit de intrarea în Herihoon a celui ce va deveni împăratul lumii... Anii au trecut, iar salvatorul tot n-a venit... De aceea i s-a spus Cel Așteptat.

- Bine, și ce legătură are legenda cu Colb?

- Cel Așteptat urma a fi recunoscut după faptul că va intra în capitală călare pe o cătârcă albă, pe care va fi întinsă o mantie albastră. Iar pe cap va purta o cunună împletită din frunze de palmier...

Enor a rămas cu gura căscată. Cam prea multe potriviri, ca să fie o simplă coincidență! Apoi, după ce s-a gândit un timp, și-a exprimat o altă nedumerire:

- Păi, după primirea aceea entuziastă, ar fi fost de așteptat ca învățătorul vostru să fi devenit stăpânul Templului, respectat și onorat. Iar el umblă prin parcuri și grădini, discutând cu oricine... Așa de schimbători să fie obdinii? Cum de le-a trecut atât de iute bucuria sosirii Celui Așteptat?

Timatheus a oftat:

- Chiar în ziua aceea, Colb a mers în Templu. Acolo îl așteptau preoții, puși pe harță. Voiau să-l acuze că a înscenat totul, că și-a făcut intrarea în Herihoon în condițiile prevăzute de proorocire ca să pună mâna pe putere. Dar învățătorul i-a dezarmat imediat, explicându-le că oamenii făcuseră o greșeală: profeția folosea, pentru a descrie culoarea pelerinei de pe spinarea catârului, un termen al cărui înțeles exact, cunoscut doar de învățați, însemna o anumită nuanță de albastru, mai deschisă... Cu timpul, cuvântul ajunsese să fie folosit pentru albastru în general. Iar Colb le-a arătat mantia mea, de-un azuriu închis. Preoții au

fost încântați că nu avea pretenții la conducerea Templului, deci au răspândit zvonul că oamenii se înșelaseră. Și povestea s-a încheiat așa...

Timatheus avea o expresie ciudată... a celui ce știe ceva ce nu știu alții... ceva ce alții nu vor să știe...

Lnor nu s-a putut împiedica să spună:

- Îmi ascunzi ceva!

- Știi, acolo, în Templu, când învățătorul le-a arătat mantia mea, ca dovadă că oamenii se înșelaseră... a ținut-o întoarsă pe dos, cu căptușeala în afară. Arăta, într-adevăr, albastru închis. Numai că era o haină veche, purtată mult... iar fața i se decolorase...

Timatheus a tăcut un timp, apoi l-a privit în ochi:

- Cel Așteptat a venit cu adevărat. Numai că nu dorește împărăția... sau, cel puțin, nu pe aceea la care se gândesc oamenii de rând... Cel ce-a fost și va fi a venit să ne învețe... iar noi, proștii, nu suntem în stare să-l înțelegem... nici măcar cei care stăm mereu în preajma lui...

Lnor a simțit nevoia, după ce și-a revenit din surpriza mărturisirii neașteptate a vameșului, să răspundă sincerității cu sinceritate. Așa că i-a povestit despre instrucțiunile primite. Și-a exprimat mirarea că, deși Colb îndepărtase orice suspiciuni că s-ar da drept salvatorul așteptat de obdini, știrea ajunsese în Civis. Și că fusese considerată suficient de gravă pentru a fi trimisă încă o legiune...

Timatheus s-a gândit îndelung. Apoi și-a spus, ezitând, părerea de al cărui adevăr nu părea prea convins:

- Presupun că informația a fost transmisă de Templu... probabil că preoții și-au simțit poziția amenințată... și-au dat seama că oamenii sunt dispuși să vadă în Colb salvatorul, reformatorul... că au mai multă încredere în el decât în ei... Poate s-au temut că, dacă ajunge în capitală știrea că în Calmeea a apărut un profet ce se pretinde împărat al lumii, lucrul ăsta l-ar ... pe Midby... au vrut să o ia înaintea lui, să anunțe ei, să se disculpe... deși asta era o poveste pe care puteau s-o rezolve ușor, folosind gărzile Templului. Învățătorul nu are prea mulți adepți, iar noi suntem oameni pașnici... chiar dacă unii poartă sabie. Nu văd de ce ar fi fost nevoie de latgani. Probabil că în joc sunt interese mai mari decât pot să-mi dau seama... trebuie să mă

sfătuiesc cu Huda... el cunoaşte mai bine felul de a gândi al superiorilor lui...

L-a privit din nou în ochi pe Enor şi a încheiat:

- Îţi mulţumesc pentru încredere. Îţi spun cu sinceritate că nu ştiu dacă voi fi în stare să te ajut. Iar ce ţi-am povestit - cu excepţia părţii privind întoarcerea mantiei pe dos - raportează şefilor tăi... poate că versiunea ce le-a fost prezentată de oamenii Templului nu corespunde realităţii...

Şi a plecat pe urmele camarazilor săi.

Iar Enor şi-a dat seama că-şi făcuse un prieten...

m.

Străpânul și-a trimis ciobanii cu turmele la păscut. Fiecare s-a dus spre câmpurile pe care le știa, iar unul dintre ei s-a culcat la umbră și s-a odihnit, în timp ce al doilea veghea oile fără încetare. Și când s-a făcut seară, primul cioban a descoperit că-i lipsea o mioară și a căutat-o îndelung. A găsit-o într-o râpă și a coborât după ea, reușind cu greu s-o scoată. Și s-a înfățișat, plin de julituri și zgârieturi, stăpânului, arătând cât de mult se străduise pentru averea acestuia. Iar cel de-al doilea cioban a dus oile la stână, fără a se lăuda cu truda lui.

Și vă întreb: care este păstorul cel bun? Cel care se vâră noaptea în râpe ca să-și salveze oițele sau cel care are grijă să nu cadă nici una în gropi?

Învățăturile lui Colb 14, 2

14.

Îndată ce s-a întors la cazarmă, Enor a cerut audienţă la generalul Ulpon. A fost primit imediat. Generalul era nerăbdător să afle dacă motivele trimiterii legiunii în Calmeea erau serioase sau dovedeau deruta conducerii imperiului.

Enor i-a povestit amănunţit ce aflase de la Timatheus, insistând asupra lipsei oricărei dorinţe a lui Colb de a prelua puterea în provincie sau în alte parte.

- Dorește stăpânirea spiritelor, nu a trupurilor, a comentat sec Ulpon. O stăpânire mai deplină decât a oricărui împărat... Omul ăsta e extrem de interesant. Chiar dacă intenţiile lui sunt bune, pot fi folosite de indivizi ambiţioşi din anturajul lui... Îl vom urmări în continuare, iar la cel mai mic semn de răzvrătire sau de negare a divinităţii împăratului, îl arestăm!

Enor a salutat şi a vrut să plece, nemulţumit că nu reuşise să înlăture suspiciunile generalului. Dar, spre surprinderea lui, Ulpon avea chef de vorbă.

- Stai jos! Treburile astea sunt încurcate... nu reuşesc să-mi dau seama ce se ascunde în spatele lor... intriganţii ăştia obdini nu ne spun totul, dar zeul ştie ceva... Ordinele au fost clare şi am văzut cu ochii mei mânia de pe chipul Divinului când a auzit numele lui Colb.

Enor a înghiţit în sec. Deci nu era o operaţie de rutină, în urma unor denunţuri... Însuşi zeul se amestecase...

- Mă aflm la palat... fusesem invitat la aniversarea victoriei de la Termosty. Festivităţile fuseseră măreţe: parada gărzii, jocuri de circ,

daruri pentru plebe... iar seara, dineul de gală. Zeul nu apăruse. Se iveşte tot mai rar în public. Sabrin condusese totul. A îmbătrânit şi el... arăta trist şi îngrijorat... mi-a mărturisit că nu-l mai înţelege întotdeauna pe zeu. Madby a devenit suspicios, nu mai are încredere în nimeni... l-a ameninţat şi pe Sabrin, îl bănuieşte că vrea puterea... Bietul Sabrin! Cel dintâi supus al zeului şi cel mai credincios! S-a oferit să se retragă... dar cine să-l înlocuiască? Semizeii au murit toţi... senatorii care au rămas în viaţă sunt nişte incapabili... Ai auzit că Heliogabal e grav bolnav? N-o mai duce mult... ce să-i faci, vârsta... şi viaţa grea de tabără... ar fi trebuit de mult să lase armele şi să se odihnească pe vreo moşie... dar asta-i soarta noastră, a oştenilor... Deci eram la dineu, împreună cu diferiţi guvernatori, generali, senatori... Masa a fost îmbelşugată, ca de obicei... dar atmosfera, ce să-ţi povestesc! Toţi tăceau şi înfulecau fără să scoată o vorbă, privind pe furiş în jur. Le era frică, se vedea limpede. Şi beau... N-am văzut niciodată o beţie atât de tristă, de apăsătoare... De obicei, băutura dezleagă limbile, înveseleşte oamenii... Ei bine, ăia cu cât beau mai mult, cu atât se închideau în ei... beau să uite şi să cadă jos înainte să apuce să scoată vreo vorbă... Nici eu nu eram mai breaz... mărturisesc că mă îngrozise tăcerea şi frica ascunsă a celorlalţi. Fiind umblat mai mult prin garnizoane, nu prea cunşteam treburile din Civis... iar teroarea aia care se ghicea din priviri, din gesturi, mi se transmisese şi mie... Dacă aceia care ştiau ce se petrece erau speriaţi, cu atât mai mult se cuvenea să fiu şi eu, care puteam greşi oricând, din neştiinţă...

Ulpon a tăcut, încruntat. Amintirea îi făcea rău... S-a scuturat, s-a adunat şi a continuat:

- Totul se petrecea conform ceremonialului, se rosteau toasturile de rigoare, se spuneau lucrurile cuvenite despre calitatea bucatelor şi despre organizarea petrecerii... totul cu voce puternică, să audă toţi... apoi iar tăcerea aia apăsătoare... Sincer vorbind, abia aşteptam să se termine şi să plec. Apoi a apărut zeul... măreţ ca de obicei... dar mohorât, fără chef... plictisit... Ne-am prosternat cu toţii şi am strigat saluturile şi urările. Indiferent de teama aceea care plutea înatmosferă, sunt ostaş şi-mi respect împăratul. Mai ales că-i unul care ne-a adus atâtea victorii. L-am privit cu admiraţie, iar el mi-a zâmbit. S-a uitat la Sabrin şi a spus, suficient de tare ca să-l auzim:

"Soldaţii îmi sunt cu adevărat credincioşi. Iar eu am încredere în ei. M-am săturat de politicieni intriganţi şi de preoţi care îndrăznesc să-mi interpreteze spusele". Apoi s-a aşezat la masă. Mă aşteptam să înfulece cu poftă, cu lăcomie chiar, ca de obicei... adică aşa cum îl văzusem ultima oară... Dar zeul privea alimentele atent, iar Sabrin gusta din fiecare fel, după ce alţi trei încercaseră deja bucatele... i le înmâna, iar zeul plimba deasupra farfuriei un fel de talisman care scotea un evantai de lumini colorate... abia după aceea mânca sau bea, fără nici un chef. N-am înţeles de ce se purta aşa. Doar îl văzusem hăpăind cantităţile uriaşe de hrană otrăvită din castelul katerului... nimeni nu poate face rău zeului... probabil că voia să descopere dacă există cineva care-i voia răul... Atmosfera devenise şi mai încordată, toţi se temeau de o izbucnire de furie a zeului... dar Madby părea plictisit, indiferent... După aceea a început să cheme la el guvernatorii şi pretorii din fiecare provincie. Asculta rapoartele şi punea, din când în când, întrebări. Se uita la Sabrin, care confirma sau aducea completări. Treaba se desfăşura monoton. Se părea că în imperiu nu existau probleme. Apoi a venit rândul preoţilor, reprezentanţii fiecărei religii, a fiecărei forme de întrupare a divinităţii. Nimic deosebit până când a vorbit Anar, marele preot din Herihoon. Fusese invitat şi el. Bătrân, cărunt, gârbovit... şi totuşi măreţ în odăjdiile lui aurite, sclipind de bijuterii. Obdinul a mormăit ceva - n-am înţeles ce - iar zeul s-a ridicat în picioare. Avea o privire furioasă şi, în acelaşi timp, îngrozită. A zdobit cupa grea, din aur masiv, între degete, şi a urlat: "Colb! A apărut iar! Credeam că am scăpat de el! Dar va veni şi vremea mea! Chiar el a spus-o! Arestaţi-l! Decapitaţi-l! Ardeţi-l pe rug! Să moară de mii de morţi, care de care mai chinuitoare!"

Am auzit şuşotitul speriat al lui Sabrin, vocea răguşită a bătrânului prelat... încercau să-l liniştească, am înţeles doar fragmente de propoziţii: "Stăpâne, sunt doar zvonuri... nu există nici o dovadă... dacă asta ţi-e vrerea, ne supunem... trimitem imediat ordin să fie ucis..."

Dar Madby s-a potolit brusc. A devenit de-un calm ameninţător şi a rostit rece, atât de rece încât m-am cutremurat: "Nimeni nu trebuie

să creadă că zeul e nedrept, că acționează la mânie! Supravegheați ceata aia de eretici. Să li se afle învățăturile, spusele, totul! Să nu-i pierdeți din ochi! Iar la cel mai mic semn de blasfemie, arestați-l pe acest Colb și aplicați legea! Totul să se facă după lege! Zeul nu-i răzbunător. Doar drept!"

A rămas un pic pe gânduri, apoi a izbucnit în râs: "Voi, obdinii, nu mă respectați cu adevărat! Îl știu pe Colb. A îndrăznit să mă înfrunte o dată, cândva! Dar fățiș, fără să se ascundă. Am convingerea că, dacă ar dori să se ridice împotriva mea, ar face-o fără teamă, în văzul tuturor. Ceea ce nu pot să spun despre voi, intriganților! Dacă voi descoperi că-i vinovat, Colb va plăti! Dar dacă încercați să vă ascundeți păcatele dând vina pe influența lui... mi-a milă de pe acum de soarta voastră!"

S-a ridicat și a plecat, făcându-i semn lui Sabrin să-l urmeze. Marele preot abia a reușit să ajungă la locul lui și să se prăbușească pe scaun. Tremura tot. În ochi i se citea o spaimă infinită, dar și o hotărâre încăpățânată. Omul ăsta e un fanatic. Dacă există vreun pericol în Calmcea, din partea lui vine...

Restul ospățului s-a desfășurat, ca și până la sosirea zeului, în tăcere. Abia așteptam să plec... dar nu se putea până când petrecerea nu se încheia conform protocolului...

În cele din urmă, Sabrin a reapărut, a rostit frazele de sfârșit ale festivității. Ne-am ridicat ușurați, gata să fugim cât mai departe.

Dar generalul mi-a făcut semn să aștept. Am înghețat. Până au plecat toți oaspeții, iar Sabrin mi-a spus ce dorea de la mine, am trăit cea mai teribilă groază pe care o poate trăi un om... eu, care pe câmpul de luptă n-am știu ce-i frica! Ordinile primite nu se potriveau de loc cu onoarea mea de militar. Simțeam nevoia să refuz, să protestez, dar n-am îndrăznit. Am fost laș și am acceptat să fac pe spionul, să-mi pun oamenii mei curajoși, călăiți în bătălii, să tragă cu urechea pe la uși...

Ultimele fraze le rostise aproape în șoaptă.

A ridicat privirea și l-a văzut pe Enor, care-l ascultase înmărmurit.

- Erai aici? s-a mirat generalul, parcă picat din lună.

- Da, mărite, a răspuns soldatul.

Şi, cuprins de un imbold subit, şi-a exprimat convingerea sinceră, care n-avea nimic de circumstanţă:

- Noi vă înţelegem. Nimeni n-ar fi putut face altceva. Trebuie să ne supunem ordinelor, oricât ne-ar costa. Onoarea înainte de orice!

- Dar dacă onoarea te duce la dezonoare? a întrebat generalul.

Şi, fără să-i dea timp să răspundă, i-a făcut semn să plece.

n.

Unii gândesc că, dacă-ți chinuiești trupul, te faci plăcut lui Dumnezeu. Se înșeală, pentru că Domnul ne-a dăruit trupurile pentru a ne bucura de ele, pentru a ne ține în viață.

Însă omul nu-i doar carne, ci și spirit.

Iar adevărata înțelepciune înseamnă a găsi echilibrul dintre cele trupești și cele sufletești.

Să dai trupului ce i se cuvine trupului și spiritului cele necesare sufletului. Căci dezechilibrarea balanței înseamnă căderea în robia poftelor sau în cea a trufiei.

Omul nu-i mai mult decât este. Dar nici mai puțin.

Trebuie să se descopere, pentru a cunoaște pacea și înțelepciunea.

Căci echilibrul este plăcut lui Dumnezeu.

Învățăturile lui Colb 17, 2

c.

Mânia mea e cumplită
Şi răspândesc în jur spaima.
Feriţi-vă să atrageţi asupra voastră
Furia mea nemărginită.
Pentru că eu sunt atotputernic
Atotstăpânitor şi atoateştiutor.
Nimeni nu mi se poate împotrivi.
Bucuraţi-vă de chinurile pe care vi le dăruiesc,
Pentru că astfel îmi îndepliniţi vrerea,
Îmi satisfaceţi plăcerea.
Nu pentru asta v-am creat?
Să nu îndrăzniţi să cârtiţi
Să nu îndrăzniţi să judecaţi
Cele ce-s deasupra voastră.
Ce înseamnă durerea
Muştei căreia îi rupi aripile?
Ce înseamnă moartea unui om?
Nimicnicie.
Doar eu sunt veşnic
Doar eu am dreptul la bucurie.
Slăviţi-mă, adoraţi-mă
Şi, poate, îmi va fi milă de voi

Imnurile lui Madby 13, 13

15.

Galera se legăna molcom pe valurile leneşe. Se auzea răpăitul ritmic al tobei şi plescăitul vâslelor ce pătrundeau în apă.

Enor stătea pe punte, rezemat de balustradă. Privea apa verde, limpede, în care se zăreau cârduri de peşti argintii, ce se mişcau rute... şi-l asculta pe Timatheus, care povestea cu o voce monotonă, lipsită de intonaţie... voce de om obosit, lipsit de speranţă...

Arestatul se afla în cală, izolat. Nu avea voie să vorbească nimănui. Pus în lanţuri, păzit fără încetare, până când nava va ajunge în Civis, unde va fi preluat de garda pretoriană şi supus judecăţii.

Totul părea atât de ireal... lucrurile se declanşaseră pe neaşteptate... iar vocea ternă, de automat, a vameşului, depăna istorisirea:

- După aceea ne-am retras într-o căsuţă pe care o închiriasem... avea o grădină mare, cu măslini bătrâni... Ne-am apucat să pregătim cina, iar Colb s-a retras într-un colţ al livezii. M-am dus să-l chem, când masa a fost gata. Stătea pe o piatră, cu faţa ascunsă în mâini. I-am spus: "Învăţătorule, ceilalţi te aşteaptă...". A ridicat capul şi i-am văzut faţa plină de lacrimi. Mi-a zâmbit, de parcă-şi cerea iertare că-l găsisem dând dovadă de slăbiciune. A şoptit: "Ştii, Timatheus, se apropie clipa... niciodată n-am putut să mă obişnuiesc cu gândul morţii... cunosc că-i temporară şi totuşi mă înspăimântă... bieţii oameni, pentru care e veşnică!... îngrozitoare-i imaginea nefiinţei... de fiecare dată e la fel... am devenit prea uman, am căpătat temerile omeneşti... ar fi trebuit să mă obişnuiesc, doar am trecut de atâtea ori prin asta... şi nu mă pot

împiedica să-mi fie frică... de fiecare dată apare întrebarea: şi dacă, după cele trei zile... dacă, de data asta, va fi definitiv? Pentru eternitate? Nu, nu mă pot obişnui cu gândul ăsta... iar spaima capătă de fiecare dată altă înfăţişare... mă gândesc că voi reuşi, poate, şi de data asta să-mi împlinesc misiunea... dar rândul viitor? Dacă o dată şi o dată, Tatăl mă va părăsi? Pe de altă parte, am obosit... oriunde mă duc, mă aşteaptă aceeaşi soartă: chinuri de neimaginat, ce se termină în nefiinţă... şi o iau iarăşi de la început... voi, oamenii, nu ştiţi ce înseamnă chinul veşniciei... iar vorbele mele sunt inutile... minţile făpturilor lui Dumnezeu - de pretutindeni - n-au ajuns încă la înţelegere..." M-a privit şi a văzut, după uluirea ce mă cuprinsese, că nu-l înţelesesem. Nici acum nu ştiu ce-a vrut să spună. S-a ridicat şi a zis: "Să mergem, să nu-i lăsăm să ne aştepte. Nu trebuie să-mi cunoască şi ei slăbiciunea... să nu-i cuprindă îndoiala... pentru că vor trece prin momente grele şi au nevoie să fie tari..."

Ne-am aşezat la masă. A binecuvântat bucatele, mulţumind Domnului pentru darurile sale. A mâncat puţin, preferând să ne privească, pe rând... Apoi, după ce s-au îndestulat cu toţii, a grăit cu glas blând, plin de milă: "Iată, clipa încercării a sosit. Vă voi părăsi curând. Şi, dacă un moment am fost speriat de propria-mi soată, acum sunt îngrijorat pentru voi. Căci vă aşteaptă vremuri de prigoană şi de îndoială. Iar eu nu voi fi cu voi, să vă ajut..."

Helban l-a privit cu o uimire înspăimântată: "Cum să ne părăseşti. Doamne? Ce se va alege de noi? Cine-ţi va răspândi învăţătura care abia acum începe să încolţească în sufletele semenilor noştri şi n-a apucat să dea roade?"

Iar Colb a spus; "Misiunea mea pe pământ s-a încheiat. Iar învăţătura mea rămâne moştenirea voastră, s-o răspândiţi şi s-o faceţi folositoare. Ce crudă-i soarta... Cel ce mă iubeşte şi-şi va da viaţa pentru mine va fi considerat trădător, iar numele lui va fi urât peste veacuri... iar acela ce-mi va înţelege cel mai bine vorbele şi le va face cunoscute lumii întregi nu m-a auzit niciodată şi face parte dintre cei care mă duşmănesc... Uneori, ura este o formă a dragostei... în sufletul tău iubeşte ce n-ai vrea să iubeşti, pentru că ţi se pare nedemn de iubire... dar spiritul

ştie mai multe decât mintea... şi, în această luptă, mintea iese, pe moment, învingătoare...".

Johanen, fratele cel mai tânăr, a început să plângă : "Doamne, nu ne părăsi! Suntem prea slabi şi nu vom şti să luptăm împotriva Celui Rău!"

Iar învăţătorul a lăsat mâhnirea de-o parte şi a spus: "Nu stă în puterea mea de a decide dacă pot să rămân cu voi sau nu. Lucrurile sunt deja stabilite. Cât despre lupta împotriva Celui Rău... Nu există Cel Rău. Dacă nu-i decât un singur Dumnezeu, atunci cum să existe un duh al răului, un dumnezeu al negaţiei? Domnul e unul singur, nu-i loc şi pentru alte duhuri. Acestea sunt închipuiri ale minţii omeneşti care încearcă să explice fapte pe care nu le înţelege... sau care nu-i convin. Fiindcă singurul rău care este în lume se află în minţile noastre. Invidia, egoismul, lăcomia, cruzimea... toate acestea sunt chipurile răului care se nasc în cuget şi se întrupează în faptă. Nu un duh din afară vine să ne îndemne spre lucruri nepotrivite, ci lipsa de stăpânire de sine a oamenilor. Dacă omul s-ar cunoaşte pe deplin, dacă s-ar strădui să înăbuşe în el pornirea de a exagera cerinţele trupului şi să dezvolte iubirea faţă de sine şi faţă de semeni, atunci în lume n-ar exista rău şi nimeni n-ar crede în existenţa unei făpturi a întunericului..."

Iar Huda a întrebat: "Învăţătorule, oare te-am auzit bine? Ai spus că iubirea de sine e o virtute? Oare egoismul nu-i iubire de sine?"

Şi Colb a zâmbit, apoi a răspuns: "Iubire de sine înseamnă a şti să preţuieşti darurile dumnezeeşti... să le foloseşti în scopul pentru care au fost făcute... să nu le iroseşti zadarnic, nici să le exagerezi. Iubirea de sine înseamnă să ai grijă să nu-ţi faci singur rău. Iar prin aceasta, preţuindu-te pe tine, înveţi să-i preţuieşti şi pe alţii. Egoismul constă în a pune plăcerea mai presus de locul ce i se cuvine, să pierzi controlul asupra ta şi, devenind indiferent faţă de adevăratele-ţi nevoi, să-ţi fie indiferente şi nevoile altora. Vei pretinde pentru tine mai mult decât îţi trebuie şi, sub aparenţa iubirii de sine, îţi vei face un mare rău, pentru că-ţi vei pierde identitatea şi legătura cu semenii."

Helban a zis: "Iată, după ce am umblat alături de tine atâta amar de vreme, mai avem încă multe de aflat. Ce ne vom face singuri, lipsiţi de sprijinul tău, noi - care suntem atât de slabi?"

Şi Colb i-a răspuns: "Voi nu sunteţi slabi. Sunteţi mai puternici ca mine. Pentru că eu am cunoscut aceste adevăruri, iar voi le-aţi descoperit. Eu am pogorât pe pământ înzestrat cu ştiinţă, iar voi v-aţi ridicat spre ea, fără să vă silească nimeni, doar din dorinţa voastră de a fi mai buni. Dar să lăsăm discuţiile şi să petrecem împreună ultimele ceasuri hărăzite de soartă, veselindu-ne şi bucurându-ne de faptul că ne-am cunoscut, că Domnul a vrut să-i facem lucrarea împreună."

Şi l-a rugat pe Johanen, care avea voce frumoasă, să cânte melodii simple, ţărăneşti, iar pe Huda să toarne vin în pahare.

Dar nouă nu ne ardea de veselie, pentru că vorbele lui fuseseră triste şi îngrijorătoare, deşi nu pricepuserăm mare lucru din ce spusese.

L-am luat pe Huda de-o parte şi i-am povestit despre pâra la împărat. S-a albit la faţă şi a şoptit: "Lucrurile se precipită... Conducătorii Templului se simt în pericol şi încearcă să se salveze, sacrificându-i pe alţii... pentru că latganii n-au avut niciodată încredere deplină în obdini şi i-au supravegheat cu atenţie. Izolarea şi încăpăţânarea poporului nostru de a nu se lăsa asimilat nu plac celor puternici. Ştiu că marele preot e îngrijorat din cauza legii de lesdivinitas. În Calmeea nu s-a aplicat aproape de loc... iar stăpânirea a devenit bănuitoare, fiindcă-i puţin posibil ca în provincia aceasta, cu o credinţă atât de diferită de a altora, lumea să accepte fără crâcnire divinitatea lui Madby... Şi, pentru a salva tradiţiile care ne-au păstrat poporul, trebuie o jertfă... pentru ca latganii să se liniştească, să se convingă de fidelitatea supuşilor lor din această parte a lumii... Probabil că vor fi sacrificaţi şi fraţii din deşert. Erezia lor supără de multă vreme conducătorii, dar n-au avut prilejul s-o stârpească... Şi ce ocazie mai bună ar avea decât aceasta, când treaba cea murdară va fi făcută de stăpânirea străină, iar preoţii vor putea spune: *Iată, noi suntem cu mâinile curate! Alţii au săvârşit crima!* Nu cred că avem scăpare... trebuie să fugim, să ne ascundem în munţi şi să trăim retraşi din lume până trece urgia, până se potoleşte setea de sânge a împăratului..."

Şi am hotărât să aşteptăm până se termină cina, iar apoi să ne

sfătuim şi cu Helban. Fiindcă singura soluţie ni se părea părăsirea Herihoonului.

Dar n-am mai apucat.

S-a auzit, deodată, zarvă mare, iar în grădină au năvălit oşteni din garda Templului. În urma lor venea Anar, în veşminte de brocart aurit.

Ne-au smuls de la masă şi ne-au îngrămădit într-un loc.

Iar Anar a spus cu dispreţ: "A venit vremea răsplăţii, Colb! Ne-ai vorbit de rău pretutindeni, ai încercat să zdruncini încrederea poporului în noi! În noi, cei care l-am ajutat să rămână neamul ales, cel căruia Zeul Nenumit i-a făgăduit stăpânirea lumii! Acum vei cunoaşte ce înseamnă să te ridici împotriva conducătorilor, ca un tâlhar!"

Colb a răspuns liniştit: "Ştiam că va veni această clipă. Dar de plătit trebuie să plătesc doar eu. Lasă-i pe ceilalţi să plece, să-şi vadă de treaba lor. Iar eu mă voi supune sorţii."

Însă Huda n-a răbdat şi s-a repezit la Anar, răcnind: "Ticălos bătrân! Eşti gata să sacrifici un nevinovat, pentru a-ţi păstra puterea şi privilegiile! Dar voi ajunge în faţa judecăţii şi voi povesti latganilor despre felul în care-i adorat Madby în templul pe care îl conduci! Şi să vedem pe cine vor considera vinovat: pe unul care îndeamnă la pace şi frăţie sau pe unul care-i minte pe stăpânitori?"

Căci Huda, fiind el însuşi preot, ştia modul în care fusese modificată slujba în aşa fel încât Madby să creadă că era adorat, fără a fi, de fapt...

Iar Anar şi-a pierdut cumpătul şi a strigat la căpitanul gărzii: "Ucide-l!"

Ostaşul şi-a vârât sabia în pântecul lui Huda, despicându-i-l. Iar prietenul nostru s-a prăvălit la pământ, horcăind, plin de sânge. Şi am stat, neputincioşi, sub ameninţarea suliţelor, până şi-a dat duhul...

Atunci unul dintre preoţi s-a apropiat de Anar şi i-a spus în şoaptă - eu, având auzul mai ascuţit decât al altora, l-am auzit - : "Ce-o să facem acum? Căci am ucis un om fără judecată, iar luarea vieţii cuiva e permisă doar autorităţilor imperiale..."

Anar a răspuns: "Vom zice că s-a opus arestării."

"Noi nu suntem îndreptățiți să arestăm vinovați. Doar să-i denunțăm pretorului... Poate era mai bine să-i trimitem pe latgani să-i ridice..." a șușotit celălalt

"Ca să afle ce am vrut să ascundem? Nu, trebuie să găsim altceva... Vom răspândi zvonul că Huda a fost ucis de tovarășii săi... pentru că era spion al Templului, trimis să afle ce complotează Colb... iar el ne-a anunțat că răzvrătiții vor să-l proclame pe învățătorul lor împărat și, neavând timp de pierdut, ne-am grăbit să intervenim cu gărzile noastre."

"Bună idee... dar ei vor nega acest lucru... și poate că latganii, cu respectul lor pentru procedură, vor scotoci adânc lucrurile, vor căuta martori și vor descoperi lucruri care nu ne convin..."

"Atunci vom proceda astfel: să-i facem scăpați și să-i izgonim din Herihoon... vom spune că n-am reușit să-i prindem. Iar pe Colb să-l predăm pretorului, cu recomandarea de a-l trimite în Civis, să-l judece însuși împăratul... Sau să-l dăm lui Ulpon, care a fost de față când Madby s-a înfuriat, auzind de Colb... Iar în capitală va fi greu să se găsească martori care să contrazică declarația noastră. Și, după cât de furios arăta împăratul, nu cred că va prelungi procesul..."

"Atunci, așa să fie", l-a aprobat preotul.

Și a chemat ofițerii. Le-a dat câteva ordine, iar soldații ne-au luat și ne-au dus în mijlocul pustiei, la o zi de mers de Herihoon. Acolo ne-au eliberat, amenințându-ne cu moartea, dacă vom îndrăzni a ne arăta în capitala provinciei.

Iar frații erau foarte speriați și zăpăciți, neștiind ce să facă. Pentru că ei credeau că învățătorul, fiind însuși Domnul, ar fi putut să-u spulbere în cele patru zări pe preoți și pe soldați... Și, în loc de asta, rămâsese îm mâinile lor, ca un miel dus la tăiere...

Au hotărât să se împrăștie prin diferite orașe, pe unde aveau rude și prieteni, și să stea ascunși un timp, până se vor potoli lucrurile.

Eu i-am lăsat în voia lor, văzându-i atât de îngroziți.

Și m-am gândit că, dacă voiau să-l trimită pe Colb în capitală,

trebuiau să-l ducă într-un port, unde să-l urce pe o galeră... Așa că am venit în Apoldo și am pândit... iar când am văzut ceata de soldați însoțind prinsul, m-am interesat cu ce navă vor călători și m-am înțeles cu căpitanul să mă ia și pe mine...

Fiindcă, în prostia mea, m-am gândit că pot să-l apăr pe Colb la proces. În vremea cât am fost vameș învățasem, cât de cât, legile. Iar în Civis învățătorul va fi singur, fără nimeni alături de el... Măcar să vadă că nu l-am uitat, dacă altceva n-o să pot să fac...

Și Timatheus a tăcut, privind și el valurile mărunte, lente...

Continuarea poveștii, de după arestare, o cunoștea Enor.

Se pomeniseră, în toiul nopții, cu mulțimea gărzilor înarmate ale Templului. Santinelele dăduseră alarma, neștiind dacă indivizii veneau cu gânduri bune sau dacă începuse răscoala obdinilor.

Dintre rânduri ieșise Anar, care ceruse să-l vadă imediat pe Ulpon.

Generalul venise, cu ochii cârpiți de somn. Îl salutase reținut pe marele preot și-l întrebase ce dorea în puterea nopții.

- Am adus un prins primejdios, de care se interesează însuși împăratul-zeu.

- Probabil Colb, rânjise Ulpon.

- Chiar el. Plănuia să vină, dis-de-dimineață, la Templu, să anunțe oamenii că el este Cel Așteptat, să se proclame rege al Calmeei și să declare război imperiului. Gloata abia așteaptă să fie ațâțată... Oricând se găsesc destui nebuni care să urmeze alt nebun. Aveam un informator în grupul lui, unul dintre ucenicii Templului. L-au ucis când ne-au văzut și au fugit... dar au reușit să-l capturăm pe Colb.

- Asta-i o problemă a pretorului, bombănise generalul. Dacă depășește puterea lui, atunci a guvernatorului. Eu sunt militar, îndeplinesc ordinele superiorilor mei. Nu mă amestec în treburile administrației.

Și, după ce salutase scurt, generalul se întorsese în cazarmă.

Anar rămăsese cu gura căscată. Nu se așteptase la un asemenea răspuns.

Își strânsese oamenii și dusese prizonierul la pretură.

Acolo îl denunțase pe Colb pentru complot împotriva statului și

de crimă de lesdivinitate.

Pretorul, abia numit în funcție, un om slab și necunoscător al problemelor din Calmeea, nu voise să se amestece. Declarase că problema îl depășește și-l trimesese la guvernator.

Spre dimineață, generalul fusese chemat la conducătorul provinciei. Nu se știe ce-au discutat, dar Ulpon se întorsese de acolo încruntat și supărat. Se părea că fuseseră convocați toți magistrații principali ai orașului. Problema era complicată. Auziseră toți de Colb și de predicile lui. Nimeni nu-l considera o amenințare pentru autorități. Dar la mijloc se afla acuzația gravă de lesdivinitas... cu care nu se glumea. Mai exista și un mort, ucis în condiții dubioase... Dar, mai presus de toate, se aflase de mânia lui Madby împotriva acelui predicator mărunt, dintr-o provincie lipsită de importanță.

Se spălaseră pe mâini cu toții și consideraseră că-i mai prudent să-l lase pe împărat să hotărască.

Exact așa cum dorise Anar...

Și, la sugestia acestuia, care pomenise de grupuri de adepți înarmați care ar putea încerca să-și elibereze învățătorul, guvernatorul decisese ca prinsul să fie trimis în capitală sub paza unei cohorte.

Iar la Apoldo gonise un mesager, să anunțe să fie pregătită o galeră...

Colb plecase spre port, în lanțuri, înconjurat de oșteni înarmați, care bombăneau supărați că se terminase cu viața ușoară...

n.

Și l-au întrebat pe Colb:

- Iată, femeia aceasta este adulteră. După lege, trebuie ucisă. Ce să facem cu ea?

Iar Colb a răspuns:

- Care dintre voi știe ce-i în sufletul ei și de ce a făcut ceea ce a făcut? Căci amarnice sunt chinurile oamenilor și, până nu treci prin ele, nu le poți înțelege suferința. Feriți-vă să-i condamnați pe alții, pentru că oricând viața vă poate aduce într-o situație pe care alții s-o creadă de condamnat.

Helban, Viața și spusele lui Colb 7, 13

16.

Anar avusese dreptate.

Civisul nu se sinchisea de prinsul obdin, escortat de soldați către palatul imperial. Văzuse căzând capetele unor oameni de seamă, măceluri cumplite și răfuieli nemiloase. Nu știa nimic despre predicatorul mărunt din deșerturile de la capătul imperiului. Soarta lui nu-l interesa. Încă un prizonier, încă o execuție... Lucruri atât de banale încât nu mai atrăgeau atenția.

Timatheus urmase grupul de legionari, sperând să intre o dată cu ei în palat.

Colb îl văzuse și-i zâmbise trist, mustrător.

Dar gărzile imperiale, în uniforma lor roșie, permiseseră accesul doar prinsului și escortei... iar vameșul rămăsese la capătul scărilor imense, sclipitor de albe, ce urcau către castel.

Enor nu apucase să vadă palatul terminat, așa că privise, în timp ce mergeau, în stânga și în dreapta. Trepte lustruite, mărginite de balustrade imense, adevărate ziduri... dincolo de care se vedeau grădini pline cu flori multicolore. Terase întinse, la capătul cărora se aflau posturi de pază, iar la mijloc havuzuri cu nuferi albi și galbeni printre stropii ce trasau arcuri grațioase... bănci din metal verde sau piatră galbenă, în contrast cu podeaua de-un alb imaculat... Apoi ușile din bronz, imense, grele, ca de cetate... deschise... În fața lor, trei șiruri de oșteni din gardă, cu lănci argintate și armuri aurite, cu penaje stacojii fâlfâind în adierea ce venea dinspre Imbru...

Un grup de soldați din gardă îi încadrase și-i condusese pe coridoarele uriașe, luminate feeric. Pereții sclipeau a onix și opal, a malahită și bazalt șlefuit, lucios. Ajunseseră într-o sală imensă, fără

ferestre. Din tavan se scurgeau raze albe, mai puternice decât ale soarelui.

Sala judecății imperiale.

Lângă peretele opus ușii, un tron masiv, din aur împodobit cu bijuterii aranjate în formă de pene de păun. În stânga lui, mese pentru grefieri. Pe laturi, bănci din abanos. În centru, boxa acuzatului. Fără scaun. Un acuzat n-avea voie să şadă în prezența împăratului.

În boxa aceea l-au condus pe Colb şi l-au lăsat sprijinit de zăbrele. Predicatorul era epuizat. Flămânzise tot timpul călătoriei, refuzase să mănânce, se cufundase în meditație. La ce s-o fi gândit atâtea zile? Arăta palid, slab, cu ochii mari, încercănați...

Soldații s-au aliniat de-a lungul zidului în care se afla ușa, de o parte şi de alta a intrării. Au așteptat, rezemați în lănci. Şi ei erau obosiți prăfuriți... nu se comparau cu militarii eleganți din gardă... oare aceştia mai reprezentau o forță de elită, cum fusese pe vremuri legiunea Victris? Sau deveniseră curteni rafinați? Totuşi, legiunea Divina se compunea din supraviețuitorii de la Termosty... nebunul de Servius o mai fi făcând parte din ea sau ajunsese în vreun fort de graniță?

Brusc, în spatele tronului s-a deschis o ușă pe care n-o remarcase nimeni. O bucată de perete a alunecat într-o parte, iar prin golul astfel creat a intrat Madby.

Purta veşmântul lui obişnuit, din material metalizat, albastru. Cel în care îl văzuse în timpul bătăliei cu polnii. Pe umeri, aruncată neglijent, o mantie lungă, până la pământ, din brocart siniliu, brodat cu argint. Pe frunte, un cerc de aur, împodobit cu safire imense.

În urma lui, Sabrin, în uniformă de gală. Şi doi grefieri în toge albe.

Zeul s-a așezat şi a făcut semn celorlalți să ia loc. Apoi s-a uitat, cu o bucurie răutăcioasă, spre cel din boxă. Ochii îi sclipeau reci, ca nişte bucăți de cer înghețat. S-a adresat generalului:

- Formulează acuzarea!

- Deținutul, de familie necunoscută, loc de baştină idem, numit Colb de către adepții lui, a pretins că-i trimisul şi reprezentantul unui zeu unic, altul decât maiestatea sa imperială Madby. Prin aceasta, a încălcat legea de lesdivinitas şi numai pentru acest lucru merită moartea. În afară de

aceasta, a încurajat răzmeriţe împotriva autorităţilor, a opus rezistenţă la arestare şi a cerut distrugerea imperiului.

- Observaţii?

- Dosarul nu-i întocmit după regulile obişnuite. S-a aplicat procedura de urgenţă, iar cei care l-au capturat au scăpat complicii. Deci nu avem martori din partea apărării. Printr-o neglijenţă inexplicabilă, pretorul şi marele preot din Herihoon n-au trimis nici martorii acuzării. Doar declaraţii scrise. În afară de acestea, prizonierul nu are apărător. Ar putea nega obiectivitatea şi corectitudinea procesului. Trebuie să menţionez că la intrarea în palat se află un obdin, fost membru al administraţiei locale a vămilor, care solicită să i se încredinţeze postul de avocat al acuzatului. Pentru ca procedura să fie respectată, propun amânarea procesului.

- Să vedem ce are de spus şi Colb, a rânjit zeul.

Prinsul a dat din cap, resemnat:

- Ora încercării a sosit. N-are rost s-o amânăm.

- Ai nevoie de apărător? Îl accepţi pe cel care doreşte să se compromită alături de tine?

Colb a răspuns iute:

- Nu trebuie să sufere oameni nevinovaţi. Ce va fi aici va fi între noi doi... indiferent de procedura pe care vrea s-o respecte generalul...

- Ce părere ai despre acuzaţii?

- Poveştile cu răzmeriţele, opunerea la arestare şi incitarea la violenţă nu se potrivesc cu învăţătura mea. Cineva care ar fi ştiut ceva despre ea n-ar fi făcut asemenea afirmaţii.

- Bine. S-ar putea să nu le folosim. Dar prima parte... cea privind divinitatea mea?

Colb n-a răspuns. S-a mulţumit să-l privească pe cel de pe tron.

Iar Enor a avut din nou senzaţia aceea bizară că aude, în mintea lui, o conversaţie care nu avea loc...

- *Ştii prea bine ce eşti, Madby. Trufia te-a împins să joci un rol*

ce nu ți se potrivește. Iar adevărul nu poate fi ascuns la infinit.

- Voi trăi veșnic. Deci sunt zeu. Iar tu vei pieri în chinuri. Și nu va interveni nici o divinitate în ajutorul tău.

- Soarta mea a fost stabilită de mult. Nu ești decât un instrument al ei. În lipsa ta se găsea altul. Cât despre divinitatea ta... rezervele de energie îți sunt pe sfârșite... iar pe Glia nu se găsesc minereuri care să-ți permită să le refaci. Sigur, vei trăi mai mult decât un om... dar, după cum știi prea bine, existența ta e limitată.

În tăcerea încordată a răsunat glasul furios al zeului:

- Deci nu crezi că sunt zeu?

- Există un singur Dumnezeu. Și acela nu ești tu!

Enor a înghețat. Colb făcuse o afirmație ce-l condamnase... o afirmație pe care se ferise până atunci s-o facă. Chiar el fusese de față când Colb evitase să răspundă la această întrebare, cu ani în urmă. Iar acum, folosise cuvinte tranșante, care nu lăsau loc nici unei interpretări. Oare învățătorul înnebunise? Își dorea moartea cu orice preț?

Apoi iarăși vocile neauzite, răsunându-i în interiorul craniului:

- Știi multe... dar nu totul!

- Știu totul. Inclusiv ceea ce nu îndrăznești să recunoști. Cunosc planul pe care l-ai făcut ca să-ți garantezi legenda. Dormi în nava ta, care-i ascunsă în interiorul palatului. E programată să pornească spre lumea din care ai venit, în momentul în care viața se va scurge din tine. Vei dispare în adâncurile universului, iar oamenii te vor aștepta. Așa dorești tu să rămâi în amintirea lor: nemuritor. Dar câte zeități au fost uitate! Palatul tău se va prăbuși, iar o dată cu el și visele tale. Căci timpul netezește munții și acoperă cu praf cetățile cele pline de fală. Iar din amintiri deșarte nu rămâne nimic. Madby, Madby, ți-ai irosit energia în zădărnicii, în demonstrații inutile și plăceri de-o clipă! Aveai puterea de a face bine... nu și cugetul potrivit. Ai preferat plăcerea egoistă. Ai fost cântărit și găsit ban calp, bun de aruncat.

- Dacă există alt Dumnezeu, de ce nu intervine în apărarea ta? De ce nu mă strivește ca pe o muscă?

- Dumnezeu nu se ocupă de mărunțișuri.

- Deci viaţa ta nu înseamnă nimic?

- Dacă din învăţătura mea nu rămâne ceva, atunci trecerea mea pe Glia a fost inutilă. Iar dacă sămânţa va rodi, la ce-mi mai trebuie trupul acesta slab şi neputincios?

- Vorbe şi iar vorbe! Eu mi-am demonstrat divinitatea prin fapte! Tu, dacă eşti ceea ce susţii, de ce nu făptuieşti ceva care să mă contrazică?

- *Ţi-am arătat, odată, că sunt mai puternic decât tine. Nu înţelegi că nu faptele contează, ci interpretarea pe care le-o dau oamenii? Miracolele cu care te mândreşti, care ţi-au confirmat poziţia de zeu... dacă le-ai fi săvârşit în pustiu, fără martori, ar fi avut vreo valoare?*

- Notaţi, a intervenit Sabrin, adresându-se grefierilor. Acuzatul refuză să răspundă întrebărilor zeului, nefiind în stare să contrazică adevărul.

- Ce-i adevărul? a întrebat Colb, zâmbind.

Sabrin s-a burzuluit:

- Adevărul este ceea ce vede toată lumea!

- Oare? Pe piept, în partea dreaptă, ai o cicatrice în formă de stea. Urma unei săgeţi azore. N-o vede nimeni, fiind ascunsă sub haine. Dar e adevărat că există?

Generalul a rămas o clipă cu gura căscată, apoi a ripostat, rânjind:

- Puteai afla lucrul ăsta de la oricare dintre servitorii mei!

- Bineînţeles. Am vrut doar să-ţi demonstrez că adevărul nu-i ceea ce vede toată lumea. După cum unele dintre cele pe care le văd toţi nu-s adevărate.

- Să lăsăm sofismele! Aici are loc o judecată! Apără-te, dacă ai argumente!

- Cel ce ştie că am dreptate tace, pentru că-i de partea neadevărului. Iar venirea mea pe lume n-are ca scop răsturnarea unor lucruri prin miracole sau prin fapte ieşite din comun, ci lămurirea oamenilor, învăţarea lor. Există un singur Dumnezeu, iar Madby nu-i acela. Voi muri pentru vorbele mele, pentru că în ele se află adevăr pe care nu-l vede nimeni.

Aș fi murit orice aș fi zis, nu-i așa, Madby? Aștepți de mult clipa răzbunării, iar vremea ta a sosit. Iată, sunt în mâna ta, iar tu nu știi ce înseamnă mila. Cum să fii zeu, dacă nu cunoști îndurarea? Puterea nu-i e dată nimănui ca să facă rău. Nici măcar lui Dumnezeu. Dar tu nu înțelegi asta... de aceea vei rămâne un muritor oarecare... cu toate puterile tale care aici, în lumea asta, par divine.

- Acuzatul sfidează curtea, a mormăit Sabrin. I se cuvine o pedeapsă aspră!

- Ce prevede legea în caz de crimă de lesdivinitas? a întrebat, suav, Madby.

- Spânzurarea sau decapitarea, după rang. Fiind vorba de un provincial fără importanță, spânzurătoarea.

- Și în cazul în care vinovatul își agravează situația prin obrăznicie și jigniri aduse judecătorilor?

- Ardere pe rug sau rupere pe roată.

- Atunci, roata să fie! a zâmbit vesel Madby. Nu va veni nici un zeu să te salveze, Colb! Ești în mâinile mele și pot face cu tine ce vreau!

- Așa este, a răspuns acuzatul. Dar uneori victima se dovedește mai puternică decât ucigașul. Iar moartea mea s-ar putea să însemne o înviere.

- Nu există înviere! Doar moarte! Neantul negru... hăul fără fund! Viața trebuie trăită din plin. Să guști din toate plăcerile, să-ți satisfaci toate fanteziile!

- Te sperie moartea... dacă supușii tăi ar ști că zeul lor se teme de moarte... Uneori moartea înseamnă o ușurare, nu-i neapărat motiv de spaimă...

- Pentru tine, pe roată, când vei avea oasele zdrobite, moartea va însemna cu adevărat o mare ușurare!

- Ne vom întâlni la execuție, Colb, a încheiat procesul Madby. Să vedem dacă și atunci o să ai chef de discuții! Luați-l!

Soldații l-au scos din boxă și l-au dus într-o celulă din subsolul palatului, unde urma să-și petreacă noaptea.

o.

Un om bogat şi de seamă a organizat o petrecere şi a invitat pe toți cei care meritau.

Iar robii au trudit din greu, pregătind bucate alese şi trăgând vinul din butoaie.

Dar când s-a înserat şi mesele fuseseră umplute cu de toate, iar lumânările au fost aprinse, n-a venit nimeni...

Slugile, văzând că munca lor fusese zadarnică, iar stăpânul era întristat, au spus:

- Să mergem şi să chemăm la ospăț pe toți cei pe care-i vom întâlni! Fiindcă nu se cade să stai singur, mâhnit, în seara menită bucuriei!

Dar stăpânul a răspuns:

- Cele ce se pregătesc nu sunt pentru cine se nimereşte! Iar cei care n-au ştiut să se bucure de mila şi dărnicia mea, au pierdut pentru totdeauna ocazia. Pentru că nimeni nu-i poftit de două ori, iar eu nu mă rog de cei cărora vreau să le fac bine!

Şi adevărat vă zic vouă: masa vă aşteaptă, iar stăpânul e darnic! Dar aveți de gând să răspundeți invitației sale?

Învățăturile lui Colb 42,6

17.

Soarele se ridicase bine pe cer când gărzile palatului l-au împins pe Colb afară din temniță. Și l-au predat legionarilor din Brita, cei care-l aduseseră din Calmeea. Sadismul lui Madby hotărâse ca ei să-l însoțească pe ultimul drum, nu gărzile pretorului, cum ar fi fost normal.

Spre surprinderea lui Enor, pe șosea se strânsese o mulțime de oameni. Ce avea execuția aceea atât de deosebit, de veniseră atâția spectatori?

Au coborât încet scările monumentale. Colb păşea liniştit, purtându-şi lanțurile grele. Au trecut printre oamenii care se dădeau la o parte. Surprinzător, pe chipurile lor nu se citea ură pentru dușmanul zeului. Doar curiozitate și dispreț. Se uitau la predicatorul obdin ca la o ciudățenie, ca la o monstruozitate. Dar nu se dedau la violențe, nici fizice, nici verbale. Doar priveau.

Atunci, în momentul în care se aflau în mijlocul mulțimii, pe terasa din fața palatului strălucitor a apărut Madby. Uriaș, impunător, impresionant.

Plebea a izbucnit în urale, în aclamații frenetice.

Zeul a ridicat mâna, cerând să fie ascultat. Apoi vocea lui a tunat, auzindu-se limpede în întreaga vale:

- Iată, individul acesta pretinde că el reprezintă adevărata divinitate. Că eu nu sunt zeu.

Mulțimea a început să fiarbă. S-au auzit proteste, blesteme la adresa blasfematorului.

Iar Madby a continuat calm:

- Poporul latgan deține puterea în stat. Vă las să alegeți, în

deplină libertate: cine vreți să vă fie împărat? Cine e zeu? Colb sau Madby?

Din mii de piepturi a țâșnit un strigăt prelung:

- Madby! Maaadby! MAAADBY!

- Ce i se cuvine lui Colb?

- Moartea! MOARTEA!

Și împăratul a zâmbit fericit...

Dar Enor a observat că și Colb zâmbea. Zâmbetul lui era trist, compătimitor...

Din gloată au început să zboare pietre, ouă stricate...

Oștenii au ridicat scuturile grele, dreptunghiulare, protejându-l pe prizonier. Și pe ei înșiși...

Au început urcușul către vârful Colinei Execuțiilor, pe cărarea abruptă, săpată în roca moale, fărâmicioasă.

Iar din urmă se auzea hăulitul înspăimântător, plin de cruzime, al mulțimii care începuse să adulmece sânge:

- Moarte! Moarte!

Deci Madby nu se mulțumea doar să-l ucidă pe Colb... dorea și umilirea lui, concomitent cu propria lui slăvire, cu confirmarea publică a divinității sale...

De aceea adunase plebea dornică de spectacol...

Aruncând o privire în urmă, Enor a văzut robii imperiali împărțind băutură, mâncare... poate și bani... Mulțimea fremătă veselă, încântată de pomană. Din mijlocul ei au răzbătut, la început timid, apoi tot mai puternice, aclamații:

- Slavă lui Madby! Slavă zeului!

Iar Madby zâmbea, încântat, plin de măreție...

Urcușul era greu. Colb gâfâia sub greutatea lanțurilor. Se apropiau, pas cu pas, de culme. Au ajuns...

Soldații s-au desfășurat în semicerc, la marginea râpei, lăsând loc liber în partea dinspre palat, pentru ca împăratul să vadă execuția.

Călăii cu cagule roșii, goi până la brâu, au preluat prinsul ce rămăsese singur. I-au scos lanțurile, l-au întins pe o roată imensă, din

lemn gros, trainic, şi i-au legat braţele şi picioarele de obezi.

Apoi au aşezat cercul pe o platformă joasă, între alte două roţi identice, pe care fuseseră înlănţuiţi alţi condamnaţi. Doi bărbaţi solizi, bărboşi, cu ochi sălbatici. Unul a întors capul spre noul adus şi a şuierat printre dinţii sparţi:

- Am auzit că eşti un proorоc... un învăţat... că ai predicat oamenilor despre bunătate şi milă...

- Toţi oamenii sunt fraţi, a oftat Colb. Dar încă nu-şi dau seama de asta...

- Fraţi vitregi, poate, a mârâit tâlharul. Bunătate! Milă! Noi ne aflăm aici, pe roată, iar ceilalţi se bucură de chinul nostru! N-am omorât destui! Ah, dacă omenirea ar fi avut un singur cap, să i-l zbor dintr-o lovitură!

- Mai bine ţine-ţi gura aia spurcată! a bombănit cel din stânga. Omul ăsta nu-i ca noi. N-are mâinile mânjite de sânge. Noi ne merităm pedeapsa. Dar el...

- Toţi meritaţi pedeapsa, a intervenit călăul. Şi lăsaţi pălăvrăgeala, că acuşi începe distracţia!

Mulţimea tăcuse. La poalele colinei, un funcţionar al preturei citea ceva dintr-un pergament. Probabil hotărârile judecătoreşti. Când a terminat, gloata a izbucnit în urlete.

Atunci călăul a ridicat bara grea din fier, lungă de trei coţi, şi a arătat-o celor aflaţi jos. I-au răspuns alte urlete.

Cu mişcări lente, teatrale, individul cu cagulă roşie s-a îndreptat spre osânditul de pe roata din dreapta şi a lovit puternic. Oasele braţului au trosnit, carnea s-a zdrobit sub izbitură. Cel legat a ţipat o dată, asurzitor. I-a răspuns răcnetul din vale. Altă lovitură, peste celălalt braţ... apoi una peste piciorul stâng... încă una, peste cel drept... Victima nu mai ţipa. Nici măcar nu mai gemea. Leşinase.

Cu aceleaşi gesturi rituale, supliciul a fost săvârşit şi asupra osânditului din stânga...

În final, după ce a arătat iarăşi mulţimii drugul înroşit de sânge, călăul s-a abătut asupra lui Colb.

După prima izbitură, învăţătorul a gemut slab:

- Iartă-i, Doamne, că nu știu ce fac!

A țipat când a fost lovit din nou, apoi și-a pierdut cunoștința...

Călăul și-a chemat ajutoarele. Cu ajutorul scripeților, au ridicat roțile grele în vârful unor stâlpi înalți. Acolo, în bătaia soarelui, cu oasele zdrobite, osândiții urmau să se chinuie până când moartea se va îndura de ei...

Madby privise totul, cu un interes lacom.

Mulțimea tăcuse. Spectacolul se terminase. De aici încolo, cei care aveau răbdare și tărie puteau aștepta până când victimele se trezeau din leșin și simțeau cu adevărat durerea. Iar vaietele lor inutile se vor răspândi în toată valea...

Dar până atunci mai era...

Latganii preferau fapta, acțiunea, chiar plină de cruzime, pândei îndelungate a chinului. Așa că gloata, după ce s-a îndopat cu darurile imperiale, s-a tot rărit, până când în vale n-a rămas nimeni...

Madby plecase și el, fluturându-și mantia sinilie...

Călăii își strânseseră sculele și coborâseră panta abruptă. Nu mai aveau ce face, își terminaseră treaba...

Centurionul și-a strâns oamenii, a ales pe cei de corvoadă, le-a stabilit orele de gardă...

Apoi au plecat și soldații...

Pe colină rămăseseră doar cele trei roți înălțate spre cerul indiferent și Enor, care trăsese la sorți primul schimb. Mai urma să vină o dată, în miez de noapte.

În timp ce, stând rezemat de lance, privea orașul ce se întindea printre coline, a auzit zgomot de pași târșâiți. Cineva urca pe potecă. S-a îndreptat spre marginea platoului, cu arma pregătită.

Pe cărăruia plină de pietre să cațăra, împleticindu-se, Timatheus.

Când a ajuns lângă el, Enor a văzut că vameșul era plin de sânge, că avea hainele rupte.

- Am încercat să le explic, a bolborosit obdinul. N-ai cu cine să discuți... plebe tâmpită... nu-i interesa decât băutura... M-au lovit, m-au

scuipat... şi totuşi sunt semenii mei. Abia acum îl înţeleg cu adevărat pe învăţător... nu trebuie să-i lăsăm în starea asta, avem o obligaţie faţă de ei. Iar Madby... câtă răutate! Dacă Dumnezeu arată aşa, mă lipsesc de el!

Enor l-a târât pe iarba uscată de lângă spânzurătorile goale şi l-a rezemat de un stâlp. I-a dat să bea din ploscа lui cu zeamă de oţet şi ceapă, iar vameşul şi-a mai revenit...

După un timp, din înaltul stâlpilor s-a auzit un geamăt. Osândiţii se trezeau... abia acum începea adevăratul supliciu.

Muşte mari, negre şi verzi, se strânseseră grămadă pe membrele zdrobite, sugând sângele proaspăt. Ici, colo, pe stâlpii spânzurătorilor apăruseră corbi care aşteptau răbdători...

Victimele duhneau. A sânge, fecale, urină, transpiraţie...

Cei de pe roată aiurau... rănile şi căldura soarelui îi scoseseră din minţi. Cei doi bărboşi pomeneau de femei, de crime... îşi întrerupeau bolboroselile cu urlete şi ţipete disperate...

Colb gemea încet. Când şi când, se ruga, plin de-o speranţă vagă:

- Doamne, fie-ţi milă... scurtează-mi chinul... E atât de greu să fii om!

Apoi, după un timp, când soarele ajunsese chiar deasupra lui, a şoptit slab:

- Mi-e sete...

Timatheus, care încercase să-i vorbească, dar renunţase când îşi dăduse seama că nu-l înţelegea, a început să se agite. Enor l-a potolit:

- N-ai cum să urci acolo.

A înmuiat o cârpă în oţetul din ploscă şi, prinzând-o în vârful lăncii, a reuşit s-o ducă până la buzele osânditului, care a lins picăturile, apoi a oftat:

- Şi-n ultima clipă tot de acreală şi de amărăciune am parte...

După aceea, s-a potolit un timp.

Pe colina pustie se auzea vag zgomotul îndepărtat al megalopolisului, acoperit de plânsul stins, lipsit de speranţă, al vameşului...

Subit, ca o rafală de vânt izbucnită din senin, în mintea lui Enor a răsunat o voce răutăcioasă:

- Cum e pe roată, Colb? Cum se simte trimisul, reprezentantul, parte a adevăratului Dumnezeu, în fața morții?

- Mai bine decât te vei simți tu, când îți va veni clipa. Eu am speranță în viitor, un prieten care mă plânge... Dar tu vei fi singur... singur și fără speranță.

- Nu încerca să mă sperii! Vorbeam despre tine. Nici nu-ți dai seama ce bucurie mi-ai făcut! Ai îndrăznit să mă înfrunți! Iar acum plătești! Întotdeauna mi-am plătit datoriile!

- Nici nu știi ce adevăr ai spus. Va veni vremea când îți vei plăti datoriile... altfel decât crezi. Dar Dumnezeu e milă... poate că-ți va dărui neființa, nu chinul... să mori așa cum ai trăit: inutil. Eu te iert, Madby.

- Mai ai putere încă să muști, câine? Mai vorbim noi peste câteva ore, după ce te va slei soarele de tot... Ciorile au început să se strângă. Mă voi amuza privindu-le cum te ciugulesc!

Și-n mintea lui Enor s-a așternut tăcerea.

Apoi a auzit vocea gâfâită a lui Timatheus:

- N-ai putea să-i scurtezi chinul? Ești singur... nu te vede nimeni... O lovitură de lance... ce înseamnă pentru tine o lovitură de lance? Ești soldat... ai ucis oameni... fă-o și de data asta, pentru binele lui...

Dar de pe roată s-a auzit o șoaptă blândă, îndurerată:

- Trebuie să-mi beau paharul până la fund... să simt durerea omului, dacă vreau să-l înțeleg, ca să-l pot izbăvi, ca să-l pot ierta... Acum știu ce înseamnă lipsa de speranță... și-l iert pe Madby... care-i atât de singur și fără ajutor... Iertarea... trebuie... să... conducă... sufletele... Altfel... nu... rămâne... decât... durere...

Pe cărare s-a auzit zgomot de pași care urcau. Enor și-a dat seama că-i venise schimbul. Și-a dorit ca până la lăsarea nopții chinurile celor de pe roată să înceteze. Altfel, ar fi riscat să-și piardă mințile în timpul schimbului de noapte...

p.

Fericiți cei care aduc pacea.

Fiindcă ei înțeleg nevoile oamenilor și le împlinesc.

Doar pacea poate să dezvolte mintea și să alunge animalul din noi. Războiul trezește rămășița bestiei, a fiarei de pradă însetată de sânge.

Fericiți cei ce aduc pacea.

Deoarece ei știu că nu ambiția deșartă și lăcomia fac omul fericit, ci împăcarea.

Oare frații trebuie să se ucidă între ei? Căci sângele cere sânge, iar răzbunările nu vor înceta niciodată.

Dar nu poți aduce pace decât prin umilință.

Cineva trebuie să cedeze. Poți întoarce și celălalt obraz, când ești pălmuit. Dar dacă acela care te-a lovit nu înțelege, gestul tău este zadarnic. Te va izbi din nou, cuprins de bucuria că-i mai tare, că nu i te opui. E mai de folos să-l faci să înțeleagă că nu trebuie să lovească. Că nu trebuie să-și umilească fratele.

Pacea e frăție.

Fericit cel ce-și recunoaște frații.

Învățăturile lui Colb 21, 7

18.

Când Enor a revenit la post, colina fusese cuprinsă de întuneric.

Osândiții se liniștiseră. Muriseră din cauza rănilor sau le dăduse lovitura de grație vreun soldat milos...

Enor coborâse la capătul potecii, în vale, nesuportând apropierea cadavrelor. Nu avea ce să păzească. În jur, beznă tăcută. Zvonul îndepărtat al orașului încetase. Parcă întreaga populație murise... sau dispăruse, transferată brusc într-o altă dimensiune.

Chiar și palatul zeului, strălucitor în lumina-i albă, nepământească, părea cuprins de aceeași neexistență în lumea reală...

Timpul înțepenise, înlemnise, împietrise...

Și în tot universul rămăsese doar Enor...

Care-și amintea, cu o limpezime neimaginabilă, toate cele ce fuseseră. Tot ce știa despre Colb și Madby. Și despre înfruntarea lor.

Oare înfruntarea fusese o luptă în care Colb sfârșise ucis în chinuri, pe roată, alături de tâlhari? Nu, aceea fusese doar efectul vizibil a ceva mai profund... o înfruntare între două imagini din mintea oamenilor. Între ceea ce credeau muritorii că-i divinitatea.

Oare forțele de deasupra noastră erau atât de brutale, de violente, de lipsite de înțelegere, cum se manifestase Madby? Lacome, pofticioase, vicioase, pervertite... oglindă a tot ce exista mai josnic în sufletul omenesc?

Sau Dumnezeu însemna iubire, milă și iertare, după cum afirma Colb?

Însă ce dovezi adusese Colb în sprijinul vorbelor sale? Învățături

frumoase, gânduri nobile... şi cam atât.

Iar Madby dezlănţuise energii necunoscute oamenilor, făptuise minuni după minuni, chiar în cele mai ticăloase dintre isprăvile sale. Cum să-i negi caracterul supraomenesc?

Colb spusese ceva, odată... Că omul fusese înzestrat de Dumnezeu cu darul de a descoperi singur ce-i bine şi ce-i rău... că divinitatea acordase muritorilor libertatea gândirii.

Iată, cele două doctrine se contraziceau total. Madby cerea supunere desăvârşită, oarbă... omul nu trebuia să încerce să înţeleagă zeul, ci să accepte vrerea acestuia fără să-şi pună întrebări. Colb afirma că omul se poate apropia de divinitatea care înseamnă iubire, prin înţelegere, prin raţiune...

Atâtea secole oamenii fuseseră obişnuiţi cu ideea că zeii sunt deasupra logicii, a raţiunii, încât se obişnuiseră cu gândul că nu trebuie să meditezi asupra acestor lucruri, ci să le accepţi ca atare.

Pe de o parte, tradiţia şi obişnuinţa cereau supunere... pe de altă parte, mintea voia înţelegere...

Dar poţi înţelege lucruri de neînţeles?

Enor simţea că mintea lui formula gânduri bizare, contrare celor obişnuite: dacă divinitatea ne-a creat din bunătate, nu pentru a fi jucăriile sale, atunci Colb avea dreptate... Dar Madby? El se manifestase aşa cum gândeau oamenii că-i un zeu... Însă nu cumva zeii se purtau aşa cum gândeau oamenii despre ei? Pentru a fi înţeles de cineva, trebuie să-i vorbeşti în limba pe care o pricepe... Deci, dacă oamenii nu ştiu decât de frică şi nu respectă decât legi a căror nerespectare implică aplicarea celor mai cumplite pedepse, cum să vorbească divinitatea pentru a se face înţeleasă? Doar prin forţă şi violenţă. Faţă de cel care nu respectă decât forţa, foloseşti forţa. Dar cel care pricepe de vorbă bună? Pe acesta violenţa îl scârbeşte, îl îndepărtează...

Deci imaginea despre divinitate se crează în mintea omului... iar divinitatea se conformează ei... sau, mai bine zis, omul nu vede în divinitate decât imaginea falsă pe care şi-a făcut-o despre ea. Pentru un om crud, zeul nu poate fi decât plin de cruzime... iar pentru unul bun şi

drept, divinitatea e doar iubire...

Adică degeaba e blând Dumnezeu, dacă noi vrem să vedem în el o făptură brutală, violentă și de neînțeles. Căci îl vom vedea așa, cu toată bunătatea sa.

Însă nu aceasta era esența problemei.

Fiecare are nevoie să creadă în ceva. Într-un ideal, într-un zeu... chiar dacă e vorba doar de produsul imaginației. Dar în cazul de față cel care părea zeu contrazicea opiniile lui despre cum ar trebui să fie divinitatea. Poți crede în ceva care se opune spiritului tău? Pe de altă parte, poți crede în ceva ce se dovedește slab, inferior altor forțe?

Inferior...

Colb îl înfruntase pe Madby, îl învinsese... atunci când voise. Dar în înfruntarea finală căutase moartea, suferința... împlinirea unui scop pe care el, Enor, nu-l putea pricepe. Colb se sacrificase, se lăsase ucis nu pentru că ar fi fost inferior lui Madby, ci pentru că urmărise ceva anume... o cunoaștere a esenței umane... ca și cum ar fi vrut să atragă asupra lui durerea întregii lumi, s-o poarte singur...

Deci, medita Enor, în lume au apărut două forme de manifestare a divinității. Care e cea adevărată? Indiferent ce-ai face, dilema rămânea și, folosind diverite argumente, trebuie să decizi care-i zeul cel real.

Fiindcă atât Colb cât și Madby susținuseră că nu există decât un singur Dumnezeu. Care-i acela? Cel crud, violent și răzbunător, care semăna cu imaginea pe care și-o făuriseră până atunci oamenii despre divinitate, sau cel bun, iertător, înțelegător, despre care vorbise Colb?

Dacă ar fi fost să se ia după cum îl îndemna sufletul, ar fi prefera, bineînțeles, o divinitate miloasă, blândă, care să aducă pace și frăție. Dar Colb își susținuse afirmațiile doar prin vorbe, iar Madby se folosise de fapte.

Dar nu spusese Colb (sau mintea lui, a lui Enor, pentru că nu avea siguranța că acele vorbe auzite doar de el veneau din afara creierului său) că faptele în sine nu contează, ci interpretarea lor?

Iar interpretarea faptelor lui Madby dovedea lăcomie, egoism și răutate. Ce fel de divinitate poate fi asta?

Adevărul era simplu, degeaba încerca să-l complice: în lume apăruseră două doctrine, două învățături contradictorii. Iar el trebuia să aleagă. Argumentele nu aveau importanță. Hotărârea, opțiunea, se făcea în adâncul sufletului, acolo unde învățăturile respective se confruntau cu firea lui, cu convingerile sale profunde. Îndoielile asupra divinității lui Madby dovedeau că spiritul lui respingea ideea că acesta putea fi întruparea lui Dumnezeu. Că divinitatea după care tânjea sufletul lui era cea a lui Colb: Dumnezeul iubirii.

Poate că omul nu-și era stăpân pe deplin, probabil că soarta lui se hotăra în alte sfere, dar avea dreptul să aleagă, să opteze. Și, în situații limită, precum cea în care se găsea, era obligat s-o facă.

Iar Enor își scutură îndoielile. Sufletul lui decise: dacă în univers exista Dumnezeu, acela trebuia să fie așa cum îl descrisese Colb: bun, iubitor, care lăsa creaturilor lui deplină libertate.

Și, lămurindu-și o dată pentru totdeauna problema, Enor făcu - primul de pe Glia - un semn care ținea seama de opțiunea sa și de jertfa lui Colb, un semn care stabilea fără tăgadă tabăra în care se plasase: semnul roții.

Și-n clipa aceea întunericul încremenit din jurul lui se sfărâmă în cioburi sticloase, văzduhul începu să fiarbă, iar din înalturi, din depărtarea incomensurabilă de dincolo de stele, fulgeră o sclipire blândă, galbenă, care se apropie cu o viteză incredibilă de Glia. Atinse trupul întins pe roată, îl cuprinse într-o vâlvătaie a cărei incandescență depășea lumina a mii de sori... apoi se retrase spre străfundul necunoscut al universului, de unde venise.

Instrumentul de supliciu rămase gol. Ca și cum n-ar fi fost nicicând un cadavru pe el.

Colb se dusese să-și continue calvarul în alte lumi, unde făpturile lui Dumnezeu aveau nevoie de învățătura sa...

Iar în depărtare, în negura ce acoperea orașul, se auzi cântecul puternic al unui cocoș, ce vestea o nouă zi. Și o nouă era.

A frăției ce va să vină.

r.

Oare stelele nu există pentru că nu le vedem ziua sau dacă sunt acoperite de nori în timpul nopții? Oare ploaia ascultă de dorința omului? Râurile curg spre deal, dacă le cerem?

Omul e neputincios în fața unor forțe pe care nu le cunoaște încă. Dar ele acționează indiferent dacă știm de ele sau nu.

Divinitatea există, indiferent dacă omul crede sau nu în ea. Sau nu există, cu toată credința a milioane de indivizi. Existența ei este dincolo de înțelegerea noastră de moment.

Și decât să credem în ceva ce nu cunoaștem și nu înțelegem, mai bine să nu credem. Această necredință nu trebuie să fie rigidă, închisă, ci să lase loc liber pentru tot ce-i nou. Mintea muritorilor trebuie să prindă orice-i folositor, să se dezvolte și să-și mărească puterea. Iar multe din cele ce azi par de neînțeles își vor găsi înțelesul.

Decât o credință falsă, mai bine nici una. Dar sufletul să fie pregătit pentru adevărata credință. Nu prin teamă de necunoscut, ci prin încredere că va veni vremea adevărului. Nu prin respect față de ceea ce nu înțelege, ci prin iubire față de semeni. Căci binele, indiferent dacă-i făcut în numele cuiva sau nu, tot bine rămâne. Și cu cât e săvârșit fără dorință de răsplată, cu atât e mai prețios. A dărui e calea înțelegerii.

Iar drumul ce se strecoară printre stâncile tăioase ale neștiinței, răutății și egoismului va ridica omul spre culmi. Și când va ajunge acolo, sus, va auzi glasul blând al Tatălui: "Bine ai venit, fiule! Te aștept de mult timp. Acum te-ai întors acasă. Universul îți aparține, pentru că te-ai dovedit demn de el!"

Și muritorul va cunoaște adevărata față a Domnului. Abia atunci va cunoaște credința. Dar până atunci, va domni deșertăciunea, amăgirea și zădărnicia...

Învățăturile lui Colb 32, 8

D.

Eu sunt frica.
Eu sunt moartea.
Eu sunt frica de moarte.
Frica voastră de moarte,
De hăul întunecat în care vă pot arunca.
Adorați-mă, rugați-vă de mine,
Temeți-vă!
Și poate o să mă îndur de voi,
O să vă las încă în viață...

Imnurile lui Madby 6, 8

Addenda

... Necunoscute sunt căile Domnului, iar ispitele ne așteaptă la tot pasul. Căci știința omului e puțină, e neîndestulătoare pentru a judeca toate cele pe care le întâlnește în viață. Iar Cel Viclean ne pândește, având și el luptătorii lui.

Pentru mine, neștiutorul, rămâne o taină de nerezolvat faptul că Domnul, în nemărginita Sa milostenie, a îngăduit existența unor ființe pervertite la minte și la trup, care viețuiesc printre noi pentru a semăna îndoială și a menține cultul barbar al lui Madby. Poate că Domnul are motivele Sale, pentru că omul e păcătos prin natura sa, deși sângele nevinovat al lui Colb îl poate spăla, îl poate izbăvi. Dar anumite ființe refuză izbăvirea și continuă să adore păcatul!

Iată, de curând s-a răspândit în orașul nostru o scriere spurcată, duhnind a pucioasa damnării veșnice. Se numește *Înălțarea la ceruri a lui Madby*, după cum știm cu toții. Mulți ați citit-o, împinși de o curiozitate bolnavă. Nu vă dați seama că, umblând cu murdării, te murdărești? Iar o asemenea murdărie diavolească nu se poate spăla cu apă și leșie! Cel Rău e viclean, căile lui mișelești par nevinovate, nevătămătoare. Vă ziceți: "Și ce rău am făcut citind această lucrare? Mintea mea e curată, am o credință de neclintit, nu mă poate afecta!" Nu-i adevărat. Asemenea porcării vă strecoară în suflet îndoiala, iar îndoiala, după cum se știe, e moartea credinței. Fiindcă povestind lucruri din vechime, despre care nu avem suficiente mărturii, răuvoitorii pot face afirmații despre care omul de rând nu știe că-s greșite.

Feriți-vă dar a crede povestea răspândită de adoratorii Celui Rău. Autorul, care a preferat să rămână anonim, istorisește despre cum Madby a strâns poporul din Civis în amfiteatru și, după ce a susținut încă o dată că-i singura divinitate, a afirmat că trebuie să se ducă să facă ordine în ceruri, de unde lipsise prea mult, dar că se va întoarce după ce-și va termina treaba. Apoi a urcat în nava sa din metal și a dispărut în înalturi. Lucrarea se încheie cu afirmația că Madby va sosi curând și-i va pedepsi pe cei care nu cred în el.

Totul în acea lucrare este minciună, frații mei! Căci mărturiile din acea vreme nu pomenesc o asemenea întâmplare uimitoare. Necredincioșii, în ticăloșia lor, susțin că biserica ar fi distrus, cu bună știință, dovezile ce demonstrau divinitatea lui Madby. Dar, după cum prea bine se știe, la prăbușirea imperiului latgan, orașele principale au fost jefuite de cotropitorii analfabeți, care au strâns aurul și lucrurile de valoare, dar au distrus bibliotecile și muzeele. Biserica nu exista pe atunci și nu poate fi învinovățită că ar fi contribuit la acele distrugeri. Dimpotrivă, învățații, chiar de erau adepți ai lui Colb, au salvat ce s-a putut din scrierile din vremurile acelea. Dar mare lucru n-a rămas...

Dar eu însumi am descoperit un manuscris vechi, în care se spune că Madby a pierit în chinuri groaznice, în timpul marii ciume. Dar, după câte știm, acea boală cumplită s-a răspândit pe când împărat era Terodus. Oare Madby să fi lăsat împărăția pe seama altuia? Greu de crezut, de acea suntem convinși că acea mărturie, deși ne-ar conveni spusele ei, e doar un fals. Și mai sunt și alte asemenea basme, nedemne de crezare.

Dar scrierea care lămurește cel mai bine lucrurile a fost descoperită recent de fratele Urblan, de la așezământul din Clobone. E vorba de un fragment din pierduta *Istorie a celor zece împărați nebuni*, atribuită, poate pe nedrept, lui Peterus Arbiter. O să vă citesc o parte din acel text, să vă lămuriți singuri:

Madby, oricât de mult se retrăsese din viața publică, apărea din când în când la festivități. Înconjurat de gărzi alcătuite din origoni fioroși, care nu vorbeau latgana și nu ascultau decât de Sabrin. Bătrânul general, care se bucura de încrederea deplină a lui Madby, avea din ce în ce mai

multă putere, dar era credincios ca un câine stăpânului său. El gusta, de fiecare dată, mâncarea și băutura împăratului, gata să se sacrifice, ca zeul să nu pățească nimic. Deși, ce-ar fi putut păți un zeu? Putea fi otrăvit, dacă era nemuritor? Dar Sabrin nu gândea astfel și se îngrijea de siguranța stăpânului . Și-l folosea pe fiul său, Sabrinianus - care la vremea aceea avea vreo patruzeci de ani - pentru tot felul de treburi de încredere.

Și se întâmplă ca din pustietățile din răsărit, de acolo de unde apar mereu popoare sălbatice, să se ivească un trib barbar, pus pe jaf și uciderí. Venea de departe și nu auzise de puterile lui Madby, deci nu se temea de acesta. Făcând deci tribul bergozilor mare prăpăd la graniță, Sabrin l-a rugat pe Madby să se ducă, precum în alte vremuri, să reinstaureze ordinea în ținuturile mărginașe. Însă Madby refuza cu încăpățânare. Atunci Sabrin și-a trimis fiul să-i înfrunte pe dușmani, să nu mai sufere cetățenii imperiului de pe urma barbarilor. Dar Sabrinianus avea trupe puține, iar sălbaticii erau mai puternici decât crezuse la început. A trimis solie grabnică la împărat, cerând ajutor neîntârziat. Dar Madby a refuzat din nou, nesinchisindu-se nici de chinul cetățenilor, nici de pericolul în care se afla armata. Iar peste două săptămâni, în Civis s-a aflat cu groază că bătălia fusese pierdută. Sabrin a primit prin curieri speciali o ladă în care se găsea capul lui Sabrinianus și cel al fiului acestuia, care, deși avusese numai zece ani, își însoțise tatăl în campanie.

Iar în seara aceea Sabrin s-a înfățișat la împărat, pentru judecarea pricinilor. Și când împăratul s-a ivit pe tron, în veșmintele-i din metal albastru, Sabrin a răcnit un ordin către garda origonă, iar soldații barbari s-au supus imediat, slobozind săgețile din arcurile veșnic încordate în trupul lui Madby. Spre uimirea celor prezenți, săgețile au pătruns în trupul despre care se credea că-i divin. Iar acesta, lovit de vârfurile din metal, s-a chircit și s-a transformat într-o cenușă urât mirositoare.

Și astfel s-a terminat cu Madby.

Iar Sabrin s-a înscăunat împărat. Dar n-a mai fost în toate mințile și cu el a început șirul împăraților nebuni, care au dus imperiul de râpă.

Principalul semn al demenței sale a fost că a continuat cultul lui Madby, mai strașnic ca înainte, ascunzând uciderea acestuia și pretinzând că se întorsese în ceruri. Numai că Sabrin a părăsit palatul și s-a întors în

vechea locuință imperială, din piața senatului. Clădirea lui Madby a rămas de izbelişte şi s-a dărăpănat, apoi a dispărut cu totul în timpul Marelui Pârjol din vremea lui Antila.

Am aflat adevărul despre uciderea lui Madby chiar de la Grotter, care fusese atunci şeful gărzii origane. Mai târziu s-a căsătorit cu una dintre nepoatele lui Zaver, iar fiul lor, Rodolpho, a fost primul împărat pe jumătate străin...

Închei aici citatul, fraţii mei, pentru că sunt sigur că am dovedit pe deplin natura pieritoare a lui Madby şi felul în care a luat naştere această legendă mincinoasă despre înălţarea lui la ceruri, blestemat fie el şi numele lui...

Fragment dintr-o predică atribuită
fratelui Secundus Ortolan

ÎN COLECȚIA SCIENCE -FICTION CYBORG AU MAI APĂRUT:

1. ALFRED BESTER - Omul demolat (Premiul Hugo)
2. ROGER ZELAZNY - Nemuritorul (Premiul Hugo)
3. KATE WILHELM - Undeva cândva, suave păsări cântătoare (Premiile Hugo, Locus, Jupiter)
4. IAN WATSON - Ambasada extraterestră
5. CLIFFORD D. SMAK - Halta (Premiul Hugo)
6. SAMUEL RAY DELANY - Intersecția Einstein (Premiul Nebula)
7. ROBERT SILVERBERG - Timp al schimbărilor (Premiul Nebula)
8. PHILLIP MANN - Seniorul casei Paxwax
9. IAN McDONALD - Inimi, mâini, glasuri
10. FEDERIK POHL - Poarta (Premiul Hugo, Nebula, Locus, Apollo, J.W. Campbel)
11. IAN WATSON - Necroville
12. -13- JOAN D. VINCE - Regina zăpezilor (Premiul Hugo, Locus)
14. NEVIL SHUTE - Ultimul Țărm
15. PHILLIP MANN - Wulfsyarn
16. C.J.CHERRYH - Stația planetară (Premiul Hugo - 1983)
17. IAN WATSON - Prima carte de la Mana (Laureat al premiului Locus)
18. JOE HALDEMAN - Războiul etern (Laureat al premiilor Hugo, Nebula)

19. BOB SHAW - Astronauții zdrenturoşi (Premii BSFA şi BFA)
20. OVIDIU BUFNILĂ - Cruciada lui Moreaugarin (Premiul Pygmalion 2001)
21. FRITZ LEIBER - Marele joc al timpului (Premiul Hugo)
22. GREGORY BENFORD - Artifact
23. CĂTĂLIN IONESCU - Loser (Premiul Pygmalion 2002)
24. JACK VANCE - Lumile lui Magnus Ridolph
25. ROBERT HEINLEIN - Infanteria Stelară
26. VOICU BUGARIU - Visul lui Stephen King
27. Liviu Radu - Opțiunea
28. FEDERIK PHOL - Man Plus (Premiul Nebula -1978)
29-30. DAVID BRIN - Războiul Elitelor

ÎN PREGĂTIRE:

1. Liviu Radu - Spaime
2. CONNIE WILLIS - Doomsday Book
   (Premiile Hugo şi Nebula-1993)
3. NANCY KRESS - Cerşetori în Spania
   (Dezvoltarea nuvelei care a obținut premiile Hugo şi Nebula -1992)
4. LOIS McMASTER BUJOLD - Barrayar
   (Premiile Hugo şi Nebula-1992)
5. LOIS McMASTER BUJOLD - Jocul lui Vor
6. C.J. CHERRYH - Cyteen
7. FRITZ LEIBER - Vagabondul
8. GORDON R. DICKSON - Dorsai
9. GWAYNETH JONES - Regina Albă
10. JAMES P. HOGAN - Operațiunea Proteus
11. PATRICIA ANTHONY - Leagănul fericirii
12. NEWT GINGRICH & WILLIAM R. FORSTCHEN - 1945
13. STEPHEN BAXTER - Voyage

! ÎNATENȚIA ABONAȚILOR !

Datorită numeroaselor retururi primite la numerele anterioare, abonații care nu au ridicat ultimele numere de la poștă sunt rugați să trimită un nou formular de abonament întrucât este posibil să fie șterși din baza de date a editurii. În cazul în care vom primi din nou retururi de la abonații care au mai mai fost radiați din baza de date a editurii aceștia vor fi șterși definitiv din lista abonaților și nu își vor putea reactualiza abonamentul.

CARTEA PRIN POŞTĂ

Editura Pygmalion Ploiesti expediază prin poştă, cărţile apărute sau în curs de apariţie în toate colecţiile, persoanelor care doresc să se aboneze .

CONDIŢII DE EXPEDIERE :

- Editura suportă cheltuielile de expediţie;
- Plata se face rambus, la ridicarea coletului de la poştă;
- În cazul abonamentelor colective se acordă o reducere de 5%(minim 5 persoane), 10% (minim 10 persoane).

ABONAMENT

Subsemnatul .....

domiciliat în .....str. .....

nr. ..... bloc ..... scara ..... etaj ..... ap. .....

judeţ (sector) ..... cod ..... telefon .....

solicit un abonament complet pentru ..... persoană (e) la Colecţia ..... a Editurii "Pygmalion" Ploieşti, începând cu nr. ..... . Mă oblig să achit contravaloarea cărţii la ridicarea coletului poştal.

Abonaţii care nu au primit comanda sunt rugaţi să retrimită comanda pe noua adresă:

Jud. Prahova, loc. Ploieşti, str.Găgeni nr. 88 A,

Director editură: OFELIA DERCACI
Consilier drepturi de autor: VLAD MĂDĂLIN DERCACI
Redactorul cărții: CĂTĂLIN IONESCU
Tehnoredactor: VLAD MĂDĂLIN DERCACI

Tiparul executat la S.C. ATLANTIS S.R.L. Ploieşti
str. GĂGENI nr.88A, Tel./Fax: 0244-596528
Email: office@pygmalion.ro, www.pygmalion.ro
Adresa: EDITURA PYGMALION PLOIEŞTI
str. GĂGENI nr.88A, Tel./Fax: 0244-596528
Email: office@atlantis.ro, www.atlantis.ro